

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 504.

Poznań, piątek dnia 4 listopada 1932

Rok XXVII

Poznań, 3 listopada.

Nierealny budżet

Znane z doniesień prasowych cyfry ogólne nowego preliminarza budżetowego wymagają pewnego skomentowania. Doniesienia te podawały sumę wydatków na 2 449, dochodów na 2 088, deficyt na 361 milionów. Otóż trzeba zauważyć, że do preliminarza na rok 1933/4 po raz pierwszy wprowadzono t. zw. fundusze. Fundusze te, grubo niekompletne, figurują po obu stronach z sumą 16 milionów, które dla porównania z latami poprzednimi trzeba odjąć. Po uwzględnieniu tej poprawki ostateczna suma wydatków wynosi 2 433, a dochodów 2 073 milionów. Deficyt pozostaje bez zmiany: 360 milionów.

Wydatki na rok 1933/4 utrzymane są na poziomie rzeczywistych wydatków w r. 1931/2 i budżetu na rok obecny 1932/3. Poszczególne pozycje nie wiele się różnią. Tak n. p. budżet wojskowy utrzymuje się stale na poziomie powyżej 800 milionów. Inne pozycje wydatków są nieco niższe, niż w roku obecnym, za wyjątkiem budżetów ministerstwa przemysłu i handlu, opieki społecznej, emerytur i długów, które uległy zwwyżce. Rząd liczy, że prelimitowana suma na spłatę długów zmniejszy się znacznie na wypadek ewentualnego przedłużenia t. zw. moratorium Hoovera.

Ważniejsze od wydatków są dochody, gdyż one stanowią o realności budżetu i wysokości deficytu. Aby zbadać nowy preliminarz pod temi obojętnymi, przytoczymy najważniejsze pozycje dochodów, podając dla porównania przy każdej z nich trzy cyfry: 1) preliminarz na rok 1933/4, 2) budżet za rok 1932/3 (obecny), 3) rzeczywisty wynik za pierwsze półrocze obecnego roku.

	Prelim. 1933/4	Budżet 1932/3	rzeczywiste półrocze 1932/3
podatki bezpośrednie	519	665	243
podatki pośrednie	160	177	77
cló	135	150	56
opłaty stempłowe	130	161	60
podatek majątkowy	27	20	1,7
10% dodatek do danin	79	72	34
monopole	661	696	312
przedsiębiorstwa	103	153	27

Wszystko w milionach zł.

Z zestawienia powyższego widać, że pomimo zmniejszenia większości pozycji dochodowych w porównaniu z budżetem na rok obecny, wszystkie bez wyjątku są nierealne, jeśli je porównamy z wynikami za pierwsze półrocze b. r. Każda pozycja nowego preliminarza jest więcej, niż dwa razy, wyższa od półrocznych dochodów obecnego okresu, a jest rzeczą wykluczoną, żeby drugie półrocze było lepsze od pierwszego.

Nierealność prelimitowanych sum dochodowych wybijają się szczególnie w podatku majątkowym i w przedsiębiorstwach. Przy podatku majątkowym wytworzył się od kilku już lat taki zwyczaj, że wstawia się do budżetu wysokie sumy, które następnie dają bardzo nikły efekt. Najjaskrawiej przedstawia się rok obecny, w którym za pierwsze półrocze zamiast 10 milionów z podatku majątkowego wpłynę-

Dziś Sejm rozpoczął obrady

Posiedzenia klubów — Zapowiedź odroczenia sesji — Optymistyczne expose min. Zawadzkiego — Głęboka analiza budżetu przez prof. Rybarskiego

Warszawa, 3. 11. (Tel. wł.). — Przed dzisiejszym posiedzeniem odbyły się jeszcze zebrania klubów.

Klub narodowy omówił taktykę, jaką będzie stosował podczas obecnej sesji.

W klubie B. B. prezes Sławek zapowiedział odroczenie sesji i nawoływał posłów do pracy w wewnętrznych komisjach klubowych konstytucyjnej, scaleniowej i samorządowej.

Obrady izby rozpoczęły się od spraw formalnych. Marszałek uczcił pamięć śp. posła Wartalskiego i zawiadomił o złożeniu mandatu przez pp. Jana Piłsudskiego i Stanisława Grodzkiego z obozu B. B., wreszcie odebrał ślubowanie od posłanki Janiny Ignaszak, pierwszej komunistki w naszym Sejmie.

Przechodząc do porządku dziennego, izba rozpoczęła obrady nad preliminarzem budżetowym. Min. Zawadzki wygłosił imieniem rządu godzinne expose. Przepelnione ono było optymizmem. Mówca analizował dochody i wydatki podnosząc, że pierwsze półrocze b. r. dało w dochodach 1 007 milj., a w wydatkach 1 127 milj. zł. Twierdził, że dalsze stosowanie oszczędności może spowodować trudności państwowe. Podkreślił, że marazie rząd nie projektuje żadnych nowych podatków, a pragnie zamienić podatek majątkowy na stały

podatek dochodowy. Stwierdził następnie zdecydowane stanowisko rządu przeciwstawiające się kategorycznie zarówno pomysłom inflacyjnym jak deflacyjnym.

W dyskusji, jaka się rozwinęła przemawiali dotąd posłowie Rybarski (K. N.) i Róg (Lud.).

Pos. Rybarski poddał bardzo gruntownej analizie stanowisko rządu, oświadczając, że nie ma zaufania do po-

lityki gospodarczej i finansowej rządu. Następnie omówił stronę polityczną gospodarki rządowej, wykazując, że nie opiera się na zaufaniu społeczeństwa.

Bardzo obszernie przemówienie wygłosił pos. Róg, który w ostrej formie atakował rząd za politykę gospodarczą.

Jak słysząc, poseł Niedziałkowski ma złożyć wniosek o wyrażenie wotum nieufności dla rządu. (w)

Z pobytu Herriota w Hiszpanji

Premjer Azana o celu podróży francuskiego męża stanu — Wyjazd Herriota do Tuluz na kongres radykałów

Madryt, 3. 11. (PAT). Premjer hiszpański Azana na konferencji prasowej wygłosił przemówienie, w którym wyjaśnił cel podróży Herriota do Hiszpanji.

„Herriot — powiedział Azana — w stosunku do którego żyjemy jak najgłębszą sympatię, odwiedził Hiszpanję, dając wyraz serdecznym uczuciom wobec naszego narodu. Odwiedziny jego są pozbawione charakteru oficjalnego. Przybył on do Madrytu jako zwykły turysta, by wyказаć swą życzliwość dla młodej republiki.

„Uczyniliśmy wszystko, co było w

naszej mocy, by należycie odpowiedzieć na te dowody serdeczności z jego strony.

„Podróż Herriota może posiadać cechy tajemniczości tylko dla prowadzących akcję defetystyczną przeciwko republice. Tylko ci, którzy podejrzliwie patrzą na naszą braterską przyjaźń, starają się wizycie Herriota nadać znaczenie, jakiego ona nie posiada. Czas wykaże, do jakiego stopnia ludzie ci mylili się.

„Herriot wielokrotnie podkreślał, jaki jest cel jego podróży do Hiszpanji, i kto zna premjera francuskiego, nie może przypisywać jego odwiedzinom innego znaczenia, niż to, jakie on sam im nadał w swych publicznych oświadczeniach.

„Nie ulega żadnej wątpliwości, iż podróż Herriota ma dla nas wielkie znaczenie, gdyż przyczyni się do większego zacieśnienia serdecznych stosunków pomiędzy obu krajami, które były już i tak bardzo bliskie. Ale to zacieśnienie stosunków w niczem nie zmieni pacyfistycznych zasad naszej konstytucji.

Paryż, 3. 11. (Tel. wł.). Premjer Herriot opuścił wczoraj wieczorem po dwudniowym pobycie Hiszpanję. Na zakończenie odbyła się jeszcze konferencja z hiszpańskim ministrem spr. zagranicznych na której m. i. omawiano również sprawę dalszej współpracy obu krajów na terenie międzynarodowym i kolonialnym.

Herriot udał się do Tuluz, gdzie w dniu dzisiejszym rozpoczął się tego-roczny kongres radykałów, w którym bierze udział oprócz Herriota jeszcze 10 dalszych ministrów francuskich.

Echa zatonięcia „Niobe“

Berlin, 3. 11. (Tel. wł.). Przed morskim sądem wojskowym w Kilonji rozpoczął się dziś budzący wielkie zainteresowanie proces przeciw kapitanowi statku szkolnego „Niobe“, który zatonął w lecie b. r. u wybrzeży morza Północnego, przyczem w katastrofie zginęło przeszło 50 kadetów.

Akt oskarżenia zarzuca kpt. Ruhfussowi, że nie spełnił swego zadania i nie wykorzystał wszystkich możliwości ratunku w ostatniej chwili, mimo, że istniały poszlaki wskazujące na możliwość bliskiej katastrofy.

Nieznana epidemia

Królewiec, 3. 11. (PAT). Nieznana epidemia, panująca w wioskach rybackich, położonych nad zalewem wiślanym, szerzy się w dalszym ciągu. Ostatnio zanotowano kilka wypadków śmierci.

Sukcesy Labour Party

w wyborach municypalnych

Zaniepokojenie w kołach konserwatystów

London, 3. 11. (PAT). W kołach konserwatystów zapanowało poważne zaniepokojenie z powodu powodzenia Labour Party w częściowych wyborach municypalnych.

W roku zeszłym partja konserwatywna w okresie patryjotycznego uniesienia na korzyść rządu narodowego oprócz swego stanu posiadania zdobyła na nowo w Anglii i Walji 149 mandatów, a straciła tylko — 5. W roku obecnym konserwatyści zdobyli 29 mandatów, a stracili 39.

W roku zeszłym liberałowie uzyskali 26 mandatów, a postradali — 5. Obecnie zdołali wywalczyć 14, natomiast musieli zrezygnować z 20. Niezależni, reprezentujący radykalną odmianę konserwatystów, zdobyli w roku zeszłym 46 mandatów, a stracili 10; obecnie zdobyli oni 17, a stracili 16.

Labour Party postradala w roku

to zaledwie — 1,7 milj. Z nowego preliminarza widać, że pogłoski o likwidacji podatku majątkowego (o czem pisaliśmy) nie sprawdzają się.

Prawdziwą łamigłówkę stanowi cyfra dochodu z 10-procentowego dodatku do danin. Jest ona wyższa, niż w budżecie za rok 1932/3, pomimo, że cyfry poszczególnych danin są niższe. W jaki sposób 10 procent od mniejszej sumy może wynosić więcej, aniżeli 10 procent od sumy większej, to już zupełna zagadka.

Dochód z monopolu jest wyretuszowany nie tylko w porównaniu z bieżącym rokiem. W skład jego wchodzi taka pozycja, jak „zmniejszenie kapitału obrotowego“ monopolu spirytuso-

wego o — 55 milionów. Jest to „dochód“ nie tylko formalnie, ale i faktycznie — nadzwyczajny.

Ogółem dochody na rok 1933/4 są prelimitowane o przeszło 200 milionów wyżej, aniżeli wynoszą w roku obecnym. Gdyby rok 1933/4 pod wzgl. dochodowym nie był gorszy od obecnego — a wcale nie zanoszą się na to, żeby był lepszy, to deficyt nowego preliminarza przekroczyłby sumę pół miljaru.

Na taki deficyt państwa nie stać. Trzeba będzie zatem zmniejszyć wydatki, z czego wynika, że zarówno dochody jak wydatki są prelimitowane nierealnie.

M. K.

Narastanie konfliktu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Berlin, 1 listopada.

Dnia 6 listopada odbędą się wybory do Reichstagu. Jak one wypadną, powiedzieć napewno nie można. Są tacy, którzy twierdzą, że wynik wyborów będzie dla dalszego rozwoju stosunków w Niemczech dość obojętny. Jest w tem powiedzeniu pewna przesada. Stwierdzenie rozłożenia sił w narodzie nigdy nie jest obojętne i posiada wpływ na decyzje politycznych czynników. Prawda jest tylko ta, że napewno wybory nie dadzą wyraźnej zmiany, jeżeli chodzi o stosunek Reichstagu do rządu. O większość dla Papena będzie trudno. Jest tylko rzeczą możliwą, że po wyborach, które będą przeliczeniem sił, rozpoczyna się nowe rokowanie na rozmaite strony.

Rząd Papena, przedkładając projekt reformy konstytucji nowemu Reichstagowi, zamierza narzucić mu w ten sposób nową platformę i zmusić go albo do poparcia projektu, przez co otrzymałby większość, albo też do dania przezeń powodu do ponownego rozwiązania, o ileby Reichstag zajął negatywne stanowisko.

Bo jakoś nie wygląda na to, ażeby rząd Papena chciał się ugiąć. Pogłoski o rozłamie między Papenem a gen. Schleicherem okazały się fałszywe. Rząd Rzeszy zaś postępuje tak, jakby wogóle wybory nie groziły mu żadnym niebezpieczeństwem. Rozpoczęte zmiany personalne w urzędach przeprowadza się nadal. Wyrok trybunału państwowego w Lipsku, który w dużym stopniu przywraca znaczenie usuniętemu dnia 20 lipca rządowi pruskiemu Brauna, został w istocie swej przez gabinet Papena zignorowany. Nastąpiły poprostu nominacje ministrów Rzeszy, którzy sprawować będą funkcje ministrów pruskich, i na tem koniec. W tem świetle pruski rząd Brauna zdegradowany został ponownie do rodzaju ciała, którego prawem jest jedynie reprezentowanie interesów Prus jako państwa związkowego wobec Rzeszy. Jest to rola dość blada i niewdzięczna.

Wprawdzie Prusy wymogły zwołanie na 3 listopada, a więc jeszcze przed wyborami, komisji konstytucyjnej Rady Rzeszy (Reichsratu), na której niezawodnie nastąpią silne starcia z powodu ostatnich posunięć gabinetu Papena. Wiadomo przecież z oficjalnego komunikatu, że na audjencji prez. min. pruskich Brauna i kanc. Papena u Hindenburga nie doszło do porozumienia między Papenem i Braunem. W niektórych kołach podkreślano nawet, że komunikat umyślnie wypuklił stwierdzenie rozbieżności dla uzasadnienia dalszej akcji rządu, przeprowadzonej bez oglądania się na rząd Brauna.

Protestują także gwałtownie kraje południowe. Organy Bawarskiej Partii Ludowej określają postępowanie gabinetu Papena jako „gładką aneksję Prus”, a premier bawarski Held wygłosił w Ratzbonie i Sztutgarcie gwałtowne mowy, oświadczając, że urzeczywistnienie obecnej reformy Rzeszy jest „złamaniem konstytucji”.

Z drugiej strony organy prorządowe nawołują Papena do jeszcze większej energii. „Deutsche Allgemeine Zeitung” jest nawet ogromnie niezadowolona z rzekomej słabości gabinetu. W bardzo charakterystycznym artykule pismo powiada, że rząd Rzeszy ośmielił się przez zbytnią powolność znowu partię lewicową. „Na wyrok lipski — pisze — należało natychmiast odpowiedzieć polityczną kontrofensywą i w ten sposób zapobiec prześladowaniu go przez partię lewicową na środek propagandy”. Dzień 20 lipca (datę usunięcia rządu Brauna i mianowania komisarza Rzeszy dla Prus) określa pismo jako początek „historycznego wybiecia się nowej zasady rządów”.

Wszystkie oświadczenia oficjalne wskazują również na to, że gabinet Papena nadal trwa na stanowisku przeprowadzenia swojej woli. Ostatnio powiedział minister spraw wewnętrznych von Gayl na bankiecie prasy berlińskiej na temat reformy konstytucji: „To jest pewne, że rząd Rzeszy nigdy nie porzuci jasno rozpoznanej i głęboko odczutego obowiązku reformy”.

Wogóle gabinet Papena, na co zbyt mało zwraca się uwagi, od samego początku rządy swe pojął jako misję przygotowania państwa i narodu niemieckiego do nowego okresu dziejów. Sam Papen zdradza wyraźną dozę specyficznego mistycyzmu, który najlepiej zawarł w słowach „sacrum imperium”, użytych niedawno w odniesieniu do państwa niemieckiego. To przekonanie wytworza w gabinecie Papena wewnętrzne moralne przekonanie i usprawiedliwienie dla energii postępowania i wytrwałości.

W tych warunkach konflikt zarysowuje się jasno. Istnieją bowiem trzy możliwości:

1) W nowym Reichstagu znajdzie się ostatecznie jakaś większość dla Papena. Ze strony organów rządowych nie odrzuca się jeszcze ciągle możliwości dojścia do porozumienia z hitlerowcami, jak tego dowodzi zwłaszcza bardzo znamienny artykuł „Deutsche Allgemeine Zeitung” „Gegen Hitler?” z dnia 17 października. Jednak prognoza jest z powodu ogromnego zaognienia stosunków w tym kierunku bardzo niepewna. I hitlerowcy mają swoją „misję”, którą, ich zdaniem, mogą tylko sami spełnić.

2) Opozycja w nowym Reichstagu będzie tak silna, że rząd po wyborach się ugnie albo ustąpi. Jednak i tutaj powyższe naszkicowany charakter rządu czyni tę możliwość mało prawdopodobną.

3) Opozycja trwać będzie nadal, a rząd się nie ugnie. Wtedy konflikt będzie się rozwijał nadal. Reichstag zostanie rozwiązany, a rząd Rzeszy będzie musiał logicznie kroczyć po raz obranej drodze i narzucać swoją wolę poprostu siłą, stosowaną możliwie długo

w ramach konstytucyjnych, co jednak niewiedomo jak długo się uda, chyba, że wogóle nowa konstytucja zostałaaby narzucona zgóry. Opanowanie Prus i łączenie ich organizmu rządowego z organizmem rządowym Rzeszy, będące dzisiaj głównym punktem projektowanej reformy konstytucji, a w praktyce już zrealizowane przez usunięcie rządu Brauna i mianowanie komisarza Rzeszy dla Prus, mogłoby z tego punktu widzenia być pierwszym etapem do stworzenia sobie silnej podstawy dla dalszej akcji.

Nie liczymy się z takim osłabieniem hitlerowców, by pewne sfery, które popierają dzisiaj Papena jako ochronę przed hitleryzmem, mogły uważać tę ochronę jako niepotrzebną. Najbardziej aktualna jest w chwili, gdy piszemy te słowa, trzecia możliwość. Czy zorientowanie się w niej wywołuje tak silne protesty krajów południowych, czujących w dalszych konsekwencjach zagrożenie swojej pozycji mimo uspakajających zapewnień gabinetu Papena? W każdym razie materiał konfliktów narasta z ogromną szybkością i przez swoją wewnętrzną logikę popychać będzie rząd Papena do coraz dalszych kroków po raz obranej drodze, o ile nie chce on uciec z pola walki. Ktoś musi zwyciężyć, tak, albo inaczej.

JERZY DROBNIK.

Nowe prawo o stowarzyszeniach

Po ogłoszeniu nowej ustawy o zgromadzeniach, która obowiązuje od dnia 7 czerwca r. b., było jasne, iż obecny stan prawny w dziedzinie stowarzyszeń ulegnie zmianie. Restrykcja praw obywatelskich, która się w porównaniu z obowiązującym u nas poprzednio liberalnym ustawodawstwem zaznaczyła w ustawie o zgromadzeniach z dnia 11-go marca 1932 r., spowodowała analogiczne zmniejszenie uprawnień obywateli w dziedzinie stowarzyszeń, o którym donieśliśmy pokrótce przed kilku dniami.

Ukazanie się prawa o stowarzyszeniach w formie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej („Dz. U. R. P.” nr. 94, poz. 808), a nie ustawy sejmowej, jest niezwykle, gdyż normalnie, o ile to jest możliwe, unika się regulowania podstawowych praw obywatelskich, do których przecież należy i prawo stowarzyszania się, dekretami, ażeby społeczeństwu umożliwić wyrażenie swego poglądu na kwestje, dotyczące żywotnych interesów szerokich mas, bądź przez czynniki parlamentarne, bądź też przez koła prawnicze, prasę itd.

Unormowanie na drodze dekretu zasadniczych praw obywateli utrudnia, a częstokroć wręcz uniemożliwia wykładnię danego prawa z powodu braku tych danych, które wskazują na wolę ustawodawcy, a które się z reguły ujawniają w dyskusjach komisji i plenium ciał ustawodawczych, oświadczeniach przedstawicieli rządu z okazji takich dyskusji oraz w uzasadnieniu projektów ustaw. Przy interpretacji postanowień prawa o stowarzyszeniach, które budzą liczne wątpliwości, sądownictwo administracyjne oprócz tekstu ustawy będzie się mogło posługiwać li tylko ewentualnymi komentarzami osób, które opracowały projekt prawa o stowarzyszeniach.

Ażeby sobie uprzytomnić jak daleko idące zmiany wprowadza na ziemiach zachodnich nowe prawo o stowarzyszeniach, należy przypomnieć, że do tej chwili istnieje u nas pełna zasada wol-

ności stowarzyszania się, tak, że w odniesieniu do zwyczajnych stowarzyszeń ustawa o stowarzyszeniach z dnia 19-go kwietnia 1908 r. zawiera tylko jedno konkretne postanowienie, a mianowicie, że miejscowej władzy policyjnej przysługuje prawo rozwiązania stowarzyszenia, którego cel sprzeciwia się ustawom karnym. Tylko dla stowarzyszeń politycznych istnieje obowiązek posiadania statutu i zarządu, przedłożenia statutu i listy członków zarządu miejscowej władzy policyjnej, a do stowarzyszeń politycznych nie można należeć przed ukończeniem osiemnastego roku życia.

To i nie ponadto nie stanowi o stowarzyszeniach ustawa niemiecka, pozostawiając unormowanie prywatno - prawnych stosunków stowarzyszeń przepisom kodeksu cywilnego. Obecne prawo o stowarzyszeniach reguluje kwestje stowarzyszeń tak w zakresie prawa publicznego, jak też prywatno - prawnego, znosząc równocześnie wszelkie postanowienia niemieckiej ustawy o stowarzyszeniach, jak również odnośnie postanowienia kodeksu cywilnego.

Radykalny przewrót w pojęciach w dziedzinie obowiązujących przepisów o stowarzyszeniach, z którymi żyliśmy się przez przeciąg ćwierć wieku, czyni konieczne zapoznanie się bliżej z nowymi postanowieniami prawa o stowarzyszeniach, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r. Dla ułatwienia orientowania się w nowych przepisach objaśnimy w następnych numerach „Kurjera Pozn.” przepisy prawa o stowarzyszeniach, grupując je w ten sposób, że omówimy: 1) postanowienia ogólne, prawo zawierowania i prawo udziału w stowarzyszeniu, 2) rodzaje stowarzyszeń, 3) stowarzyszenia zwykłe, 4) stowarzyszenia zarejestrowane, 5) stowarzyszenia wyższej użyteczności, 6) postanowienia karne i inne. Będziemy przytem wskazywać na najważniejsze zmiany, które nowe prawo o stowarzyszeniach wprowadza na zachodzie Rzeczypospolitej.

dokumentów, same zaś dokumenty zwraca ich właścicielowi.

„Profesor ma prawo przeglądać swój wykaz służbowy, czynić z niego odpisy i wnosić reklamacje”.

Po art. 23 wstawia się nowy artykuł 23 a), który postanawia:

„Profesora, który wskutek zmian organizacyjnych w szkole akademickiej, jej wydziale, oddziale, lub stopniu, stracił możliwość pracy w zakresie, wskazanym w dekreście nominacyjnym, przenosi minister w. r. i o. p. w stan nieczynny.

„Przez cały czas pozostawania w stanie nieczynnym profesor pobiera przysługujące mu pełne uposażenie służbowe. Czas spędzony w stanie nieczynnym, wlicza się tylko do wysługi emerytalnej.

„Profesor w stanie nieczynnym może być każdego czasu mianowany profesorem innej szkoły akademickiej, lub innego wydziału tej samej szkoły.

„Jeżeli nominacja nie nastąpi w przeciągu roku od chwili przeniesienia w stan nieczynny. Prezydent Rzpl. zwalnia profesora przy zastępowaniu przepisów ustawy emerytalnej”.

Następują obszerne zmiany przepisów o odpowiedzialności dyscyplinarnej profesorów.

M. in. art. 77 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli przeciw profesorowi wdrożono postępowanie karne, lub dyscyplinarne, a pozostawienie go w czynnościach służbowych ze względu na rodzaj i doniosłość podniesionych przeciw niemu zarzutów nie jest wskazane, może minister w. r. i o. p. lub senat każdej chwili zawiesić profesora w obowiązkach”.

Art. 78 otrzymuje brzmienie:

„Zarządzenie aresztu sądowego (śledczego) powoduje zawieszenie aresztowanego w obowiązkach przez rektora. W nagłych przypadkach rektor ma prawo zawiesić profesora tymczasowo w obowiązkach, jeżeli ze względu na rodzaj zarzutu dalsze wykonywanie przez profesora obowiązków narażałoby powagę szkoły akademickiej, lub groziło jej dobru”.

Według zmienionego art. 79 sprawę zarządzonego przez siebie tymczasowego zawieszenia profesora rektor przedstawia na najbliższym posiedzeniu senatu, nie później niż w przeciągu dni 7. Senat zatwierdza lub uchyla zawieszenie, w razie jednak niezgodności stanowiska senatu ze stanowiskiem rektora, rozstrzyga minister w. r. i o. p.

Oto najważniejsze postanowienia dekretu, który omówimy obszerniej w niedługim czasie.

W porównaniu z rokiem 1927 koszty utrzymania niższe o 23.5 proc.

Główny Urząd Statystyczny ogłosił ostatnio obliczenie kosztów utrzymania w Warszawie za ostatnich dwanaście miesięcy. Za podstawę przyjęto rok 1927 = 100. W pierwszym kwartale rb. ogólny poziom kosztów utrzymania wahał się dokoła wskaźnika 80. W kwietniu i maju wskaźnik podniósł się do 82,1 wzgl. 84,2. by potem obniżyć się stopniowo do 76,5 we wrześniu rb. A zatem, według obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, obecne koszty utrzymania są o 23,5 proc. niższe, niż w 1927 r.

Poszczególne składniki tych kosztów wykazują wielką rozpiętość w dół i w górę. Najsilniej spadły ceny żywności — o 39,9 proc. Mniejszy już spadek zaznaczył się w cenach odzieży i obuwia, mianowicie o 28,2 proc. Natomiast wszystkie inne składniki kosztów utrzymania wzrosły: alkohol i tytoń o 13 proc., opał i światło o 23,6 proc. komorne o 70,1 proc. i in. niewyszczególnione o 5,6 proc. Wysoki wzrost komornego tłumaczy się częściowo tylko ustawowym podnoszeniem się czynszów w starych domach, pozatem zaś uwzględnieniem w obliczeniach kosztów komornego (znaczenie wyższego) w nowych domach.

Wybuch na statku

Rzym, 3. 11. (Tel. wł.) Wskutek wybuchu, jaki nastąpił na pokładzie statku fińskiego znajdującego się na morzu Śródziemnym, poniosło śmierć troje ludzi z załogi a trzech jest ciężko rannych.

Stronictwo Narodowe

Koło Stare Miasto

Walne zebranie odbędzie się w piątek, 4 b. m. o godz. 20-tej w lokalu p. Pohlowej. Referat wygłosi p. Stanisław Jeske. O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Ruch kołowy zamarł w Berlinie

Powszechny strajk we wszystkich towarzystwach komuni-kacyjnych

Berlin, 3. 11. (Tel. wł.) Dziś w nocy wybuchł tu strajk towarzystw komunikacyjnych.

Do strajku przystąpili wszyscy pracownicy, urzędnicy, oraz konduktorzy tramwajów, samochodów i autobusów. Czynna jest jedynie berlińska kolej okrężna, która należy do zarządu państwowych kolei żelaznych.

W związku z wybuchem strajku stolica Niemiec przedstawiała dziś rano niesamowity widok. Ulice i place przepełnione były przechodniami, zdążającymi do pracy, którzy niejednokrotnie musieli przebyć nadprogramowy spacer pieszy w granicach kilkuset kilometrów, aby dotrzeć do swego biura.

W niektórych miejscach nad ranem doszło do starć pomiędzy strajkującymi i policją, która stawiała w obronie chcących podjąć pracę. Policja szybko likwidowała zajścia i nie przybrały one nigdzie większych rozmiarów.

Po zmianie ministra spraw zagranicznych

Warszawa, 3. 11. (Tel. wł.) — Wiadomości, nadchodzące z Genewy i Paryża, stwierdzają, że wiadomość o dymisji ministra Zaleskiego była dla kół politycznych szwajcarskich i francuskich niespodzianką. Komunikat Agencji Havasa oświadcza, że Zaleski nie należał do ściślejszej grupy politycznej, zajmującej rozstrzygające stanowisko w państwie polskim, ale był uważany za lojalnego współpracownika Piłsudskiego i dobrego technika w sprawach polityki zagranicznej.

Berlin, 3. 11. (Tel. wł.) Prasa niemiecka uważa, że nominacja pułk. Becka ma być zaakcentowaniem usamodzielnienia się zagranicznej polityki Polski z pod wpływu

Wogóle na zarządzenie władz znacznie wzmocniono posterunki policyjne na ulicach i placach, a w ważniejszych punktach patrolują nawet specjalne oddziały.

Berlin, 3. 11. (Tel. wł.) W związku z wzmocnionym ruchem pieszym na ulicach w godzinach południowych i popołudniowych władze zezwoliły w drodze wyjątku na wypuszczenie na miasto większej ilości dorożek konnych. Ponadto w godzinach południowych opuściło garaże kilka wozów tramwajowych, strzeżonych przez policję.

Hitlerowcy wydali odezwę, w której nawołują do wytrwania. Wogóle stwierdzać należy, że strajk wywołał hitlerowskie ośrodki robotnicze. W kołach robotniczych zrzeszonych w komunikacyjnym związku zawodowym daje się obecnie zauważyć pewną różnicę co do udziału w samym strajku.

Francji. „Berliner Tageblatt“ akcentuje, że nominacja Becka jest symptomatyczną dla polityki polskiej. (w)

Paryż, 3. 11. (Tel. wł.) Prasa francuska zajmuje się szczegółowo zmianą na stanowisku polskiego ministra spraw zagranicznych. „Petit Parisien“ i „Oeuvre“ sądzą, że zmiana ta nie spowoduje zmiany kierunku polityki polskiej. Prawicowy „Echo de Paris“ przyznaje, że p. Zaleski miał pewien osobisty kredyt polityczny zagranicą, zaopatruje natomiast nominację p. Becka przykremli uwagami krytycznymi. Socjalistyczny „Populaire“ występuje jeszcze gwałtowniej, na sposób Oertzena, autora skonfiskowanej w Polsce książki „Das ist Polen“.

Afera kokainowa przed sądem apelacyjnym

Dziś rozpoczęła się w instancji odwoławczej głośna sprawa dr. Gęsikowskiego i tow.

Przy wielkiem zainteresowaniu rozpoczęła się dziś sensacyjny proces przeciwko dr. Gęsikowskiemu i aptekarzom pp. Tyszkowskiemu, A. Kulisowi, Karolowi Knobelsdorffowi, oraz Kazimierzowi Plaszczyńskiemu, oskarżonym o handel narkotykami. Przypominamy, że dr. Gęsikowskiego w pierwszej instancji zasądzone na 3 lata więzienia, natomiast aptekarzy sąd uwolnił. Oskarżonych bronił m. i. dr. Szurlej z Warszawy.

Rozprawa miała się już odbyć przed paru dniami, lecz odroczone ją z powodu wezwania lekarzy-psychiatrów dr. Piotrowskiego z Gniezna i dr. Górnego z Owińska. Poza tem wezwano również profesorów Horoszkiewicza i Borowieckiego.

Dziś z pośród licznych świadków przesłuchano m. i. dr. Paszkietę, który powołany był na okoliczność, czy aptekarze wydawali narkotyki na recepty nieformalnie i czy recepty te odpowiadały wymogom ustawy. Świadek specjalnych momentów obciążających nie wniósł do sprawy.

Adw. Szurlej zapytywał świadka, czy istnieje zwyczaj, że lekarze zama-

wiają telefonem lekarstwa, na co otrzymał twierdzącą odpowiedź z zaznaczeniem, że nie dotyczy to narkotyków, których telefonem zamawiać lekarzom nie wolno.

Świadek konstatuje dalej, że cały szereg recept dr. Gęsikowskiego był pisany nieprawidłowo, gdyż nie zawierały dokładnego sposobu użycia „białej trucizny“. W wielu wypadkach znów podpisy były nawet nieczytelne. Chodzi tu mianowicie o podpisy dr. Zawadzkiego.

Następnie składał zeznania magister farmacji p. Grobelny. Twierdzi on, że narkotyki wydawano na zlecenie, a potem dopiero przychodzili recepty, chociaż nie było to zgodne z przepisami, jednak świadek wydawał truciznę, bowiem poprzednio miała już zapasć odpowiednia decyzja w tym względzie.

Obrona wnosi o wykluczenie jawności z uwagi na to, że mają nastąpić zeznania, wymagające jej zdaniem wykluczenia publiczności i prasy.

W chwili gdy to piszemy sąd udał się na naradę. (z)

NASZE FILJE W POZNANIU

1. Stary Rynek 4, obok gł. odwachu,
2. Plac Bernardyński 5, w składzie kolonjalnym Rychtera,
3. Chwaliszewo 20/21,
4. Śródką, Ostrówek 15,
5. Główna, St. Maciejewska, ul. Główna 114,
6. Tama Garbarska, przy moście kolejowym (kiosk inwalidzki),
7. Solacz, ul. Wolińska, narożnik ul. Podolskiej,
8. Jeżyce, Rynek 1,
9. Łazarz, ul. Matejki 39,
10. Łazarz, Adamczewski Leon, skład kolonjalny, Marsz. Focha 74,
11. Łazarz, skład papieru, M. Focha 36,
12. Wilda, Zych, skład papieru, Wierzbice 46, przy Rynku Wildeckim,
13. Wilda, Górna Wilda 114, narożnik ul. Pamiątkowej, kiosk,
14. Św. Wojciech 26, narożnik Zaulek św. Wojciecha,
15. Pocztowa 20, w pobliżu pl. Nowomiejskiego,
16. Rataje, skład kolonjalny, Pelagia Łagoda.

17. Winiary, St. Kaczmarska, ul. św. Leonarda 2,
18. Rybaki, Bronisława Czypicka, ul. Kwiatowa 3, skład kolonjalny,
19. Malta, ul. Maltańska, Antoni Augustyniak,
20. Osiedle za Bramą Warszawską, skład kolonj. Józef Krysztofiak, ul. Czerniejewska,
21. Górczyn, ul. M. Focha nr. 160, dom Jessego.

Samobójstwo ucznia

Warszawa, 3. 11. (Tel. wł.) — W Łodzi popełnił samobójstwo wystrzałem z rewolweru 13-letni uczeń gimnazjum Zimowskiego, Żurek. (w)

Śmiertelna jazda

Warszawa, 3. 11. (Tel. wł.) — Na szosie Otwock—Warszawa motocykl, którym jechali komendant posterunku policyjnego Matosek w towarzystwie lekarza policyjnego z Otwocka, dr. Niemca, oraz aptekarza Dobraczyńskiego, wywrócił się na skrajcie

szosy i, uderzając o kamienie, roztrzaskał się. Dobraczyński poniósł śmierć na miejscu, a Matosek uległ pęknięciu czaszki. Niemiec doznał szeregu ciężkich obrażeń. (w)

Groby polskie w Monachjum

Monachjum, 2. 11. (PAT). — Kolonia polska w Monachjum złożyła w dniu Wszystkich Świętych wieńce na grobach powstańców z r. 1830—31 i 1863. Grób wspólny uczestników powstania z r. 1863 ozdobiony jest obeliskiem z następującym napisem: „Powiedźcie moim, żem skonał w żałości, — Duch mój w Polsce, tutaj tylko ciało“. Opodał w arkadach tegoż cmentarza mieści się grób Konstantego Daniłowicza, oficera wojsk polskich, uczestnika powstania z roku 1830—31. Nagrobek został ufundowany przez przyjaciela zmarłego, poetę Zygmunta Krasńskiego.

Ważne książki

Roman Dmowski — „Polityka polska“ z 10.
— „Świat powojenny i Polska“ z 10.

Marjan Seyda — „Polska na przełomie dziejów“, tom I. na wyczerpaniu w księgarniach złotych 22, tom II. dla abonentów „Kurjera Poznańskiego“ w naszej administracji z 17, z prze-syłą z 18.

Roman Rybarski — „Przeszłość gospodarcza świata z 9.

Joachim Bartoszewicz — „Zagadnienia polityki polskiej“ z 3.
— „Słownik polityczny“ z 3.

Jędrzej Giertych — „O program polityki kresowej“ z 4,50.

Henryk Rolicki — „Zmierzch Izraela“ z 10.

Maciej Lorek — „Italia współczesna“ z 11.

Przepowiednia pogody na piątek: W dalszym ciągu pogoda zmienna, naogół dżdżysto i pochmurno, dalsze stopniowe obniżenie się temperatury, słabe wiatry zachodnie.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 3. 11. 1932 r.
Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 70,6 kg. (120,1 ft. w hol.), 2) żyta pomorskiego 69,35 kg. (118,2 ft. w hol.), 3) pszenicy poz. i pomorskiej 72,95 kg. (124 ft. w hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43,55 kg. (74,1 ft. w hol.).

Ceny orientacyjne	
Żyto	14,65— 14,85
Usposobienie spokojne.	22,75— 23,75
Pszenica	16,00— 17,50
Usposobienie spokojne.	14,00— 14,75
Jęczmień browarowy	13,50— 14,00
Usposobienie spokojne.	14,00— 14,25
Owies	23,00— 24,00
Usposobienie spokojne.	36,00— 38,00
Maka żytnia 65% wł. work.	8,75— 9,00
Usposobienie spokojne.	9,00— 10,00
Maka pszenna 65% wł. work.	10,00— 11,00
Usposobienie spokojne.	38,00— 39,00
Otręby pszenne	35,00— 40,00
Otręby pszenne (grube)	39,00— 45,00
Rzepak	21,00— 24,00
Rzepak	30,00— 33,00
Gorczyca	120,00—140,00
Groch Victoria	120,00—160,00
Groch Polgera	2,20— 2,50
Koniczyna czerwona	0,00—0,12½
Koniczyna biała	100,00—110,00
Ziemniaki jadalne	
Ziemniaki fabr. za kilo %	
Mak niebieski	
Ogólne usposobienie spokojne.	

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 100 tonn, jęczmienia 75 tonn, maki żytniej 30 tonn, otrąb żytnich 15 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 3. 11. 1932 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5 proc. pożycz. konwers. 39,50, oraz za 4 proc. pożycz. inwest. 94,50. Pozatem handlowano 8 proc. obl. m. Poznania z roku 1927 po 92 proc. w transakcjach.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. handlowano mniejszą ilość — bez kwalifikacji do notowania — 8 proc. listów dol. starych po 53,50, oraz 8 proc. listów dal-

amort. po 56 proc. w placeniu, natomiast notowano 6 proc. listy żytnie 11¼ — 11 w transakcjach.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% pożyczka konwersyjna 39½% P.
8% oblig. miasta Poznania z 1927 r. 92% + (Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 11,25 — 11, — +
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 94,50 P.
Tendencja spokojna.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,89% zł.; w Gdańsku na Warszawę 8,92 zł.

Kurs mark i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211,45 zł., gotówką 210,00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173,41 do 173,67 zł., gotówką 173,07 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Dewizy:		trans.	sprzed.	kup.
Gdańsk	173,75	174,18	173,32	
Holandja	358,85	359,75	357,95	
Londyn	29,38	29,52	29,22	
Nowy Jork	8,913	8,933	8,893	
czeki				
Nowy Jork	8,917	8,937	8,897	
kabel				
Paryż	35,07	35,16	34,98	
Praga	26,40	26,46	26,34	
Szwajcaria	172,20	172,63	171,77	
Sztokholm	154,50	155,27	153,73	
Włochy	45,70	45,92	45,48	
Berlin	211,75			

Tendencja niejednolita.
Papiery wartościowe i obligacje:
4% pożycz. inw. 96,50
5% pożycz. kol. 32,00
6% pożycz. dol. 56,50
4% pożycz. dolarowa 49,60— 49,50
7% pożycz. stabil. 56,25— 54,88
Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:
Bank Polski 85,50— 85,25

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 3. 11. 1932 r.	
Pszenica marchijska	200,00—202,00
Natychn. zał. mocna, późn. dost. spokojna.	
Żyto march.	154,00—156,00
Natychn. załad. stała, późn. dostawa osłabiona.	
Żyto polskie 72—73 kg. cif	
Berlin sp.	160,00—
Natychn. załad. stała, późn. dostawa osłabiona.	
Jęczmień browarowy	170,00—180,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	162,00—169,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	134,00—139,00
Tendencja spokojna.	
Maka pszenna	24,00— 27,50
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia	20,60— 22,75
Tendencja spokojna.	
Otręby pszenne	9,00— 9,40
Tendencja spokojna.	
Otręby żytnie	8,25— 8,60
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	22,00— 26,00
Groch drobny jadalny	20,00— 23,00
Groch pastewny	14,00— 16,00
Kuchy lniane	10,10
Kuchy z orzecha ziemnego	10,80
Kuchy mielone (maczka)	11,20
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,20
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin	10,90
Ziemniaki jad. białe	1,10— 1,20
Ziemniaki jad. czerwone	1,25— 1,35
Ziemniaki odenwaldz. nieb.	1,10— 1,20
Ziemniaki inne złote	1,30— 1,40
Ziemniaki fabryczne w fg za funt	7½— 8
Ogólna tendencja niejednolita.	

Giełdy zbożowo - towarowe

Warszawa, 2. 11. Żyto I stand. 16,25 do 16,75, II stand. 16 — 16,25, pszenica jednolita 26,50 — 27, zbierana 26 — 26,50, czerwona jara szklista 28 — 28,50, owies jednolity 17 — 17,50, zbierany 16,25 — 16,50, jęczmień na kaszę 16 — 16,50, browarniany 17 do 18, groch polny z workiem 24 — 26, groch Wiktorja z workiem 26 — 29, rzepak zimowy 48 — 49, koniczyna czerwona surowa 110 — 130, bez kaniarki 125 — 140, koniczyna biała surowa 120 — 150, bez kaniarki 160 — 200, maka pszenna luksusowa 45 — 50, 0000 40 — 45, żytnia 28 — 30, sitkowa 22 — 24, razowa 22 — 24, otręby pszenne szale 11 — 11,50, średnie 10,50 do 11, żytnie 9 — 9,50, kuchy lniane 21 — 21,50, rzepakowe 16,50 — 17, słonecznikowe 17,50 do 18, peluska 16,50 — 17,50, siemie lniane 38 — 40, proso 18 — 19, gryka 17 — 18, ziemniaki jadalne 4 — 4,50. Usposobienie spokojne.

Katowice, 31. 10. Pszenica jednolita 27, owies zbierany 16, maka pszenna 65 proc. 40, żytnia 65 proc. 25 — 25,75, otręby pszenne średnie 10, żytnie 9, kuchy lniane 22,50, ziemniaki jadalne 4,15. Usposobienie słabsze

Francja wobec Niemiec i rozbrojenia

Wczoraj omówiliśmy politykę francuską wobec Niemiec i zagadnień rozbrojeniowych. Na ten temat nasza korespondentka paryska pisze jeszcze co następuje:

Paryż, 1 listopada.

Krótki, bo tylko pięciodniowy okres rozpraw we francuskiej izbie deputowanych zakończył się, jak wszyscy przewidywali, zwycięstwem rządu p. Herriota. Choć pierwsze posiedzenia izby były poświęcone kryzysowi rolnemu, to jednak górowała nad nimi jedna kwestja: sprawa rozbrojenia. Rozdźwięki, jakie ujawniły się z powodu francuskiego planu rozbrojenia w łonie władz cywilnych i wojskowych, były oczywiście bardzo szeroko omawiane w kuluarach izby.

W czasie rozpraw nastrój stał się bardzo poważny, a nawet chwilami dramatyczny.

Posel Franklin - Bouillon w lapidarnych zdaniach określił sytuację zarówno zewnętrzną, jak i wewnętrzną. O pierwszej wyraził się w ten sposób: Niema już Niemiec, a tylko Prusy, przygotowujące się do brutalnej systematyczności do wojny odwetowej. Istnieją narody, pragnące utrzymania traktatów, inne dążą do ich obalenia. Wobec tego, Francja powinna stanąć na czele narodów, opowiadających się za zachowaniem traktatów i zgrupować te, które chcą je obronić. Przechodząc do polityki wewnętrznej, posel departamentu Seine-et Oise podkreślił, iż słabość rządu p. Herriota polega na tem, iż jest on gabinetem partyjnym, a nie jednostką narodową. Jeżeli Francja chce żyć, to powinna zrealizować dyktaturę zgody narodowej!

W porównaniu z tą mową, pełną głębokich akcentów, dyktowanych patriotyczną troską, jakże blade wypadło przemówienie p. Bluma. Przywódca socjalistów francuskich posiada pierwszorzędną dylektykę i duże bogactwo zwrotów; sama jednak jego sylwetka jest dziwnie odpychająca, a gest nieprzyjemny. Teza zaś, jaką socjalistyczny leader przedstawiał z wysokości trybuny, jest powszechnie znana. Domaga się on, jak wiadomo, równości praw dla Niemiec, uważając powyższe stawianie kwestji za moralne. P. Blum oczywiście nie mógł milczeć o różnicy zdań, istniejącej między naczelnym dowódcą wojsk francuskich, a pewnymi ministerstwami. Ale i pod tym względem mowa jego nie przynio-

śla niczego nowego. P. Blum woli naogół wylewać morze swojej antynarodowej żółci na szpalty naczelnego organu socjalistycznego i tam zachować gwałtowność swych zwrotów.

Premier Herriot znowu starał się przedewszystkiem wykazać, że o ile konferencja rozbrojeniowa nie dopnie swego celu, to rozpocznie się wysięg zbrojeń. Chodzi więc o uniknięcie tego, jakkolwiek p. Herriot bynajmniej nie tai, że wola zbrojenia się Niemiec jest pewną. Utworzenie koalicji antyniemieckiej, do której nie weszłyby Wielka Brytania i Stany Zjednoczone, byłoby, zdaniem p. Herriota, sygnałem do ukonstytuowania się koalicji państw rewizjonistycznych. Z tego też powodu rząd francuski zdecydował się na przedłożenie konstruktywnego planu rozbrojenia.

Minister Herriot przedstawił projekt ten — składający się z 8 głównych punktów — w ogólnych zarysach, podkreślając przedewszystkiem, iż jego zasadniczą cechą jest utworzenie wszędzie armij, opartych na powszechnym poborze, wobec czego nie będą mogły pozostać czynnymi armje zawodowe w rodzaju Reichswehry.

Ogromna większość, która wypowiedziała się za rządem, mogłaby nasuwać przypuszczenie, że panuje pod tym względem podobna jedność opinii w kraju. Tak jednak nie jest. W kołach bowiem narodowych, które w ostatnich czasach z uznaniem naogół odnosiły się do akcji p. Herriota, powyższy plan zmniejszenia zbrojeń wywołał duże bardzo zaniepokojenie. Zarzuca mu się przedewszystkiem to, iż został on cokolwiek powzięty przez wyższą radę obrony narodowej, ale w ten sposób, że marszałkowi Petain, generałom Weygand, Gamelin, Hergault, wiceadmirałowi Durand-Viel udzielono jedynie głosu doradczego. Natomiast nie odniesiono się do wyższej rady wojennej w tak ważnej kwestji. Zdaniem tych kół żadna kontrola międzynarodowa nie będzie mogła pracować skutecznie na terenie Niemiec, przygotowujących się do dyktatury i do obalenia obecnego statutu europejskiego; a wreszcie tak, czy inaczej, powyższy plan osłabi niezawodnie siły Francji, nie przynosząc jej odpowiednich gwarancji bezpieczeństwa. Oczywiście, gdy tekst projektu francuskiego będzie dokładnie znany, wyłoni się na ten temat ściślejsza dyskusja.

I. BRIARES.

oraz posiada pełnię honorowych praw obywatelskich. Według art. 13 regulaminu wyborczego dla wpisania do listy wyborców, co się tyczy wieku, miarodajny jest dzień wyłożenia listy, a więc tylko osoba, która w dniu wyłożenia listy ukończyła 21 rok życia może być wpisana do listy wyborców.

Jest więc zupełnie jasne, że intencja ustawodawcy było postawienie terminu kilkumiesięcznego czasokresu zamieszkiwania w powiecie dla uzyskania prawa wyborczego, natomiast za dzień ukończenia 21 roku życia uważa się dzień wyłożenia listy wyborców. Tak rozumiał to pan starosta w Kościanie, który w ogłoszeniu w dniu 19 października b. r. o wyborach do sejmiku powiatowego ogłosił, co następuje:

„Do głosowania uprawnieni są wszyscy, którzy w dniu wyłożenia listy wyborców ukończyli 21 rok życia, mieli i mają w powiecie miejsce stałego zamieszkania w dniu 12 sierpnia 1932 r., są obywatelami państwa polskiego i posiadają honorowe prawa obywatelskie...”

Jeśli więc jest inna wykładnia, istniejącego rozporządzenia ministra b. dzielnicy pruskiej, to niechże to będzie ujednolicone we wszystkich powiatach, a nie inna w jednych powiatach i odmienna w drugich.

Czekamy na wyjaśnienie w tej ważnej sprawie, bowiem otrzymujemy za pytania, kto ma być umieszczony w spisach wyborców, mianowicie czy ci, którzy zamieszkują w powiecie od 12 sierpnia b. r., czy też ci, którzy zamieszkują od dnia wyłożenia listy.

Odpowiedź na to pytanie będzie także pośrednią odpowiedzią, jak się ustala ukończenie 21 roku życia. Dotychczas pod tym względem nie było żadnych wątpliwości, że za datę ukończenia, liczyło się ukończenie 21 roku w dniu wyłożenia listy. Panowie starostowie w Krotoszynie, Jarocinie i Ostrowie Wkp. uznają, że do głosowania uprawnieni są wszyscy, którzy w dniu 12 sierpnia 1932 r. ukończyli 21 rok życia. Uważamy to za błędne i konieczne jest urzędowe wyjaśnienie sprawy.

Przed gmachem gimnazjum polskiego w Bytomiu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Bytom, 1 listopada.

Tegoroczną podróż po Śląsku Opolskim korespondent Wasz postanowił zacząć od punktu, który w historii mniejszości polskiej w Niemczech wniósł odegrać niezmiennie ważną rolę — od gimnazjum polskiego w Bytomiu. Kiedy więc przyjechał do tego miasta, skierował swoje kroki ku „Kurfürstenstrasse”, gdzie się znajduje gmach gimnazjalny. Nietrudno zresztą go odnaleźć; wskazują go spojrzenia przechodniów, którym widok budynku dziś nasuwa różne refleksje.

Ubikacje gimnazjum, jak wiadomo, mieszczą się w gmachu już nieistniejącego „Katolika”. Budynek ten wybornie nadaje się na tego rodzaju uczelnię ze względu na to, że stoi przy ulicy, która słusznie zalicza się do najpiękniejszych w mieście, oraz ze względu na położenie na krańcach, które ma to do siebie, że tempo ruchu jest znacznie słabsze, niż w śródmieściu. Nadto zewnętrzna strona budynku robi wrażenie. Jednym słowem: serce się raduje, gdy się patrzy zdaleka na gmach gimnazjalny. Ale tylko zdaleka.

Zbliża bowiem na niego patrząc, doznaje się wprost przeciwnego uczucia, a uczucie to wywołuje widok łańcuchów, któremi związane są żelazne podwoje bramy — podwoje, które już dawno powinny stać otworem dla młodzieży śląskiej. Przykre to uczucie potęguje się jeszcze, gdy stojąc przed głównym wejściem, naciska się na dzwonek, a nikt drzwi nie otwiera, nikt się nie pokazuje, nikogo nie słuchać, oprócz glu-

czego głosu dzwonka. Wtenczas dopiero człowiek uświadamia sobie krzywdę, jaką Niemcy wyrządzili przez ich ciągłe odwlekanie sprawy gimnazjum.

Wskutek tego, że Niemcy nie udzielili koncesji na otwarcie gimnazjum, młodzież zapisana została srodze pokrzywdzona, bo znaczna jej część zapewne straci jeden rok studiów. Ogółem 105 uczniów, którzy przedtem studiowali w Lublińcu, czeka niecierpliwie na otwarcie uczelni. Czekają i niepokoją się również siły nauczycielskie, a nazwiska ich są następujące: dyrektor gimnazjum dr. Nechay (geograf), dr. Szwed (polonista), Wojacek (germanista), Nowak (romanista), Olejniczak z gimnazjum A. Mickiewicza w Poznaniu (klasyk), Kowal (klasyk), Krzykała (matematyk), Gembała (historyk), Henke (rysunki), Przybylski (gimnastyk), Maćkowiak (muzyk).

Stanowisko Niemców, zwlekających z udzieleniem koncesji, jest dziwne i niezrozumiałe, skoro jest jasne, że koncesję prędzej czy później dać muszą. I naczaj Niemcy naraziłyby się na ciężki zarzut, że nie przestrzegali konwencji genewskiej, opartej, jak wiadomo, na wzajemności. Wszystko jedno, czy gimnazjum polskie będzie otwarte zaraz czy później — społeczeństwo w Polsce nie powinno Niemcom darować obecnych ich wybrzyków w sprawie gimnazjum polskiego w Bytomiu. Oby po upływie konwencji genewskiej przechodzący Niemiec obok niemieckiego gimnazjum w Polsce doznał podobnego, jak piszący, uczucia. BALTICUS.

Chcąc skutecznie przeprowadzić reklamę

w wschodniej Małopolsce

należy adresować tylko

Kurjer Lwowski

zg 16 183/4

Konieczne jest urzędowe wyjaśnienie

W sprawie wyborów do sejmików powiatowych

W nr. 43 „Jarocińskiego Orędownika Powiatowego” ukazało się ogłoszenie o wyborach do sejmiku powiatowego w Jarocinie, które są wyznaczone na niedzielę dnia 18 grudnia b. r. Listy kandydatów należy składać najpóźniej dnia 17 listopada b. r. Wybiera się 62 członków sejmiku, z tych 14 członków wybierają miasta, a resztę wybiera się w okręgach wyborczych, których jest siedem.

Również w „Orędowniku Ostrowskim” w nr. 87 ogłoszono w dniu 27 października b. r. o wyborach do sejmiku powiatowego. W Ostrowie Wkp. wybory odbędą się w dniu 18 grudnia b. r., a listy kandydatów należy składać najpóźniej do dnia 18 listopada b. r. Wybiera się 66 członków sejmiku, z których 18 wybiera się w miastach, a 46 w 8 okręgach wyborczych.

Już w numerze z dnia 1 listopada zwracaliśmy uwagę na błąd, jaki się zakradł w ogłoszeniu o wyborach w Krotoszynie. Ten sam błąd pojawia się w powyższych dwóch ogłoszeniach w Jarocinie i Ostrowie Wkp. Mianowicie w ogłoszeniach tych powiedziano, że do głosowania uprawnieni są wszyscy, którzy ukończyli 21 rok ży-

cia, mają w powiecie miejsce stałego zamieszkania w dniu wyłożenia listy wyborców. W rozporządzeniu zaś ministra b. dzielnicy pruskiej z dnia 12 sierpnia 1931 r. o wyborach do sejmików powiatowych na obszarze b. dzielnicy pruskiej w art. 9 powiedziane jest dosłownie co następuje:

„Przy wyborach bezpośrednich przysługuje czynne prawo wyborcze bez względu na płeć każdemu obywatelowi państwa polskiego, który ukończył 21 rok życia, w dniu 12 sierpnia 1921 r. ma miejsce stałego zamieszkania w obrębie powiatu i posiada pełnię honorowych praw obywatelskich”.

Na podstawie wykładni, zamieszczonej w zeszycie 7 prawa administracyjnego, opracowanego przez p. Władysława Gluka, naczelnika wydziału samorządowego (str. 64) wydanego w Poznaniu w r. 1928 czytamy, co następuje:

„Przy wyborach bezpośrednich przysługuje czynne prawo wyborcze bez względu na płeć każdemu obywatelowi państwa polskiego, który ukończył 21 rok życia, ma miejsce stałego zamieszkania w powiecie w dniu 12 sierpnia tego roku; w którym się przeprowadza wybory lub wcześniej,

Ś. p. Praksesta Kolanowska

W Dzień Zaduszny złożono do mogiły zwłoki ś. p. Praksesty Kolanowskiej, znanej i ogólnie szanowanej obywatelki naszego miasta.

Ś. p. Zmarła była właścicielką składu dewocjonalij i książek p. f. „Księgarnia Katolicka”, który prowadziła bez przerwy lat blisko pięćdziesiąt. Znana była jej postać starszemu pokoleniu Poznania, które ją ceniło i szanowało dla wielkich zalet, prawości charakteru, uczciwości i dobrego serca. Gorąca katoliczka, szczerą patriotką o przekonaniach narodowych ś. p. Kolanowska, jako prawa niewiasta, wygłaszała śmiało swe zdania, jeśli chodziło o obronę rzeczy wielkich i wzniosłych. Niedola i cierpienie miały w ś. p. Praksedzie obronicielkę; skoro jej dobre oczy spostrzegły cierpienie, odczuwała je sercem współczującym. Nie będąc zamożną, tuliła do siebie sieroty, dając im przystań, opiekę i macierzyńskie uczucie. Ptaszka nawet, zgłodniała w porze chłodnej, karmiła jej dobroczynnie dłoń. Jeszcze dwa dni przed śmiertelnym ruchem ręki, głosem osłabionym upominała swe otoczenie, aby nie zapomniano o ptaszkach, które gromadnie zlatywały do gościnnego okna jej mieszkanka.

Z powodu podeszłego wieku i choroby nie mogła brać udziału w szerszym życiu społecznym, lecz żywym umysłem śledziła jego objawy i duchowo współpracowała, pragnąc mocno zdrowia moralnego dla społeczeństwa.

Żyła umiłowaniem tego, co dobre i wielkie, co się nigdy nie zatraci, lecz

trwa wiecznie. Ciało jej kryje już mogiła, lecz pamięć cichych cnót pozostanie na zawsze w sercu tych, którym była przyjaciółką, opiekunką i dobrodziejką.

Zwłoki ś. p. Praksesty Kolanowskiej spoczęły na cmentarzu farnym. Konkult żałobny prowadził siostrzeniec Zmarłej ks. Nikodem Karnkowski, prob. stawski w otoczeniu ks. ks. prał. Stychla, oficjała dr. Zwolskiego i ks. ks. mamsjonarzy Kolegaty Farnej. Na ostatni spoczynek odprowadziło Zmarłą wierne grono przyjaciół. Niechże Stwórca da jej odpoczynek wieczny.

Z Stronnictwa Narodowego

Zebranie Koła na Łazarzu

Roczne walne zebranie zgabiło o godzinie 8-mej p. prezes Michalski, oddając następnie przewodnictwo zebrania w ręce członka zarządu powiatowego p. A. Pawłowskiego.

Po załatwieniu spraw bieżących wygłosił referat p. red. Herniczek n. t. „Dokąd świat idzie obecnie”. Referent zapoznał zebranych z prądami nurtującymi obecnie w świecie. Wywody prelegenta znalazły żywy oddźwięk wśród zebranych.

Po zdaniu sprawozdania z rocznej działalności sekretarza i skarbnika udzielono absolutorium zarządowi i przystąpiono do wyboru nowego w składzie następującym pp.: prezes — insp. Michalski Władysław, wiceprezesem — Dolatowski Maks., sekretarzem — Łamaszewski Zygmunt skarbnik — dyr. Fellner Wincenty, członkowie: pułk. Krzyżagórska, dyr. Pankauowa, Stolpe i Nagler.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Nadmiar rewizyj

Niewysychającym źródłem skarg jest system badania ksiąg handlowych i ksiąg pracy przez rewizorów skarbowych i ubezpieczeniowych. Na ostatnim plenarnym posiedzeniu poznańskiej izby przemysłowo-handlowej kilku mówców podniosło szereg zarzutów z tej właśnie dziedziny. Jeden z mówców, p. prezes Majewicz odczytał długą listę instytucji publicznych, które regularnie odwiedzają płatników za pośrednictwem swych kontrolerów.

Dotychczas przeprowadza się rewizję ksiąg handlowych przed każdym wymiarem podatku dochodowego i obrotowego oraz z osobna dla sprawdzania prawidłowości uiszczonych opłat stemplowych i potrąconego podatku dochodowego od uposażeń służbowych. Jeżeli się nadto weźmie pod uwagę czynności urzędników skarbowego biura informacyjnego, to dochodzi się do wniosku, że podatnik w ciągu roku musi sześć albo więcej razy księgi swoje oddać do dyspozycji buchalterów skarbowych i to, za każdym razem, na kilka tygodni kilkanaście dni. Jest to dla podatnika, oczywiście, niezwykle uciążliwa procedura tem- więcej, że księgi jego podlegają kontroli również i urzędników ubezpieczeniowych.

Reasumując, możemy ułożyć listę urzędowych osób, mających wgląd do księgowości przedsiębiorstw prywatnych i składających im regularne wizyty. Są to: buchalterzy skarbowi od podatku dochodowego, podatku obrotowego, świadectw przemysłowych, opłat stemplowych, dalej: urzędnicy skarbowego biura wywiadowczego, kontrolerzy Kasy chorych, Ubezpieczalni Krajowej, Z. U. P. U. i Funduszu Bezrobocia. Prawda, że długa litanja?

Tutaj należy mieć na uwadze rzecz bardzo ludzką, mianowicie chęć wykazania swej użyteczności, której to chęci dają dowody poszczególni rewizorzy, szukający choćby najmniejszego przewinienia po stronie obywatela, aby móc w protokół pochwalić się

skrupulatnością kontroli. Nie można pp. kontrolerom zbyt brać za złe tej nieco przesadnej gorliwości, jednak — z drugiej strony — nie można dziwić się płatnikom, iż ich irytuje to ustawiczne badanie ksiąg kupieckich, odstawianie tajemnic handlowych i wykrywanie najmniejszych nawet braków. Szczególnie w obecnych ciężkich czasach nerwy kupców i przemysłowców, jak i rolników są przeważnie wyczerpane i nie trzeba ich wystawiać na zbędną próbę.

To też zrozumieliśmy i uzasadnionym jest wniosek, jaki wypłynął na wspomnianym posiedzeniu izbowym, domagający się zredukowania ilości rewizyj i przeprowadzania ich od razu dla wszystkich podatków i opłat skarbowych z jednej strony i świadczeń socjalnych z drugiej strony. Niestety, jak wynikało z oświadczenia przedstawiciela biura Izby, p. Urbańskiego, ministerstwo skarbu, ze względu na specjalną konstrukcję ustawodawstwa podatkowego — już w 1929 r. ustosunkowało się negatywnie do identycznego wniosku, z jakim Izba była wystąpiła.

Stanowisko ministerstwa, aczkolwiek uzasadnione istniejącymi względami prawnymi, nie może zadowolić kół gospodarczych. Albowiem, jeśli obowiązuje ustawodawstwo skarbowe zmusza władze podatkowe do utrzymywania licznych brygad kontrolnych i do ustawicznego przeprowadzania rewizyj, to trzeba to ustawodawstwo zmienić, poprawić, dostosować do potrzeb życia! Przecież np. w Niemczech tylu rewizyj nie ma; tam w niektórych wypadkach kontroluje się księgi co trzy lata, a nie co rok, po kilka razy.

Lepsze są widoki w dziedzinie rewizyj „ubezpieczonych”. Jeśli ustawa o scalonym ubezpieczeniu społecznym ujrzy światło dzienne, to również i rewizje ulegną, wprawdzie nie cał- witemu, ale daleko idącemu scaleniu. Odpowiada to całkowicie życzeniu kół gospodarczych.

KRONIKA GOSPODARCZA

Gielda pieniężna w październiku

Miesiąc ubiegły wykazał na giełdach zagranicznych przeważnie tendencję słabą, przyczynił się do tego w głównej mierze dalszy spadek funta angielskiego oraz spadek cen zboża. Niedaleki wybór prezydenta U. S. A. mający wielki wpływ na kształtowanie się całego życia gospodarczego, wstrzymał narazie również finansjerę świata od poważniejszej akcji spekulacyjnej.

Giełdy krajowe miały naogół tendencję spokojną, częściowo ożywioną. Większych wahań nie zauważono, zwiększył się, tylko popyt na papiery procentowe, spowodowany częściowo sprzedażą tauryzowanego złota, co również wzmocniło bezpośrednio kurs złotego, który wśród blisko 40 chor- rych walut świata stanowi obecnie niemal unikat.

Nasz rynek lokalny nie wykazał większych zmian w kursach, za wyjątkiem 8 proc. listów dolarowych starych Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego. Przeważnie były kursy utrzymane wzgl. lekko wzmocnione. Obroty były nieco mniejsze (zł. 760 tys.) niż we wrześniu br. Notowania były następujące:

Z pożyczek państwowych handlowano 5 proc. pożycz. konwers. po kursie 39—40% — 40 proc., zaś 4 proc. premj. dol. po 48 —

50 zł. za sztukę 5 dolarową, oraz 4 proc. pożycz. inwest. po 95 — 94, 1/2 proc. i 3 proc. pożycz. budowlaną po 37 — 38% za sztukę 50- zlotową.

Notowania pożyczek prywatnych oraz komunalnych pozostały niezmiennione, mianowicie handlowano 8 proc. oblig. m. Poznania z roku 1926, 1927 i 1929 po 92 proc. jak również 8 proc. oblig. Komunalnego Banku Kredyt. po 90% proc oraz 8 proc. listy zast. Zach. Pol. Tow. Kredyt. po 89% proc.

Papiery lokacyjne Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego wykazały naogół małe wahania, za wyjątkiem 8 proc. listów dolarowych starych, które z powodu ukazania się przejściowego nadmiernego materiału obniżyły się z 60% proc. na 50 proc., jednakże po 1 koniec miesiąca znów zwiększyły do 52 proc., natomiast 8 proc. listy dol. w zł. amort. zwiększyły z 51% — 55 — 54 proc. Mniejsze wahania miały 4 proc. listy zast. konwert., notując 29 — 32 — 31 proc. oraz 6 proc. listy żytnie, po 1250 do 1150.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych notowano jedynie Bank Polski 98 do 90 — 88; zaś akcjami Dr. R. May handlowano po 10.

z działalności cukrowni oraz bilans za rok 1931/32 przedstawił członek zarządu p. W. Sokółowski. Ogółem przerobiono 531 780 q. buraków, wobec 1 076 000 q. w r. poprzednim. Całkowicie przydzielony plantatorom kontyngent wynosił 637 675 q., niedobór zatem stanowił 165 proc. Obszar plantacyjny wynosił w przybliżeniu 10 830 morgów, a średnia zawartość cukru w burakach wynosiła 19,1 proc., wobec 17,8 proc. w r. poprzednim. Produkcja cukru wynosiła: cukru białego kryształu 57 228 q., cukru surowego I rzutu 34 470 q. i cukru surowego II rzutu 1 505 q. Bilans na dzień 30 czerwca 1932 r. zamyka się po obu stronach sumą 10 590 964,72 zł i wykazuje czysty zysk w kwocie 289 155,33 zł. Bilans zatwierdzono i udzielono absolutorium zarządowi i radzie nadzorczej. Zysk wykazany podzielono w formie proponowanej, tak że na dywidendę przypada 5 proc. Zmianę §§ 5 i 19 uchwalono w myśl propozycji. Ustępujących członków rady nadzorczej wybrano po równie. Zarząd cukrowni spoczywa w rękach pp. K. Boeniga, dr. H. Licińskiego, B. Wizego oraz Witolda Sokółowskiego. (PAT)

Zapisz się na członka wspierającego
T. G. L. roczna składka 12 zł,
kwartalna 3 zł

Powinna Pani

wiedzieć,
z czego składa
się mydło

którego Pani używa
do pielęgnowania cery

OŚWIADCZAMY PANI, że mydło Palmolive wyrabiane jest z olejów oliwnych, palmowych i orzechów kokosowych i nie zawiera żadnych innych tłuszczów.

Od tysięcy lat oleje te znane są i poszukiwane jako wypróbowane środki podnoszące urodę, lecz nam dopiero udało się pomieszać je według specjalnej recepty, i stworzyć w ten sposób doskonałe mydło do pielęgnowania cery, o niezrównanym wprost działaniu: — Palmolive.

Tylko czysta cera jest prawdziwie piękna. Łagodna, obfita pianą mydła Palmolive wnika w każdą porę, usuwa wszelki kurz i brud. A pomimo to działanie jego jest tak łagodne, że nie tylko nie drażni naskórka, lecz odwrotnie nadaje mu miękkość i elastyczność. Pro-

simy zwrócić uwagę na rezultaty regularnego pielęgnowania ciała mydłem Palmolive. A wówczas nikogo nie zdziwi, że jest to najbardziej polecane i najwięcej rozpowszechnione mydło na całym świecie.

Mydło

PALMOLIVE

WYRABIANE W POLSCE

TERAZ gr 90

Likwidacja sprawy grzywnien za t. zw. przemyt do Gdańska

Jak wiadomo, w układzie polsko-gdańskim z dn. 24 października 1921 roku przewidziano, że w m. Gdańsk ma prawo sprzedawać pewne kontyngenty takich towarów niemieckich, których przywóz do Polski jest zakazany. Ponieważ kontyngenty te były znaczne, Gdańsk sam ich nie wyczerpywał, konsumując zaledwie drobną część odnośnych towarów, resztę zaś wywoził do Polski. Nie natrafiał przy- tem na żadne trudności, gdyż w Tczewie władze polskie towarów tej kate- gorji wogóle nie badały.

Import towarów niemieckich przez Gdańsk trwał do czasu wydania przez Sąd Najwyższy sensacyjnego orzecz- nia, w którym stanął na stanowisku, że wprowadzanie na teren polski to- warów z „kontyngentów gdańskich” jest wzbronione i stanowi przemyt. Naskutek powyższego wyroku władze celno-skarbowe przeprowadziły setki rewizyj w składach kupców polskich i wymierzyły ponad 200 firmom na te- renie Wielkopolski i Pomorza bardzo wysokie grzywny (w kilkunastu wy- padkach dochodzące do 100 tys. zło- tych) na łączną sumę mniej więcej 15 milionów złotych. Wyniki sąd roz- liczne procesy. Do tej jednak pory mimo, iż od czasu wszczęcia rewizyj minęły dwa lata, cała ta sprawa znaj- dowała się w zawieszeniu.

Dopiero pod koniec października ministerstwo skarbu zdecydowało się na ulgowe zlikwidowanie tej sprawy, z tem jednakże zastrzeżeniem, że ulgo- wo potraktuje wypadki przemytu tyl- ko takich towarów, które pochodzą od firm gdańskich a które poddały się kontroli polskich inspektorów celnych, działających na terenie Wolnego Miasta. (Informacji szczegółowych udzie- lają firmom polskim dyrekcje i urzę- dy celne). Tę samą drogą trwałe i cierniste pertraktacje o zlikwidowa- nie grzywnien za t. zw. przemyt gdań- ski dobiegły do końca. (A. Z.)

Ciągnięcie premii pożyczek

W dniu 2 bm. odbyło się ciągnięcie 3- proc. premijowej pożyczki budowlanej se- rja I.

Wylotowano premie następujące:
Zł. 250.000 na nr. 94625.
Zł. 50.000 na nr. 636093.
Zł. 10.000 na nr. nr.: 413123 654293 633584 191130 103006 850175 52079 739917 796787 657769.
Zł. 1.000 na nr. nr.: 153438 853420 708521 82540 93330 646915 409725 764581 921694 867943 35785 894297 797049 199133 304088 73770 587830 224880 247032 4386 279040 326292 232592 491031 136054 443057 630727 521443 372335 324778 302562 256512 716363 606112 288505 836811 174665 677937 746952

108805	26372	699438	38064	61987	390536
590330	676815	98539	982408	836262	268127
298126	436381	611570	205844	414349	663837
178806	257174	617940	948110	957828	982854
484182	223212	426001	628792	861148	410406
192303	467831	328033	81113	492315	635807
210544	460889	752272	125649	583735	614301
253164	339553	152961	723902	992516	30153
508153	221171	751456	334943	775805	423867
456435	872480	762912	816403	653837	366900
961073.					

W dniu 2 bm. odbyło się ciągnięcie 4- proc. premijowej pożyczki dolarowej se- rji III.

Wylotowano premie następujące:
Dol. amer. 12.000 na nr. 1083514.
Dol. amer.: 3.000 na nr. nr.: 723630 585824.
Dol. amer. 1.000 na nr. nr.: 195515 389943 1046546 510703 795149 1385899 733094.
Dol. amer. 500 na nr. nr.: 1091087 790965 1044466 389104 1316879 168304 1020121 615343 1406029 1418662.
Dol. amer. 100 na nr. nr.: 412517 236898 385450 523698 254059 898574 1115157 221159 1121734 1016974 1379449 632150 1196413 190111 373033 98938 342680 929155 998897 1463450 556711 859327 312316 560561 180040 585233 361531 854165 9750 1245284 123331 1577799 472270 1476056 4449037 1262443 37460 1363488 705593 1070357 829352 1440048 611666 126402 1016556 230402 375131 297938 194984 10841 1174332 1040315 751059 735154 1295244 1281557 458507 482327 1330501 241491 1306344 1441195 1383131 931957 1492842 986415 815343 1251427 1447719 304584 201771 1336597 173248 740337 1483677.

Z ZAGRANICY

(z) Duński Bank Narodowy wypłaca 8 proc. dywidendy. Walne zebranie a. j. on- arjuszy Duńskiego Banku Narodowego u- chwaliło wypłacić za rok ubiegły 8 proc. dywidendy. Na zebraniu jeden z członków zarządu zauważył, że stabilizacja korony będzie przeprowadzona przypuszczalnie na poziomie nieco niższym od obecnego.

(z) Ołbrzymie kredyty Reconstruction Finance Co. Według ostatniego sprawo- zdania, Reconstruction Finance Co udzie- liło dotychczas kredytów w wysokości bli- sko miliarda dolarów. W samym tylko miesiącu wrześniu r. b. kredyty tej insty- tucji wynosiły 137 milj. dol. Podania w sprawie udzielenia pożyczek w ostatnich tygodniach znacznie się zmniejszyły.

(z) Sowiety zakupują patenty radiowe w Ameryce. Donoszą z Moskwy że Am- torg pertraktuje z Radio Corporation w sprawie nabycia kilku patentów amery- kańskich, któreby przyczyniły się do roz- woju przemysłu radiowego w Rosji. Po- zatem Radio Corporation ma otrzymać dal- sze znaczne zamówienia na sprzęt radio- techniczny. Koncern amerykański udzie- lić ma Sowiетom na dostarczone towary kredyty długoterminowe.

(z) 607 stacji radiowych U. S. A. We- dług ostatnich obliczeń ilość stacji radio- wych w końcu trzeciego kwartału roku bieżącego wynosiła 607, gdy w roku 1920 istniała w całej Ameryce tylko 1 stacja — Równocześnie ilość znajdujących się w u- życiu aparatów radiowych wzrosła z 60 tys. na 16 i pół miliona sztuk. W radio- fonji Stanów Zjedn. inwestowanych jest obecnie 1,8 miliardów dol. wtem 150 m. l. j. dol. w fabrykach radio-aparatów 50 m. l. j. dol. w stacjach i 1,6 miliardów w sprzęcie radiowym.

Z KRAJU

(k) Powierzenie obrotu wełną Targom Poznańskim. W końcu ub. m. miała miej- sce w min. rolnictwa i reform rolnych konferencja z udziałem przedstawicieli za- interesowanych ministerstw oraz czynni- ków przemysłowych i rolniczych w sprawie obrotu wełną pochodzenia krajowego. Wobec trudności, związanych z utworze- niem specjalnej centrali obrotu wełną, po- stanowiono z uwagi na dodatnie wyniki dotychczasowej próbniej współpracy w tym zakresie z Międzynarodowymi Targami w Poznaniu powierzyć nadal Targom spra- wę obrotu wełną i organizację związaną z tem jarmarków. W związku z powyż- szem ustalony został stały komisji przy Targach dla spraw obrotu wełną i za- sady, na których obrót wełną przez Targi będzie dokonywany. Równocześnie uznano za wskazane przyznać od 1 stycznia 1933 r. Targom prawo wystawiania zaświadczeń o krajowym pochodzeniu wełny do czego o dotychczas upoważnione były Izby, or- ganizacja rolnicze i związki hodowlane.

(k) Cukrownia Środa S. A. Walne zgromadzenie akcjonariuszów cukrowni odbyło się 27 ub. m. w Poznaniu. Na przewodniczą- cego zebrania wybrano prezesa rady nad- zorczej p. St. Madalińskiego. Sprawozdania

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Trzy wypadki tragiczne

W cukrowni we Witaszycach, w pow. jarocińskim, zajęta pracą w rafinerii cukru 22-letnia Jadwiga Heinke z Zakrzewa dostała się głową między dźwig i worek cukru. Heincówna odniosła śmiertelne obrażenia i zmarła podczas przewożenia do szpitala.

W dniu 30 ub. m. najechana została w Rawiczu na ul. 3 Maja, samoch. osobowym PZ 48 066, kierowanym przez właściciela wypożyczalni samochodów Waniorka Józefa z Rawicza, 4-letnia Aniela Walkowiakówna, córka obuwnika Antoniego Walkowiaka z

Rawicza. W. wskutek najechania doznała złamania obojczyka i mostku pierświowego, jednakowoż niebezpieczeństwo jej życiu nie zagraża. Według tłumaczenia się Waniorka ponosi winę najechana, ponieważ biegła przez ulicę, wpadła pod prawe tylne koło samochodu. Dochodzenia w toku.

Podczas młócenia zboża wpadła w młocarnię 16-letnia Erna Rosenberg w Przysieczynie, w powiecie wągrowieckim, i poniosła śmierć na miejscu. (kl)

Uroczystość Chrystusa Króla w Główniej

Uroczystą mszę św. w kościele parafialnym, przy udziale wszystkich miejscowych organizacyj ze sztafardami, odprawił ks. prob. Chilomer. Kazanie wygłosił ks. Kosicki. Po mszy św. wszystkie organizacje udały się na plac przed pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa, by uczestniczyć w podniosłej uroczystości odsłonięcia pomnika.

Wieczorem w kasynie f-my H. Cegielski odbyła się uroczysta akademja. W przepełnionej po brzegi sali zgromadziła się uroczystość prezesa parafialnej Akcji katolickiej p. inż. Górnicki. — Po śpiewie miejscowego chóru kościelnego i szeregu deklamacji zabrał głos ks. Mielniński, który w referacie swym wskazywał na zgrubne skutki pornografii, wzywając w myśl hasła IX Dnia Katolickiego do walki z bezwstydem i pornografią. Po referacie nastąpiły dwie zbiorowe deklamacje miejscowego chóru kościelnego, uzupełnione obrazami świetlnymi. Na zakończenie podniosłej akademji odśpiewano wspólnie „My chcemy Boga”. (jar.)

KALENDARZYK

Czwartek, 3 listopada 1932.

Słońce: Wschód 6,53; — zachód 16,20; — długość dnia 9 godz. 27 min.
Księżyc: wschód 13,08; — zachód 20,09; — przed pierwszą kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Stacji Meteorologicznej przy U. P.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka + 6 st. C., pochmurno, wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 8 st. C., najniższa + 4 st. C. Ilość opadu 5 mm.

Kal. rzk.: Hubert B.; jutro Karol Bromeusz.
Kal. słow.: Chwalisław; jutro Mściwoj.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Nabożeństwo w kościele Najśw. Serca Jezusowego Karmelitank Bosych** (Poznań, ul. Niegolewskich 23). Dnia 4 listopada, w pierwszy piątek miesiąca, całodienne wystawienie Najśw. Sakramentu. Msze św. o godz. 6,30, 7,30 i 9. O godz. 17 nabożeństwo, kazanie i reposesycja.

— **Całodzienne wystawienie Najśw. Sakramentu.** W piątek, 4 bm. z okazji pierwszego piątku miesiąca w kościele św. Marcina całodienne wystawienie Najśw. Sakramentu. Początek o godz. 7 rano, zakończenie o godz. 19,30 niezapomnianymi i procesją. Dzisiaj o godz. 9 wieczorem „Godzina święta”.

OSOBISTE

— **Srebrne gody** obchodzić będą w niedzielę, 6 bm. pp. Adam i Rozalia z domu Karasiewicz Bukalscy, ul. Kraszewskiego 5. Msza św. na intencję Jubilatów odbędzie się w dniu jubileuszu o godz. 7 min. 30 w kościele Najśw. Serca Jezusowego na Jeżycach.

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom inżyniera rolnictwa uzyskał p. Władysław Witold Dylński z Obląnicy, w woj. stanisławowskim.
Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał p. Marjan Gerard Gatkiewicz z Poznania.
Dyplom i tytuł magistra nauk ekonomiczno-politycznych uzyskał p. Tadeusz Barnaba Dietrich z Łodzi.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Baczność b. saperów 7 b. saperów w Poznaniu.** (15—14—17 i 25 b. sap. Wlkp.). Celem założenia „Stowarzyszenia b. saperów” w Poznaniu, wzywa się wszystkich b. saperów 7. b. sap. w Poznaniu (15—14—17 i 25 b. sap. Wlkp.) bez względu na posiadany stopień wojskowy o przybycie na zebranie konstytucyjne dnia 6 listopada (niedziela) o godz. 11 przed południem na sali „Piwnicy Ratuszowej”, Poznań — Sta-

ry Rynek — wejście wprost ul. Wronieckiej. Przybycie wszystkich b. saperów jest obowiązkowe. — Za Komitet: (—) inż. Wacław Leitgeber, por. posp. rusz., twórca kadry i pierwszy d-ca saperów Wlkp.

— **Stow. Inżynierów i Architektów w Poznaniu.** Ogólne zebranie odbędzie się w piątek, 4 bm. o godz. 20 w sali Koła Towarzystwa, ul. Nowa 7-8. Na porządku obrad odczyt p. por. Kicińskiego na tem. „Dostosowanie budownictwa do potrzeb obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej”.

WYKŁADY

— **Odczyty Pol. Tow. Krajoznawczego i Pol. Tow. Tatrzńskiego.** W sobotę, 5 bm. o godz. 18 Pol. Tow. Krajoznawcze łącznie z Pol. Tow. Tatrzńskim rozpoczyna cykl odczytów zimowych z dziedziny krajoznawstwa i taternictwa. Odczyty będą się odbywały w każdą sobotę o godz. 18 w sali nSiadeckich (Coll. Medicum) przy ul. Fredry. Pierwszy odczyt w sobotę, 5 bm. wygłosi p. prof. Kilarski. Program następujący: 1) Zagajenie — prezes Oddziału P. T. K. w Poznaniu p. wojew. Moskalewski; 2) „Brzegiem Polskiego Morza” — wiceprezes Oddziału P. T. K. w Poznaniu p. prof. J. Kilarski. 3) „Nasz Baltyk” Nowowiejskiego — wykona chór Państw. Wyższego Kursu Nauczycielskiego. Odczyt ilustrowany będzie obrazami świetlnymi. Wstęp 20 gr.

ZYCIE SOKOLE

— **Dzielnicy Wydział Sokolic** przypomina raz jeszcze w ostatniej chwili o zjeździe druhen w niedzielę, 6 bm. Zwracamy uwagę, iż msza św. oraz wspólna komunja św. odbędzie się o godz. 8 w Domu Amaranowym, ul. Słowackiego 19-21. Tamże o godz. 10,30 obrady, poczem referat dr. Bożeny Stelmachowskiej pt. „Idea wszechświatowa w służbie sokolej”, oraz wykład p. por. Kicińskiego o obronie przeciwgazowej. Całodzienne wyżywienie kosztuje 1 zł. Wstęp mają wszystkie druheny, zaopatrzone w legitymację gniazdową. Wzywamy sokolice do jak najliczniejszego udziału w zjeździe.

— **Żeński „Sokół” Śródmieście.** Zebranie plenarne połączone z rocznicą obchodu listopadowego odbędzie się 4 bm. o godz. 20 w salce posiedzeń św. Marcin 65. Na porządku obrad referat dchny dr. Stelmachowskiej.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **„Skalmierzanki” w Górczynie.** — Koło Przyj. Harcerzy przy 12-let druż. harcerskiej im. Bartosza Głowackiego urządziło w niedzielę, 6 bm. przedstawienie amatorskie p. t. „Skalmierzanki”, komedjo-opera w 3 aktach, które się odbędzie w kinie „Polonia” przy ul. Marsz. Focha 177 o godz. 18,30.

— **Wieczór artystyczny.** Znany chór im. Chopina w Poznaniu-Wilda przygotował na niedzielę, 6 bm. wielki wieczór artystyczny, który odbędzie się w sali „Boulevardu”, pl. Nowomiejski 5, o godz. 19,30. W subtelnie dobranym programie udział biorą: chór im. Chopina, który odśpiewa szereg pieśni Chopina i Moniuszki. Zna na skrzypcach p. Kaufusówna odegra szereg kompozycji w układzie polskich kompozytorów. Orkiestra mandolinistów im. Chopina wystąpi z utworami klasyków pod batutą p. Gabryelewicza. Całość programu uzupełnią recytacje.

— **Chór i Orkiestra Państwowej Szkoły Budownictwa i M. M. w Poznaniu** pod batutą kol. Edwarda Pawłowskiego, urządziła 5 bm. o godz. 20 wieczór instrumentalno-wokalny ku czci Stanisława Moniuszki. Dochód przeznaczony na zakup instrumentów.

KRONIKA MIEJSKOWA

— **Zamiast 50 — 100-złotowe premje.** W artykule naszym p. t. „Dzień Oszczędności — losowanie książeczek oszczędnościowych K. K. O.” zaszła pomyłka. Wylosowano 50 premij po 100 złotych, a nie po 50 złotych, jak mylnie zaznaczono.

— **P. Marjan Jagła z Rataj** prosi nas o stwierdzenie, że zajęcie, o którym donosił „Kurjer Poznański” z dnia 31 ub. m., spowodowane było przez jego ojca, Antoniego Jagłę. P. Marjan Jagła stanął jedynie w obronie matki, którą ojciec i mąż chciał bić.

KRONIKA SĄDOWA

— **Szumla Globusa interesy.** Typowy Żyd Szumla Globus zasiadł wczoraj za popełnione oszustwo na ławie oskarżonych. Globus posiadał wrodzony instynkt rozbicia szeroko zakrojonych interesów, choć nie posiadał na ten cel potrzebnej gotówki. Miał wszakże spryt żydowski. „Interesy” jego rozpoczynały się od tego, że wszędzie robił koło siebie wielki ruch i udawał zamożnego co miało ten skutek, że tu i ówdzie wiał towary na wesele, których nie wykupywał. Przez to dwie firmy polskie poszkodowane zostały na 1000 zł. Sąd wymierzył mu na podstawie par. 264 k. k. karę więzienia przez 7 miesięcy, z czego połowę Szmulowi darowano ze względu na zachodzącą amnestję. Re-

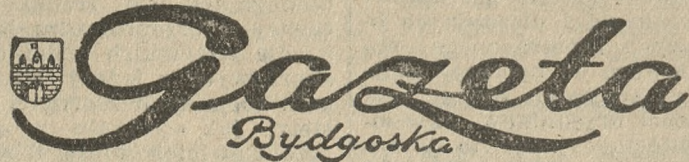
Dla oczyszczenia krwi pijcie rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. ng 6222

szte kary warunkowo odroczone na przeciąg 2 lat pod warunkiem wszakże, że Szumla Globus wróci gotówkę wszystkim poszkodowanym.

JARMARKI

— **Koźmin.** W czwartek, 10 bm. odbędzie się jarmark ogólny, na konie, bydło i towary kramarskie.

— **Lwówek.** Jarmark na konie, bydło i towary kramne odbędzie się w środę, 16 bm.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— **Borek.** (Z Rady miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu wydelegowano 2 członków Rady miejskiej do urzędu skarbowego w Krotoszynie. Budżet szkoły powszechnej ustalono na 63 000 zł.

— **Damasławek.** (Uniknięto nieszczęścia.) P. Matuszakowa pozostawiła zapaloną lampę na stole obok kołyski ze śpiącym dzieckiem i sama wyszła na podwórze. Przebudzone dziecko ściągnęło obrus z lampą, która upadła na podłogę i zapaliła obrus. Na krzyk dziecka zbiegli się sąsiedzi, którzy ogień w porę ugasił.

— **(Pożar.)** Na podwórzu gospodarza Piskulskiego zapaliła się fura siana, która mimo interwencji służby spłonęła doszczętnie. Przyczyna pożaru dotychczas nieznana.

— **(Kradzieże.)** Rolnikowi Polaczowski skradziono wóz i konia. Rzeźnik p. Jaster spłoszył amatorów kielbas, którzy się włamali. — Rolnikowi Pawlakowi znikło z pola około 40 ctr. ziemniaków. — Chałupnikowi Janowiakowi skradziono z podwórza większą ilość kapusty. Prócz tego ginie ciągle drób. We wszystkich tych wypadkach złodziei jeszcze nie wykryto.

— **(Tak nie wolno.)** Urzędnik p. P. miał jakąś pretensję do pewnego rolnika pod Janowcem. Traf chciał, że spotkał go na ulicy, kiedy jechał powozką do miasta. Bez namysłu zaczął konie wypręgać z powózki, by na poczet długów je zabrać. Na alarm napastowanego zjawił się posterunkowy, który zajął się zlikwidowaniem.

— **Gębice.** (Akademja ku czci śp. por. Żwirki i inż. Wigury.) W środę, dnia 26 ub. m. w miejscowej salce parafialnej odbyła się uroczysta akademja ku czci śp. por. Żwirki i inż. Wigury. Akademję zajął ks. prob. Wierbiński pochwaleniem Pana Boga, poczem zebrani odśpiewali hymn „Jeszcze Polska nie zginęła”. Po powitaniu dość licznie przybyłego miejscowego obywatelstwa, ks. proboszcz uczcił pamięć tragicznie zmarłych lotników. Uczeń 6-tej szkoły powszechnej zadeklamował wiersz: „Żwirko”. Z kolei nauczyciel p. Ziemiak wygłosił prawie półgodzinny odczyt, charakteryzujący zasługi naszych bohaterów lotników, oraz ich tragiczną przedwczesną śmierć, a uczeń 7 klasy szkoły powszechnej Jakubczak deklamował wiersz: „Żwirko i Wigura”. — Pieśnią „Boże coś Polskę” zakończono uroczystą akademję.

— **(Kradzieże.)** W miarę zbliżającej się zimy mnożą się wypadki kradzieży. W ostatnich dniach złodzieje zakradli się do zagrody rolnika Maubte w Procyńcu pow. mogileńskiego i korzystając z ciemnej nocy, wykradli świnie z chlewu. Złodzieje byli tak czelni, że skradzioną świnie ubili za stogiemi słomy i ulotnili się z mięsem, pozostawiając tylko jelita i wnętrzności. — W nocy z 24 na 25 października złodzieje włamali się do zabudowań p. Dryingalskiego w Orchowcu pow. mogileńskiego i ze stodoły wykradli suszącą się tam białinę oraz damski rower. Za sprawcami kradzieży wszczęto energiczne śledztwo.

— **(Zgon.)** We wtorek, 25 ub. m. zmarła obywatelka miasta Gębice, śp. Bukowska.

— **Kępno.** (Uroczysty dzień.) W niedzielę Kępno składało uroczystości hold Chrystusowi-Królowi. Organizacja uroczystości zajął się tuł, Akcja Katolicka. Odbyła się wieczornica, której myślą przewodnią było hasło: „Walka z bezwstydem i pornografią”. Obszerna sala Domu Katolickiego wypełniona była po brzegi. — Wieczornicę uświetniły występy Towarzystwa Śpiewu. Na zakończenie przemawiał ks. prob. Nowacki, poczem uchwalono rezolucję.

— **Z komitetu do spraw bezrobocia.** — W sobotę odbyło się zebranie likwidacyjne miejscowego Komitetu do spraw bezrobocia, któremu przewodniczył ks. prob. Nowacki. Po sprawozdaniach sekretarza

i skarbnika przemówił p. burmistrz Kociński, który podkreślił, że dzięki ofiarności obywatelstwa komitet mógł spełnić swoje zadanie, oraz podziękował imieniem miasta członkom komitetu za współpracę, prosząc o dalszą pomoc. Komitet postanowiono zlikwidować, a pozostałość w gotówce i naturaljach przełać na rzecz nowego komitetu, który zostanie w najbliższych dniach zorganizowany. (ck.)

— **Kostrzyn.** (Nowy burmistrz.) W dniu 27 ub. mies. wprowadzono w urząd nowego burmistrza p. Skrzypczaka, byłego burmistrza Krzywina.

— **(Groźny pożar.)** Pożar wybuchł w posiadłości p. W. Lipieckiego, mistrza kowalskiego przy ulicy Poznańskiej. Pożar objął w krótkim czasie wszystkie zabudowania gospodarcze, i zagrażał sąsiednim budynkom, które tylko dzięki zabiegom miejscowej straży zostały uratowane. — Straty wynoszą około 15 000 złotych, które w dużej części ponosi ubezpieczenie.

— **(Nowa kaplica oraz cmentarz.)** — Dzięki ofiarności p. Jana Mikołajczaka powiększono tutejszy cmentarz grzebalny o 3 morgi ziemi. Ks. prob. Fischbach odczytał nową część cmentarza, maszynym parkanem oraz wystawił w własnych funduszy piękną kapliczkę.

— **(P. O. S.)** W zorganizowanej przez miejski Komitet P. W. i W. F. na boisku „Sokoła” próbie o Pol. Oznakę Sport brało udział około 120 członków miejscowych organizacyj, między którymi tak i liczebnością jak i procentem zdobytych oznak przodował „Sokół”.

— **Międzychód.** (Rekolekcje.) Katolickie Koło Polek zorganizowało rekolekcje dla kobiet. Nauki wygłaszał jezuita ks. Szopiński. Do komunij św. przystąpiło około 1500 niewiast. Następnie odbyły się rekolekcje parafialne dla mężczyzn, które cieszyły się wielkim powodzeniem i zakończone zostały wspólną komunją św. wszystkich parafian w dzień Chrystusa Króla.

— **(Dzień Chorych.)** W poniedziałek urządziło Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo „Dzień Chorych”. Piękna ta uroczystość, urządzona w Międzychodzie po raz pierwszy, wywarła niezatarte wrażenie na chorych i parafian. Uroczystą mszę św. z wystawieniem Najśw. Sakramentu i błogosławieństwem odprawił ks. prob. Kowalczyk. Piękne kazanie wygłosił O. Wojciech ze Zgromadzenia Filipinów.

— **Nowy Tomyśl.** (Święto Chrystusa Króla.) Żywiłową manifestacją ucząc katolickich było niedzielne święto Chrystusa Króla. Po uroczystościach kościelnych odbył się pochód manifestacyjny poprzez ulice miasta do „Kresowiaków”, gdzie uroczystą akademję zapoczątkował „Chopin” odśpiewaniem Hymnu Katolickiego. Słowo wstępne wygłosił ks. proboszcz. — Obszerny i treściwy referat o walce z bezwstydem i pornografią wygłosił prezes Akcji Katolickiej p. dyr. Marjan Jankiewicz. Na program składały się jeszcze deklamacja drużyny z SMP. i śpiew Tow. „Chopin”.

— **(Wybory do sejmiku powiatowego.)** Dnia 18 grudnia br. odbędzie się w tut. powiecie wybory do sejmiku powiatowego. Komisja wyborcza podzieliła powiat na 8 okręgów i to: Nowy Tomyśl, Zbąszyń, Lwówek, Międzychód, Wasowo, Grodzisk Opalenica, Buk. Wybranych zostanie 57 członków sejmiku. Rada miejska Nowego Tomyśla wybiera 2 członków. Zbąszyń 4, Lwówek 2, Grodzisk 4, Opalenica 3, Buk 2. (tp.)

— **Oborniki.** (Osobiste.) Na stanowisko naczelnika poczty w Obornikach w miejsce p. Leonarda Rybkiewicza powołano p. Andrzeja Piwińskiego z Kościana.

— **(Kradzież.)** W nocy skradziono nauczycielowi p. Jeszkemu z Niemieczkowa świnie wagi 150 kg. 19 kur i 10 kaczek. a p. Tadeusz Budnikowi z Bębniaka, 4 ule

pszczoł. Dochodzenia w toku. — Niewyśledzeni złościny wlamali się do biura budowniczego p. Augusta Buschkego i skradli 136 zł gotówki oraz różne przedmioty, wartości razem 500 zł. Dochodzenia w toku. (Kko.)

— * **Rawicz.** (Manifestacja katolicka) Ubiegłą niedzielą była wielka manifestacja katolicka naszego kresowego miasteczka i żywo poruszyła tutejsze społeczeństwo katolickie. Z racji Dnia Katolickiego odbywały się kwesty publiczne, a wieczorem zgromadzili się tłumy publiczności na akademii na sali tutejszej strzelnicy. Urządzeniem akademii zajął się zarząd parafjalnej Akcji Katolickiej.

— (Dziecko pod samochodem) Samochód przejechał 4-letnią Anielkę Walikową z ulicy 3 Maja 24. Bezprytomne dziecko zanieśiono do lekarza, który stwierdził złamanie obojczyka oraz kontuzję wewnętrzną. Następnie umieszczono ofiarę wypadku w szpitalu Kasy Chorych.

— (Poświęcenie Ogniska „Sokolic”) W niedzielę odbyło się uroczyste poświęcenie Ogniska „Sokolic”. Aktu poświęcenia dokonał ks. prob. Gumprecht. Deklamacje odpowiednio, występy chóru „Jutrzenka” oraz przemówienia gości i delegatów poszczególnych miejscowych towarzystw uświetniły tę uroczystość. Nadmienić wypada, że ognisko to powstało dzięki gorliwości prezesa gniazda żeńskiego, druchny Trzebińskiej. (rs.)

— * **Skalmierzyce.** (Nowy kościół.) — Gmina Skalmierzyce Nowe, leżąca w powiecie ostrowskim, za czasów zaborczych położona tuż przy granicy niemiecko-rosyjskiej, stanowiła twierdzę germanizmu. Rząd pruski utworzył w Skalmierzycach Nowych dużą graniczną stację kolejową, wyznaczając na ten cel 70 morgów ziemi, własność kościoła katolickiego. Tu utworzyli też Prusacy obszerną kolonię urzędniczą i to tylko dla Niemców-protestantów. Dla nich pobudowali w tym celu z funduszy państwowych zbor ewangelicki i dom, które pośrednio służyły germanizacji całej okolicy. — Po odzyskaniu niepodległości w r. 1925 nasza władza kościelna utworzyła w Skalmierzycach Nowych osobną parafię pod wezwaniem Boga Ciała. Nowa parafia liczy przeszło 3000 dusz. Czynniono starania około rewindykowania wystawionego przez rząd pruski dla protestantów zboru na rzecz nowej parafii. Starania te ze względów prawnych nie odniosły pożądanego skutku.

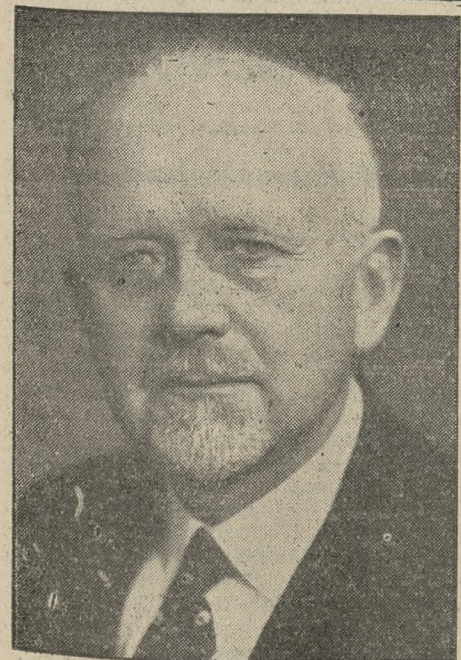
Nowy wiceburmistrz Chojnic

Chojnice, 1 listopada. W poniedziałek 31 października odbyło się posiedzenie rady miejskiej, na którym wybrany został radca Roman Stamm jednogłośnie wiceburmistrzem Chojnic. Należy on do czołowych działaczy społecznych na naszym terenie i jako taki położył wielkie zasługi dla dobra społeczeństwa.

Śmiertelny sen

2 siostry uległy śmiertelnemu zaccadzeniu

Z Świecia n. W. donosi (tts.): W nocy z poniedziałku na wtorek 1 b. m. poniosły straszną śmierć wskutek zaccadzenia gazem węglowym Stefania i Gertruda Zalewskie, lat 16 i 21, córki rolnika zamieszkałego w Czaplach pod Świeciem. Dziewczyny, przed ułożeniem się do snu, wstawiły

Bolesław Adamczewski, zasłużony skarbnik Komitetu budowy pomnika Wdzięczności w Poznaniu, który od chwili powstania Komitetu bezinteresownie a gorliwie pełni swe trudne obowiązki.

KTO POPIERA PRZEMYSŁ ZAGRANICZNY ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM

ku. Wydzierżawiono przeto od władzy kolejowej salkę, gdzie urządzono tymczasową kapliczkę. Kapliczka okazała się jednak za małą. Przystąpiono więc do wybudowania nowego kościoła. Kościół ten jest dziś na zewnątrz wykończony i w najbliższym czasie nastąpi jego konsekracja. (n.)

— * **Szamotuły.** (Obchód Kościuszkowski.) Tow. Gimn. „Sokół” urządziło 27 ub. m. w strzelnicy swe zebranie plenarne, połączone z wieczornicą ku czci Tadeusza Kościuszki. Druh prezes Waligóra rozdał nagrody druhom, biorącym udział w różnych zawodach. Odznaczeni zostali: Turek, Bzdziel, Kochański, Ignasiak, Smół i Brzeziński. Referat o patronie „Sokoła” Tadeuszu Kościuszcze wygłosił druh prezes Waligóra. Po koncercie klubu mandolinistów zakończono podniosłą uroczystość wspólnym śpiewem „Boe coś Polskę”.

Inż.-arch. Łucjan Michałowski, twórca części architektonicznej pomnika Wdzięczności; — p. Kazimiera Pajzderska, której trzy płaskorzeźby umieszczono na stronie północnej pomnika Wdzięczności.

Z Pomorza

— * **Chelmno.** (Święto Chrystusa Króla.) Tegoroczna uroczystość Chrystusa Króla wypadła tu bardzo uroczysto przy wydajnej pracy Parafii Akcji Katolickiej. Uroczystą sumę z asystą celebrował ks. prob. Bączkowski. W akademii brało udział około 600 osób. Referat na temat „Walka z pornografią” wygłosił p. mec. dr. Skiciński. Uchwalono rezolucję, potępiającą szerzący się bezwstyd w piśmiach, kinie i teatrze.

— (Osobiste.) Zastępca starosty pow. p. referendarz Stanisław Skąpski przeniesiony został w stan spoczynku. P. Skąpski jest jeszcze w sile wieku. — Długoletni katecheta przy tut. gimnazjum żeńskim ks. prof. Walerjan Ossowski otrzymał kanoniczną instytucję na probostwo w Nawrze koło Chelmży.

— * **Grudziądz.** (4000 obiadów dla bezrobotnych.) Ostatni wiec bezrobotnych w „Tivoli” na który przybyło do 2000 ludzi, miał przebieg dość burzliwy. Po referatach, wygłoszonych przez radnego Kurzyńskiego i Grabowskiego, wywiązała się ży-

wa dyskusja, wśród tłumu panowało podniecenie. W tej atmosferze przyjęto rezolucję, której wykonanie, o ile chodzi np. o zlikwidowanie kuchni ludowej (kuchnia wydaje dziennie około 4000 obiadów dla rodzin i osób pojedynczych), a przydzielenie wzmian za obiady żywności w naturalnych, jest jako nierealne zgóry przesądzone. Poza tem żądano m. in. podwyższenia zarobków za prace doraźne oraz dożywiania dzieci bezrobotnych w szkołach. Nastroj wśród bezrobotnych charakterystyczny i ten szczegół, że domagano się uwzględnienia wszystkich punktów rezolucji w przeciągu kilku dni.

— (Plantatorzy tytoniu niezadowoleni.) W piątek odbyło się na sali „Tivoli” walne zebranie zorganizowanych plantatorów tytoniu, na które stawilo się około 150 osób. Podczas dyskusji nad sprawozdaniem zarządu wytoczono w ostrej formie skargi tak pod adresem dotychczasowego zarządu, który rzekomo nie zawsze występował w obronie interesów plantatorów jak i pod adresem Państwowego Monopolu Tytoniowego, który przy odstawie za mało uwzględniał interes producentów. Nowo wybranemu zarządowi polecono, ażeby przedstawił postulaty plantatorów Min. skarbu i Dyrekcji Monopoli Państwowych. By w przyszłości przy wykupie tytoniu lepsze uzyskać warunki. Przedewszystkiem zarząd ma się domagać dopuszczenia do komisji wykupu tytoniu również przedstawicieli zorganizowanych producentów. (x.)

Katastrofa samochodowa

Chojnice, 1 listopada.

Na szosie Kamień-Sępólno wydarzyła się katastrofa samochodowa. Kiedy samochód p. Kaminera z Kamienia zdążył do Sępólna, szofer stracił panowanie nad samochodem, wpadł do rowu szosowego, rozbijając wóz. W chwili kiedy samochód wpadał do rowu, na szosie znajdowała się żona rolnika Maika z Płocicza, która samochód najechała. Przewieziono ją do szpitala. Znajdujący się w samochodzie pasażer i szofer wyszli z wypadku bez szwanku.

Echa głośnych zajęć w Grabowie

Na tle egzekucji podatkowej — Znamienny wyrok sądu

Z Ostrzeszowa donosi (op.): Przed sądem okręgowym na sesji wyjazdowej w Ostrzeszowie odbyła się rozprawa o zajęcia w związku z egzekucjami podatkowymi w Grabowie w r. 1929.

Tto zajęcia było następujące: 22 października 1929 r. urząd skarbowy w Ostrzeszowie wysłał wóz po towar, zajęty w składzie p. Andrzeja Krajewskiego w Grabowie. Pod nieobecność właściciela zabrano m. in. dużo towarów niezajętych. Właściciel zawiadomiony przez żonę, przybył na miejsce, jednakże nie zastał już towaru ani egzekutorów, którzy już byli w drodze do Ostrzeszowa. Podążywszy za nimi, zastał 5 kilometrów za Grabowem wóz z zajętym towarem pod opieką woźnicy Wieczorka; urzędnicy skarbowi pojechali naprzód do Ostrzeszowa. Po krótkich targach z woźnicą, zabrał

Dostojnicy kościelni w Gnieźnie

Z Gniezna donosi (br.):

Dnia 31 października r. b. do grodu Lecha przybyli dostojnicy kościelni, a mianowicie J. E. ks. Prymas Hlond, ks. arcybiskup Teodorowicz ze Lwowa i biskup Łukomski z Łomży, celem zwiedzenia Bazyliki gnieźnieńskiej. Dostojnicy udali się do ks. biskupa Laubitz, poczem zwiedzili Bazylikę, oglądając wszystkie odnowione partie Bazyliki i kapitułarz, w którym mają spocząć zwłoki błog. Bogumiła Również oglądano konstrukcję żelazo-betonową w wieży północnej, wzniesioną dla dzwonu św. Wojciecha.

Kradzież w spółdzielni wojskowej w Inowrocławiu

Z Inowrocławia donosi (jot):

W koszarach 59 p. p. dokonano suchwałej kradzieży w spółdzielni podoficerskiej. Łupem złodziei padł towar wartości około 2.000 złotych. Wszczęte śledztwo naprowadziło niebawem na poszlaki, które wskazywały na trzech szeregowców 59 p. p., a mianowicie Adama Lelonka, Jareckiego i Kruegera. Wymienieni zbiegli z koszar; dwóch z nich Lelonka i Kruegera przychwycono, za trzecim jednakże narazie ślad zaginął. Lelonka i Krueger wypierają się stanowczo kradzieży, jednakże stwierdzone dowody w zupełności przeczą ich zeznaniom. Zachodzi przypuszczenie, że złodziejom był pomocny pewien kupiec, który dostarczył wozu i ukrył skradziony towar, którego dotychczas nie odnaleziono. Dziwnym jednak wydaje się fakt, że nikt nie zauważył wynoszonego towarów z koszar, które znajdują się przy pryncypalnej ulicy Inowrocławia.

do swego pokoju wiadro z żarzącym węglem, celem ogrzania pokoju. Kiedy ojciec ich rano wszedł do pokoju, zastał już tylko zimne zwłoki ukochanych córek.

Kradzież w hotelu

Włamywacze zabrali biżuterję i przeszło 3000 zł gotówki

Z Nowego n. W. donosi (Sts.): Miasteczko nasze, spokojne naogół, zaalarmowane zostało w tych dniach wieścią o popisie nieznanymi kiaszary-fachowców, którzy nocą ograbili właściciela hotelu p. Juliana Borkowskiego. Ukrywając się niespostrzeżeni

wieczorem w ubikacjach hotelu, nocą, kiedy wszyscy spali, rozpruli kasę żelazną, za pomocą t. zw. raka. Zrabowali gotówki i biżuterję na ogólną wartość blisko 3000 złotych. Sprawcy nie pozostawili za sobą żadnych śladów.

Zmiany w sądownictwie bydgoskiem

Bydgoszcz, 1 listopada.

W sądownictwie bydgoskiem otrzymali nominacje:

Podprokurator sądu okręgowego dr. Tadeusz Kułakowski został mianowany sędzią okręgowym w Bydgoszczy; naczelnik sądu grodzkiego w Bydgoszczy p. Benon Pogoda mianowany został sędzią okręgowym w Byd-

goszczy; asesory sądowi w sądzie grodzkim w Bydgoszczy pp. Preczyński i Joachimowski otrzymali nominację na sędziów grodzkich. Poza tem sędzia grodzki w Łobżenicy p. Gajewski mianowany został sędzią okręgowym w Bydgoszczy oraz przydzielony został do sądu okręgowego w Bydgoszczy były naczelnik sądu grodzkiego p. Woltyński.

Szajka świętokradców grasuje

Ofiarą włamywaczy padły dwa kościoły

Potulice, 2 listopada.

Dzisiejszej nocy wlamali się nie wykryci dotąd świętokradcy do kaplicy potulickiej. Rozbiwszy tabernakulum, zabrali złoczyńcy złożoną puszkę. Nadto zabrali z ołtarza posrebrzane

lichtarze i krzyż. Śledztwo w toku.

Nadmienić należy, że w okolicy grasuje od niedawna szajka świętokradców, której łupem padły onegdaj naczynia święte sąsiedniego kościoła w Ślesinie.

swój towar, a przybyły w międzyczasie kupiec Mehl skorzystał z tego i zabrał również zajęte u niego za podatki piły. Po przybyciu do Ostrzeszowa przekonali się egzekutorzy, że zajęte przez nich towary znikły, a woźnica objaśnił ich o tem, co zaszło po drodze. 25 października udał się ówczesny naczelnik urzędu skarbowego w Ostrzeszowie Wętkowski do Grabowa, aby osobiście dokonać zajęcia i przewiezienia towaru. Do pomocy wezwał policję.

Na wiadomość o przybyciu urzędników skarbowych zbiegli się nieomal cały Grabów na rynek przed skład p. Krajewskiego, mimo, iż tenże zapewniał naczelnika urzędu, że zapłaci resztę należności niesłusznie mu — jak twierdził — nałożonego podatku, przystąpiono do zabierania towarów. Wtedy to tłum przybrał groźną postawę, nie szczędząc obelżywych okrzyków w stronę policji i urzędników skarbowych. Dopiero późniejsza interwencja osobista zawiadomionego o zajęciach starosty powiatowego p. Sicińskiego zażegnała burzę.

Władze skarbowe i policja wniosły przeciw 25 obywatelom grabowskim doniesienie do prokuratora, który wytoczył sprawę o opór czynny przeciw władzy, o nawoływanie do buntu, usuwanie przemocą zajętych przedmiotów, o obrazę urzędników i t. p. W toku śledztwa jednakże oskarżenie przeciw 7 obwinionym umorzono, wskutek czego na ławie oskarżonych zasiadło 18 osób, w tem 3 kobiety. W czasie rozprawy, na której podpadło, że żaden z byłych urzędników skarbowych nie stanął, okazało się, że całe zajęcia spowodowane zostały nietaktownym i rygorystycznym wystąpieniem ówczesnych urzędników skarbowych, wskutek czego sam prokurator zmienił akt oskarżenia, wyłączając oskarżonego Władysława Mikolajewskiego, a co do niektórych oskarżonych złagodził sposób oskarżenia, przyznając wszystkim łagodzące okoliczności.

Ogłoszony wyrok uznał za winnych jedynie: Andrzeja Krajewskiego, Brunona Mehla, Helenę Jarychową i Elżbietę Lisową, których zasądził na 6—1 miesiąca więzienia, wszystkim odbycie kary odrzucił oraz przyznał prawo amnestji, wskutek czego kara została im darowana. Resztę oskarżonych w liczbie 14 uniewinniono. Oskarżonych bronili adwokaci Iwański i Ciszak z Ostrzeszowa i Czyż z Ostrowa.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POZNAWAMY POMORZE

Trzeci naukowy zjazd pomoroznawczy odbył się w Poznaniu d. 30 i 31 z. m. poświęcony był wyłącznie osadnictwu na Pomorzu i miał dwie części: jedną, poświęconą zagadnieniom historycznym i drugą, poświęconą zagadnieniom prawnym tego osadnictwa. Sprawozdawca generalny części pierwszej prof. dr. Tymieniecki przedstawił na podstawie siedmiu referatów rozwój osadnictwa. Ze sprawozdania tego można było wytworzyć sobie pogląd na początki osadnictwa, na kolonizację krzyżacką, na osadnictwo w okresie przedrozbiorowym, na stosunki rolne po wojnach szwedzkich i na położenie Prus Wschodnich i Pomorza w w. XVIII. W tem stuleciu właściciele ziemscy byli wyłącznie Polakami, a dopiero po zajęciu Pomorza przez Fryderyka II-go ziemia stała się przedmiotem spekulacji właścicieli Niemców, którzy nie zrosli się właściwie nigdy z własnością ziemską na Pomorzu. Co do komisji kolonizacyjnej, to usiłowała ona osiągnąć taki stosunek liczbowy między ludnością polską a niemiecką, aby w razie odzyskania niepodległości przez Polskę zabór pruski nie mógł być rewindykowany. W tym celu Niemcy tworzyli t. zw. włości rentowe, a osady niemieckie rozmieszczali planowo, ze szczególnym naciskiem na ich geograficzne ułożenie stosownie do tego politycznego celu.

Po wojnie jednym z momentów dla nas najważniejszych jest reemigracja niemiecka. Od końca wojny ubyło Niemców z Pomorza około 300 tysięcy, lecz punkt szczytowy wychodźstwa niemieckiego przypada na okres poprzedzający objęcie Pomorza przez Polskę (około 70 procent całego ubytku).

W dyskusji okazało się, że badania naukowe osadnictwa na Pomorzu nie stanowią jeszcze zamkniętej całości, i wykazują szereg braków podstawowych. Aby przeprowadzić racjonalną organizację pracy naukowej na Pomorzu trzeba przede wszystkim zapoznać się z najważniejszymi źródłami historycznymi, dotąd niewyżytkanymi wcale, lub w małej tylko części. Znajdują się one przede wszystkim w archiwum w Królewcu i Gdańsku, do których jednakże dostęp jest ze względów politycznych utrudniony. Istnieją wszelkie międzynarodowe związki historyków — można zatem zwrócić się do nich o ingerencję. Ważny materiał mają też archiwa warszawskie, oraz episkopalne archiwa pelplińskie i włocławskie.

Sprawozdawca generalny części prawnej, prof. dr. Ochanowicz, referował podstawy prawne osadnictwa polskiego na Pomorzu, i niemieckie prawodawstwo na pograniczu Pomorza i Gdańska, oraz podstawy prawne tak zwane „Osthilfe”. Co do osadnictwa polskiego na Pomorzu najważniejszymi kwestjami są: anulacja, odkup, likwidacja i parcelacja. Dla polskiego stanu posiadania ziemi na kresach zachodnich ważny jest pogląd na ustawodawstwo niemieckie i pruskie. W ostatnich latach dziesięciu Niemcy przeprowadzili zdecydowaną reglamentację obrotu ziemią i potworzyli urzędy ziemskie, które starają się o zapewnienie zapasu ziemi na osadnictwo. Rzesza i Prusy kosztem olbrzymich sum osadzają ludność niemiecką w obszarze pogranicznym, czem zajmuje się specjalnie „Osthilfe”. Jest charakterystyczne, że w ostatnim czasie Niemcy pozmieniali częściowo swoje metody, i zaczęli wzorować się na praktyczniejszych i bardziej celowych przykładach polskich. I nad temi zagadnieniami przeprowadzono dyskusję.

Następny zjazd pomoroznawczy pogłębi odnośne tematy i wyspecjalizuje się jeszcze bardziej. Zjazd obecny uchwalił też szereg wniosków, mających na widoku program dalszych prac naukowych i skoordynowanie wysiłków, jakie podejmują wszyscy pracujący naukowo nad kwestjami związanymi z morzem i Pomorzem. Do zadań tych jest powołany Instytut Bałtycki w Toruniu. Przewodniczył zjazdowi J. M. prof. Pawłowski, a generalnym sekretarzem zjazdu był, jak corocznie, dyrektor Inst. Bałt. dr. J. Borowik. — Zjazd w ogólnym dorobku przyniósł bogaty plon naukowy.

Dr. B. Stelmachowska.

Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU.

Towarzystwo Geograficzne w Poznaniu odbyło naukowe posiedzenie w sobotę, 5. 11. o godz. 18 w sali Instytutu Geograficznego U. P. (Wjazdowa 3, I piętro). Porządek obrad: 1. Dr. R. Galon: Próba ustalenia postępowania na podłożach morfologicznych. 2. Prof. dr. St. Pawłowski: O morenie czołowej na wschód od Styr (komunikat). 3. Dyskusja naukowa.

Osoby interesujące się poruszoną zagadnieniami oraz wprowadzeni przez członków goście mile widziani.

Wydział Lekarski Tow. Przyjaciół Nauk odbędzie XIII posiedzenie w piątek, dnia 4 listopada b. r., o godz. 20 m. 15, w sali Sniadeckiego (Collegium Medicum, II p. Fredry 10). Na porządku obrad: 1. Komunikaty Zarządu. 2. Pokazy. 3. Referat prof. S. Kalandyka n. t. „Z zagadnień współczesnej chemii”. 4. Referat dr. Konarskiego n. t. „Pomiar długości fali promieni mitogenetycznych”.

Wileńskie Tow. Lekarskie odbyło posiedzenie z referatem prof. dr. M. Rose pt. „Fizjologia płatu czołowego mózgu i objawy kliniczne przy jego schorzeniach”.

LITERATURA

Odczyty o Wyspiańskim, Z Krakowa piszą nam: Akad. Komitet uczczenia 25-lecia śmierci Wyspiańskiego i Kolo Polonistów S. U. J. organizują cykl wykładów. Rektor S. Pigoń mówi będzie n. t. „Wyspiański a Mickiewicz”, prof. L. Skoczylas — „Problem słabości i siły w dramatach Wyspiańskiego”, dziekan Jachimecki — „Wyspiański a muzyka” i doc. Kołaczowski — „Rola Wyspiańskiego”.

MUZYKA

Węgry piszą opery. Z Budapesztu donoszą nam: Opera wystawi dwie nowe kompozycje węgierskie. Jedna nosi tytuł „Trzy cudy Arva Jozi” i jest skomponowana przez Jerzego Kosasa, druga nazywa się „Majciele zabawy”, jest osnuta na baletach poety Aranyego, a muzykę napisał Akos Buttykay. (bt)

Rosyjska opera we Włoszech. Z Medjolanu piszą nam: W Turynie gości obecnie znana paryska trupa opery rosyjskiej. Posiada ona wybornych śpiewaków, chóry o zdumiewającej pełni dźwięku oraz świetny balet. Wystawia Borodina „Księcia Igora”, ze słynnymi tańcami połowieckimi, „Borysa Godunowa” i inne dzieła muzyki rosyjskiej. Z Turynu udaje się trupa do Rzymu, gdzie będzie występowała w Teatro Argentina. (mm)

TEATR

„Tragedja człowieka”. Wiedeński Burgtheater ma wzniość Węgra Madacha „Tragedję człowieka”, rzecz datującą się z przed sporych dziesiątków lat i wówczas już zna scenie przepadającą wskutek retoryki i symboliki pozbawionej polotu. Ciekawe, skąd się wziął ten pomysł. Widocznie źródło repertuaru niemieckiego wysycha coraz bardziej.

OCHRONA PRZYRODY

Las w Lipowcu pod ochroną. Wzgórza na którym wznoszą się ruiny zamku w Lipowcu, pow. chrzanowskiego, woj. krakowskiego, uznane zostały za rezerwat ze względów przyrodniczych oraz krajoznawczych. Las, otaczający wzgórze, również wejdzie w skład rezerwatu i znajdować się będzie pod ochroną. (op)

SZKOLNICTWO

Rozkład materiału w szkole. Wydana przez Książnicę-Atlas, opracowana przez St. Irzyka książka stanowi codzienną dyspozycję pracy i rozkład materiału naukowego w szkołach powszechnych dla III i IV oddziału. Uwzględnia on obowiązujące programy i uzgadnia podreczniki szkolne. Pomoc tej książki dla nauczyciela jest tak istotna, że zaopatrzyć się w nią powinien każdy nauczyciel. (sz)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Gostyń i jego okolica przed 150 laty. W 1784 roku rozesłał Prymas Polski Michał ks. Poniatowski okólnik do wszystkich proboszczów parafii, który zawierał szereg pytań w sprawie położenia i terenu parafii. Odpowiedzi na ten okólnik miały posłużyć geografowi Perthesowi, opracowującemu w tym czasie mapę Polski. Zbiór tych odpowiedzi został przez Rosjan wywieziony i dopiero niedawno został rewindykowany na podstawie traktatu ryskiego. Otóż odnośny ustęp, odnoszący się do parafii gostyńskiej, został opublikowany w ostatnim zeszytzie „Kroniki gostyńskiej” przez J. Staszewskiego. Poza tem zeszyt ten zawiera kilka uwag statystycznych, odnoszących się do dawnego Gostynia, podanych przez ks. prof. Kozierowskiego, przedruk części pracy dr. Gumwskiego o pieczęciach miast wielkopolskich w odniesieniu do miast powiatu gostyńskiego, artykuł p. Szyperskiego o nazwiskach, mających końcówkę „ak” oraz dokończenie rozprawki p. Gleysztora o regionalnej twórczości dr. Helsztyńskiego. (M. Pr.)

CARLYLE A HITLEROWCY

Amerikanin Emery Neff wydał niedawno monografię „Tomaszu Carlyle’u. Mam tej książce do zrobienia dość poważne zarzuty, muszę jednak przedewszystkiem stwierdzić, że ma znaczną wartość, szczególnie dla czytelnika nieobeznanego z W. Brytanią w epoce wiktoriańskiej, gdyż autor, pisząc dla swych rodaków, obszernie i starannie maluje środowiska, w których obracał się autor „Rewolucji francuskiej”, a więc naprzód prowincję szkocką, potem Edynburg, wreszcie Londyn z pierwszej połowy wieku XIX. Zmiany otoczenia były pierwszym czynnikiem w rozwoju duchowym Carlyle’a.

Historyk przyszedł na świat w roku 1795, a jednak sporo czasu upłynęło, zanim zaczął myśleć kategoriami wieku XIX. Surowy kalwinizm nizin szkockich, jakim przesiąkł w ojczyźnie Ecclefechan w hrabstwie Dumfries — to wedle słusznego poglądu Neffa dopiero wiek XVII. Sfery uniwersyteckie Edynburga w drugim i trzecim dziesiątku XIX stulecia żyły głównie myślą wolterjańską, więc wiekiem XVIII. Te dwa tak sprzeczne poglądy na świat dziwnie zjednoczyły się z sobą w głowie syna kamieniarza z Ecclefechan. Pozostała mu wiara w predestynację, fanatyczna nienawiść złego, lub tego, co mu się złem mogło wydać, głębokie przekonanie o własnej prawości, gorzkie uprzedzenie do katolicyzmu i do narodów rasy łacińskiej, ale ulotniły się bez śladu wszelkie dogmaty, wyrobił się pesymistyczny pogląd na świat i skłonność do szysterstwa. W takim to uosobieniu uzmysłowił sobie Carlyle w pewnym momencie, w czerwcu r. 1821, własne posłannictwo, którem miała być walka z szatanem na ziemi.

Dopiero zapoznanie się z niemieckim ruchem romantycznym można uważać za nawiazanie przez Carlyle’a kontaktu z jego własną epoką. Atoli jego sposób myślenia stanowił nadal wypadkową wszystkich trzech okresów.

Kalwiński fanatyzm bez wiary w jakiekolwiek dogmaty, idealizm filozoficzny i mistyczne przeświadczenie o własnej misji — to kombinacja dość wyjątkowa, która tylko przy wielkich zdolnościach wrodzonych i niezmordowanej pracowitości Carlyle’a mogła wydać owoce, dając mu prawo do miejsca między protagonistami literatury angielskiej.

Neff traktuje swego bohatera z widoczną sympatią, którą trudno podzielić. Programowy „Sartor resartus” wywiera na dzisiejszego czytelnika niezbyt sympatyczne wrażenie. Autor zapląsał się tu w groteskową alegorię, której szczegółami rozkoszuje się, zapominając nieraz o wewnętrznej treści. Czasami czuje się, że sugeruje sam, aby nie zwątpić, że poznał rzeczywistość, treść istotnego życia i niesie ludzkości nową ewangelję.

Bankrutem nazywa Carlyle wiek XVIII — a jednak w swej opozycji przeciw własnym czasom przeciwstawia im niekiedy właśnie pierwiastki tego wieku. Odrzuca wprawdzie z pogardą jego strukturę społeczną, jego powierzchowną religijność, piętnuje jego hedonizm. Równocześnie jednak dostaje się pod coraz silniejszą fascynację jego kultu siły i nieskrępowanego skrupułu etycznych intelektualistów.

Na tej drodze dochodzi Carlyle do swego kultu bohaterów. Nikt nie potrafił obronić go przed zarzutem, że do działalności wybitnych jednostek stosuje głównie kryterium skutku. Ożywieni wzniosłymi ideami żyrondyści przegrali walkę z jakobinami i złożyli głowy pod noże gilotyny, więc Carlyle ma dla nich jedynie jadowite szysterstwo. Sympatyzuje raczej z jakobinami jako z silniejszymi, ale gdy dojdzie do dziejów Thermidora, nie oszczędzi im również chłosty. To jednak Carlyle młody — pisał „Rewolucję francuską” koło czterdziestki, zapewne dbając więcej o względy artystyczne, niż o ocenę ludzi i wypadków. Po skrytykowaniu się „teorii bohaterów” będzie głębszy i bardziej logiczny. Dwa ostatnie wielkie dzieła poświęca ambitnemu hipokrycie Cromwellowi i cynicznemu mieczowemu złodziejowi Fryderykowi, zwanemu Wielkim — za to, że jeden na gruzach monarchji Karola I zbudował silną, ale nietrwałą rzeczpospolitą angielską, a drugi bez cienia prawa zrabował Austrii Śląsk i Polskę jej zachodnie

działnice, stawiając przez to Prusy w rzędzie mocarstw europejskich. Gdyby któremu z nich była powinięta się noga, nie wszedłby do panteonu bohaterów Carlyle’a...

Neff robi się pod koniec zwięzły. — Dla niego Carlyle już w „Cromwellu” (1845) wypowiedział prawie wszystko, co miał do powiedzenia. Atoli rzeczywistość przyczyną tej małomówności jest zapewne trudność usprawiedliwienia dzieł i wystąpień późniejszego okresu, w którym nastąpiła u Carlyle’a daleko idąca germanizacja umysłu. Sympatie niemieckie widoczne są w „Sartorze” i w innych wcześniejszych dziełach. Lecz proces rozwija się z latami w coraz szybszym tempie. Już sam wybór tematu „Fryderyk Wielki” jest znamienity. Nadto przy koniecznych studiach opiera się Carlyle na materiałach niemieckich, podróżował po Niemczech, otrzymywał przyczynki i wyjaśnienia od uczonych niemieckich, zawiązał przyjacielskie stosunki z wielu Niemcami. Były to czasy duchowego i fizycznego opanowywania przez Prusy innych krajów Rzeszy. To też Carlyle ani się nie spodział, jak stał się zwo’ennikiem hasła „Siła przed prawem”. Przy przedstawianiu rozbiórów opluwał Polskę — za jej anarchję i rzekomą nietolerancję, ale w gruncie rzeczy za to, że była słaba i upadła. W r. 1871 usprawiedliwiał i gloryfikował zabór Alzacji i Lotaryngji.

Książka Neffa ma ciekawy rozdział końcowy, zatytułowany „Po pięćdziesięciu latach” (od zgonu Carlyle’a w r. 1881). Autor łączy tu jego pogląd na świat z antydemokratycznym prądem powojennej Europy. Popularność Carlyle’a znikła była podczas rozkwitu państw demokratycznych, teraz odżyła. Neff przytacza przykłady: tłumaczenia urywków z Carlyle’a towarzyszyły rozwojowi ruchu faszystowskiego w latach 1920 do 1922. Bernard Shaw przeciwstawił w „Wielkim kramie” jednostkę demokratycznemu parlamentarystom. Wreszcie Niemcy pod strasznym naciskiem ruin wojennej, spłat reparacyjnych, niepewności ekonomicznej i politycznej czerpali otuchę z wyborów pisma Carlyle’a, których od r. 1926 sprzedano 300 000 egzemplarzy.

O filogermanskim sztylu, które tu wylazło z worka, szkoda mówić. Co przyciąga Niemców w Carlyle’u, wiadomo — gloryfikacja Fryderyka II, ohydne wycieczki przeciw Polsce i przedstawienie jej rozbiórów jako aktu konieczności i sprawiedliwości dziejowej. Ale przypatrzmy się, co wyrosło na podłożu ideologii Carlyle’a. Czyż nie zbrodnica chciwość cudzego, brutalny kult przemocy, mord i apoteza mordu, jednym słowem ziemskie królestwo szatana, z którym rzekomo walczył Carlyle? Teorie i czyny hitlerowców rzucają jaskrawe światło z jednej strony na wartość jego historjografji, z drugiej na inne ruchy antydemokratyczne naszych czasów.

Dr. Wł. Tarnawski.

Lwów.

Pisma nadesłane

„Śpiewak”. Nr. 10. Treść: St. M. St.: „Dni Szopenowskie”. — St. M. St.: „O wielkich celach naszej pracy śpiewaczej”. — W. Fabry: „Opera górską w Zakopanem”. — Zjazdy Śpiewacze Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewaczych — F. Starchewski: „S. p. Janina Niekrasz”. — W. F.: „Wielcy śpiewacy na płytach gramofonowych”. — Konkurs kompozytorski „Hasła” poznańskiego — St. M. St.: „Koncert chóru Sykstyńskiego w Katowicach”. — Kronika muzyczna. — Kronika chóralna. — Wspomnienie pośmierne (S. p. A. Michałowski). — Nadesłane nuty i pisma. — Komunikaty i wiadomości z Polskich Związków Śpiewaczych. — Adr. Red. Katowice, ul. Ks. Damrota 4.

„Współpracownik”. Nr. 2. Treść: „Streszczenie zasad podwójnej księgowości”. — „Prowadzenie, badanie i ocena ksiąg handlowych dla celów państwowego podaku przemysłowego”. — „Najważniejsze obowiązki zarządców spółek akcyjnych”. — „Dziennik buchalterji podwójnej jako instrument kontrolny”. — Pytania i odpowiedzi. — Adr. Red. Poznań, Lodowa 1.

„Kultura Lwowa”. T. I. Zesz. I. Treść: Libicocco: „Niemcy o Polsce”. — K. Lewandowski: „Pomnik Słowackiego we Lwowie”. — Tłumaczenia J. Słowackiego „Smuto mi, Boże”. — Cracoviensis: „Słowo o Matejce”. — J. Jedlicz: „Śmierć sardaka”. — Arcivarius: „Kościół św. Łazarza”. — J. Zatorski: „Groch na ścianę”. — Adr. Red. Lwów, pl. Pałicki 7.

Walka z Kościołem w Hiszpanji i Meksyku

O wypadkach w Hiszpanji i Meksyku, gdzie od szeregu miesięcy sroży się walka masonskich rządów z Kościołem Katolickim, dochodzą nas naogół dość skąpe informacje. Czynniki będące tam u władzy, czuwają nad tem, ażeby świat nie dowiedział się o wszystkim szczegółowo, a prasa liberalno - masonska we wszystkich krajach idzie im w tem zupełnie na rękę.

Z początku nowi władcy Hiszpanji okazywali wobec Kościoła względną tolerancję. Zdawało się, że nie grozi mu nic poważniejszego. Skoro jednak republikańsko - masonscy potentaci należycie ubezpieczyli się na swych stanowiskach, natychmiast wybuchnął „kulturkampf”. Jego początkiem było wydalenie kardynała - prymasa z Toledo. Wkrótce potem nastąpiło rozwiązanie i wydalenie zakonu jezuitów i zajęcie jego majątku. Wreszcie pojawił się szereg środków represyjnych przeciw prasie katolickiej i zakaz zgromadzeń partii katolickiej „Accion Popular”. Jako motyw tych wszystkich drażniących zarządzeń przytaczano stereotypowe... obawę przed naruszeniem porządku publicznego! Ale ten sam „porządek publiczny” był bez przeszkody naruszany przez podburzające występy radykałów.

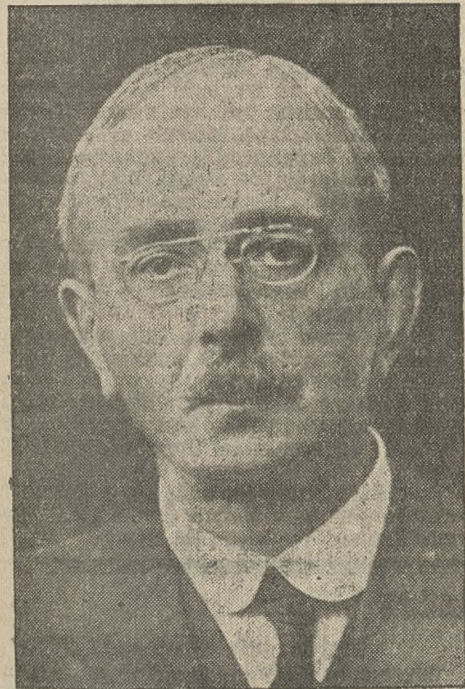
Próba puczu Sanjurja dostarczyła władcom Hiszpanji pożądanego pozoru do jeszcze bezwzględniejszych wystąpień przeciw katolikom. Uwięziono bez żadnego uzasadnienia, wielu katolickich działaczy i zakazano wydawania 67 dzienników i przeszło 100 tygodników i innych czasopism katolickich. O ile możliwości jeszcze bardziej sroży się przeciw Kościołowi władze lokalne. — Liczny zastęp gubernatorów i burmistrzów prowincjonalnych pragnie przez jaskrawy antyklerykalizm uzyskać polityczne ostrogi u nowych władców. Niektórzy burmistrzowie usuwają ze szpitali symbole religijne, zakazują kościelnych pogrzebów, wzbraniają proboszczom dzwonięcia na nabożeństwa i zmuszają robotników i funkcjonariuszów, podległych zarządom gminnym, do zawiera-

nia ślubów małżeńskich tylko przed forum cywilnem. Niektórzy gubernatorowie, jak np. gubernator w Trenel, żądają od biskupów, aby u nich zgłaszali każde kazanie kościelne z podaniem tematu i treści kazania. Inni znów urządzają nagonkę na ozdoby o charakterze religijnym: pod zagrożeniem grzywny lub aresztu zakazują kobietom i dziewczętom noszenia krzyżyków, medalików itp.

W Meksyku stosuje się naprawdę indyjskie metody. Encyklika „Acerba animi” stwierdza, że układ z r. 1929, ustanawiający modus vivendi dla władz kościelnych i świeckich, nie został przez państwo dotrzymany. Wbrew przyjętym zobowiązaniom rząd nie zezwolił wszystkim biskupom na powrót do diecezji i nie zwrócił wszystkich kościołów. Równocześnie jednak prowadził w dalszym ciągu przez oddane sobie indywidua zawziętą walkę prasową przeciw Kościołowi. Nauka religii we wszystkich szkołach prywatnych i publicznych jest zakazana, a w jej miejsce wprowadzono wykłady antyreligijne. Najdotkliwszym jednak zamachem na Kościół jest obniżenie przez państwo do minimum liczby kapłanów, uprawnionych do wykonywania duszpasterstwa. Tak n. p. w Stanie Michoacan przyznano na 30.000 wiernych jednego księdza, w Stanie Chihuahua jednego na 45.000 wiernych, w Chiapas jednego na 60.000 a w Vera Cruz jednego na 100.000.

Pierwszym objawem, wywołanym przez encyklikę, było urągające prawu narodów uwięzienie legata papieskiego arcybiskupa Ruiz y Florez i gwałtowne wydalenie go z kraju. Prezydent Rodriguez, nowoczesny meksykański Julian Apostata, odpowiedział na encyklikę niepoohamowanymi groźbami. Zapowiedział zamianę szkół i kościołów na fabryki, zakłady kształcenia robotników i na sklepy robotnicze.

I wszystko to dzieje się w obliczu cywilizowanego świata i nie zdoła ani na chwilę przerwać obojętności oficjalnych stróżów kultury.

Charles Sherrington
z Oxfordu, który wslawił się pracami swymi o źródłach i rozwoju t. zw. „choroby wilsonowskiej”, uzyskał obecnie nagrodę Nobla w zakresie medycyny za r. 1932.

Kto u nas oszczędza

Większość wkładów oszczędnościowych, złożonych w różnych instytucjach kredytowych, przypada na Powszechną Kasę Oszczędności (P. K. O.), to też dane cyfrowe tej instytucji są do skonała wskazówką, gdy chodzi o to, by się zorientować, kto u nas oszczędza. Oszczędzać chciałby każdy, ale nie wszyscy mogą, przeto biorąc dla porównania okres np. pięcioletni, można już stwierdzić, jakie zawody w Polsce są w stanie robić choćby małe oszczędności.

W r. 1926 liczba kont oszczędnościowych P. K. O. wynosiła 113.921, z tego na rolnictwo przypada 2.726 (t. j. 2,4 proc.), na handel 3.486 (3,1 proc.), na rzemieślników i robotników 15.120 (13,4 proc.), na wolne zawody 14.749 (13 proc.), na pracowników umysłowych 7.475 (6,6 proc.), na urzędników państw. i wojskowych 29.267 (25,7 proc.), na służbę domową 3.174 (2,8 proc.), na młodzież szkolną 19.710 (17,4 proc.), i t. d. Najliczniejszy w Polsce zawod rolniczy reprezentowany jest tutaj nader skromnie.

Po pięciu latach, w r. 1931, ilość

kont oszczędnościowych wynosiła 721.812, t. j. wzrosła w ciągu tego czasu o 537,6 proc., przyczem pomiędzy poszczególnymi zawodami nastąpiły duże przesunięcia. Ilość rolników zwiększyła się i wynosiła 9.808, ale stosunkowo cofnęła się, gdyż stanowiła tylko 1,4 proc. (w r. 1926 — 2,4 proc.), konta wolnych zawodów również wzrosły do cyfry 38.521, ale stosunkowo zmniejszyły się do 5,3 proc. (poprzednio 13,0 proc.), natomiast ilość wkładów młodzieży szkolnej wzrosła do imponującej cyfry 182.229 i obecnie stanowi 25,2 proc. ogólnej ilości kont pracowników umysłowych do 77.120, wynosząc obecnie 10,7 proc. wszystkich kont, rzemieślników i robotników do 123.193, stanowiąc 17,1 proc. kont.

Przytoczone cyfry dowodzą, że zmysł oszczędności rozwija się w coraz szerszych kołach, z wyjątkiem wolnych zawodów i zwłaszcza rolników, którzy najoczywiej nie są w stanie nic ze swych skromnych dochodów oszczędzać, a ilość kont rolniczych jest nader wymowną ilustracją zubożenia wsi.

Dodać należy, że ogólna suma wkładów oszczędnościowych z 23.937 tys. w r. 1926 wzrosła do 332.235 tys. zł, t. j. o 870,2 proc., przyczem przeciętna suma jednego wkładu z 211,5 zł w r. 1926 podniosła się do 460,3 zł, w r. 1931, tj. o 117,8 proc., a więc przeszło dwukrotnie.

Na odnowienie kaplicy

Domu św. Józefa

odbędzie się w niedzielę, 6 b. m. o godzinie 19 w sali Domu Rzemieślniczego przedstawienie amatorskie z programem bardzo ładnym i urozmaiconym. Wykonane będą obrazy sceniczny w 5 odsłonach z śpiewami p. t. „Wieczór religijny sieroty”, krotkowiła w 1 odsłonie „Nocleg w gospodzie w Częstochowie” oraz korowód śniegów. W przerwie przygrywać będzie orkiestra 58 p. p.

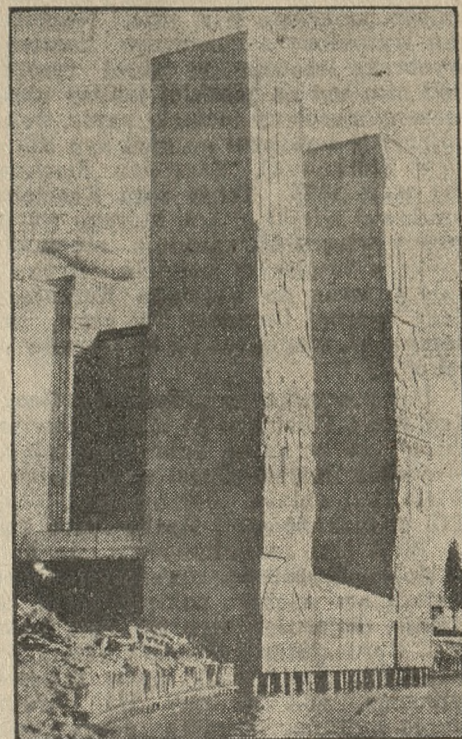
To samo przedstawienie wyłącznie dla dzieci odbędzie się w piątek, 4 listopada o godz. 15.30.

Bilety na jedno i drugie przedstawienie nabyć można w przedsprzedaży przy furcie Zakładu św. Józefa.

Cel przedstawień tych jest wzniosły, godny ze wszelkim poparciem. Nie wątpimy więc, że spotkają się z najsilniejszą frekwencją

Koncert

Dnia 5 listopada, o godz. 20-tej w małej sali Domu Rzemieślniczego, ul. Ratajczaka z udziałem pań absolwentek konserwatorium poznańskiego Irany Wękerówny (fortepian) Haliny Stroińskiej (śpiew) i Pana Szwera (skrzypce). Akompaniament panny Gawrońskiej. Czysty dochód przeznaczony na wsparcie dla bezrobotnej inteligencji Bilety w cenie 2.— zł, 1,50 zł, i 1.— zł. Przesprzedaż biletów ul. Ratajczaka 11a w podwórzu, 6 wejście na prawo, parter. Przy kasie sprzedaż biletów od godz. 18. zg 16540

Pomnik elektryczności, ozdobiony licznymi płaskorzeźbami, ilustrującymi rozwój elektryczności, wzniesiono obecnie na olbrzymiej wystawie światowej w Chicago, której otwarcie nastąpi w roku przyszłym.

Powrót do ojczyzny z wyprawy wojennej po 34 latach

Po 34 latach powrócił do rodzinnego S. A.) Eli Chaeviss, który w r. 1898 wyruszył jako szeregowiec z batalionem piechoty, wysłanym przeciw Hiszpanom na wyspę Kubę. Zostawił on w domu żonę i synka. Wiadomości od Chaevisa przestały po pewnym czasie nadchodzić do domu i w końcu sztab batalionu podał go na listę poległych. „Wdowa” po Chaevisie pocieszyła się rychło. Wyszła po raz drugi za mąż, a po śmierci drugiego męża — po raz trzeci i czwarty. Mąż numer czwarty zmarł przed dwoma laty. Okoliczność ta ułatwiła zainstalowanie się Chaevisa we własnym domu przy boku żony — jakgdyby się nie w tym czasie nie zmieniło. — Gdzie się podziewał i co robił Chaeviss przez 34 lata — niewiadomo, gdyż on sam milczy, jak zakłętą.

Uparty fiskus

Urząd skarbowy w departamencie Wozów (Francia) wystosował do podatnika Richard'a we wsi Juppont wezwanie o zapłacenie jednego centyma (ułamek naszego grosza) podatku gruntowego. Podatnik ten, jak się później okazało, nie żyje już od 42 lat! Ów podatek w wysokości jednego centyma należał się od małego skrawka gruntu w Juppont, który należał swego czasu do Richard'a. Grunt ten, jak się dalej okazało, przestał należeć do Richard'a już 50 lat temu. Tak więc nietylko obiekt samego podatku zniknął pół wieku temu, ale i sam podatnik zdążył umrzeć 42 lata temu, zanim władze skarbowe przypomniały sobie o istnieniu zaległości podatkowej w wysokości... jednego centyma.

Przed przyznaniem nagrody Nobla

Sprawa przyznania nagrody Nobla za rok 1932, która rozstrzygnięta ma być już w najbliższym czasie, wywołuje obszerne dyskusje na łamach prasy zagranicznej. Laureat zeszłoroczny, Axel Karlfeldt, przyjęty został przez ogół z niemałym zdziwieniem. Obecnie spodziewany jest wybór jednego z lansowanych w roku zeszłym kandydatów o sławie światowej.

Prasa angielska żąda nagrody dla jednej ze swych narodowych wielkości, przypominając, że od roku 1905, gdy nagrodzony został Rudyard Kipling, akademja szwedzka nie wyróżniła żadnego Anglika; Yeats i Shaw bowiem są Irlandczykami. — Wymieniane są obecnie nazwiska Tomasa Hardy, Johna Galsworthy i H. G. Wells'a.

W Stanach Zjednoczonych wysuwane są kandydatury Upton'a Sinclair'a, Teodora Dreiser'a i Ernesta Hemingway'a. Sinclair zwłaszcza posiada mnóstwo zwolenników, którzy wysłali nawet w jego sprawie list do Szwecji, opatrzone tysiącami podpisów.

Z pośród pisarzy francuskich największe szanse ma Paweł Valery. Niektóre

dzienniki lansują też nazwisko Pawła Bourget i Rosny starszego. Według tradycji, akademja szwedzka przyznając nagrodę Nobla Francuzowi, wybiera równocześnie i laureata z pośród kandydatów niemieckich i vice versa. Obok więc przypuszczalnego laureata Pawła Valery, wymienienia się nazwisko lirika niemieckiego, Stefana George.

Wiele mówi się także o Maksymie Gorkim, o wielkim poecie greckim Koster Patamas, a wreszcie o dwóch poetach szwedzkich: Per Lagerkvist i Erik Plomberg.

Biada narzeczonym... zrywającym

W Anglii, jak zresztą wszędzie, podróżowało wszystko, więc i miłość. Przed laty płacił narzeczony, który nie dotrzymywał przyrzeczenia i nie ożenił się z wybraną, 2.700 złotych kary za niewierność. Obecnie wzrosło bardzo w cenie odszkodowanie za niedoszedzie do skutku małżeństwo. W bieżącym roku lekkomyślni młodzieńcy za „wyprowadzenie w pole” pańien i zlekceważenie ich gorących uczuć zapłacili półtora miliona zł odszkodowania. Pewnej damie z Brighton udało się uzyskać na otarcie łez i pokrzepienie zawiedzionego serca 54 tysiące złotych. Podwyżka odszkodowania rośnie stale. W Londynie najwyższy sąd wydał wyrok za zerwanie narzeczeństwa tuż przed ślubem, skazując młodzieńca na 27.000 złotych odszkodowania.

Gazety angielskie przypominają przy tej okazji historię pewnej panny, która nie ośmieszała zmarłego pociągnąć do odpowiedzialności za niedotrzymanie słowa. Ale sąd uznał go wolnym od winy i kary i pozwolił pannie oplakiwać narzeczonego i zapłacić za przeprowadzenie procesu dość pokaźną sumę. Przeciętą ceną zranionego, oszukanego serca wynosił mniej więcej tyle, co poważna operacja. Właściwie i słusznie, bo i tutaj leczy się ranę serca nierzadko bardzo głęboką, bo moralną.

Dziwnie jednak, że w tym wypadku myśli się tylko o jednej stronie, to znaczy o narzeczonej, a nikt nie lituje się nad bólem narzeczonego, którego zimnym paragrafem skazuje się na tak ciężką pokutę. Wszystkie procesy broniły tylko serc kobiecych, co mogłoby przywieść kobiety do wniosku, że mężczyźni wogóle... nie mają serc. (wk)

Park śmierci

„Parkiem śmierci” nazywa się specjalny park, zorganizowany w południowej Afryce, w porcie Elzbiety. W ciągu dwudziestu lat swojej egzystencji, park zyskał światową sławę wytwarzania antydotu przeciwko truciznom, przy pomocy których zostało uratowane niejedno życie ludzkie.

W parku znajduje się przeszło sto dwadzieścia odmian różnych węży i żmij, z których niektóre są ogromnie niebezpieczne. Oczywiście, gdy te są trzymane w takich lokalach, z których nie mogą wymknąć się na wolność.

Za najbardziej niebezpieczny egzemplarz „parku” jest Mambo, lub „cień śmierci”, jak nazywają tuziemcy tę żmiję. Jest to żmija drzewna, przetrzucająca się z błyskawiczną szybkością z drzewa na drzewo. Od jej prześladowań nie może się człowiek obronić. — Po ukąszeniu przez Mambo, człowiek umiera w przeciągu dwóch godzin. Tysiące ofiar w Afryce południowej poniosło śmierć od ukąszenia przez „cień śmierci”.

Zdawałoby się, że ten straszny park jest całkowicie zabezpieczony od złodziei naturalnymi przeszkodami. Tymczasem trafiają się bardzo często kradzieże rzadkich eksponatów, w celu sprzedaży ich w inne ręce. Żądza zysku okazuje się tak silna, że nie zatrzymuje nawet przed ryzykiem śmiertelnie niebezpiecznego przestępstwa, jakim jest kradzież jadowitych węży.

70-letni ojciec Harold Lloyd'a żeni się

Z Los Angeles donoszą nam: Wśród gwiazd filmowych w Hollywood dawno już nie zanotowano tyle wydarzeń, co ostatnimi czasy. — Dziś żeni się ojciec słynnego komika Harolda Lloyd'a. — „Młodzieniec” ten liczy 70 lat i jak twierdzą wtajemniczeni, wykorzystal on nieobecność syna, by poślubić aktorkę Helen Marshal, nie pierwszej zresztą młodości, gdyż przynajmniej się ona do 40 wiosen. — Kilka innych znanych aktorek i aktorów rozwodzi się, i w tym celu wyjechali do Meksyku, raj dla „rozwodników”. Czego nie robi się dla reklamy.

Donoszą również o epidemii zapalenia wyrostka robaczkowego wśród aktorów. — Chorobę tę przeszła też między innymi Pola Negri. Obecnie donoszą, że aktorka Belle Bennet jest umierająca.

Zazdrosny 74-letni starszynek

We wsi St. Benin pod Cateau 74-letni starszynek Emil Bezin zastrzelił swego sąsiadę Gastona Lassellina. Starszynek działał pod wpływem zazdrości. Stał się on mianowicie o względy 36-letniej Lassellinowej, oczywiście bezskutecznie. Przypuszczając, że w urzędowaniu jego zamiarów przeszkadza mąż, postanowił go zgładzić.

Bezina aresztowano w chwili, gdy najspokojniej w świecie słuchał muzyki tanecznej przez radio.

Rychwał

Rychwał (w dokumentach z XVI w. „Rychphal”) miasto położone w pow. Konińskim, w Ziemi Kaliskiej, będącej niegdyś częścią składową woj. Poznańskiego. Współpracownikowi „Encyklopedji Powsz.” (zob. E. P. Warszawa 1866 T. XXII, str. 585) nie był wiodocześnie dostępny cały materiał histo-

Fragment starożytnego kościoła w Rychwale, ufundowanego w XV w. przez Rychwalskich.

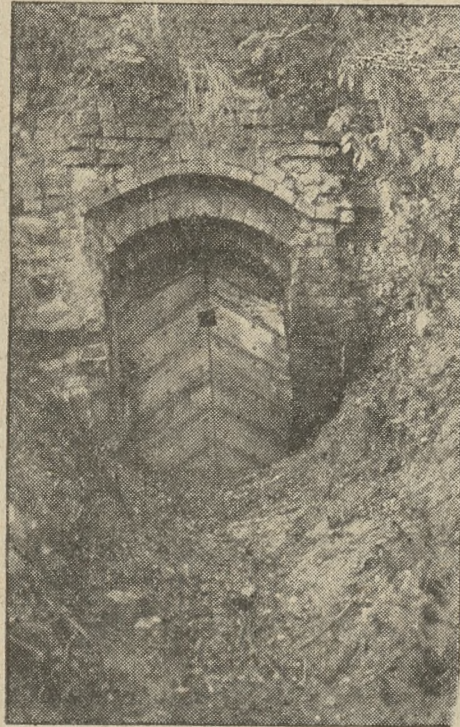
ryczny, dotyczący dziejów miasta i jego pierwotnych właścicieli, skoro podaje tylko następujące, niezupełnie ściśle dane.

„Rychwał, miasteczko prywatne w gubernji warszawskiej, w pow. Konińskim, od Konina mil 2 odległe. Niegdys było w posiadaniu rodziny Złotkowskich, a później Dobrzyckich, z których to ostatnich jeden z imienia i epoki życia niewiadomy wystawił tu mały, ale obronny zameczek i wykopał koło niego kanał, wodą go otoczył. Budowlę tę, którą wielu jeszcze mieszkańców tutejszych pamięta, rozebrali późniejsi dziedzice, szukając w niej ukrytych skarbów. Nic jednak innego nie znaleźli, jak czaszki i kości ludzkie w podziemiach oraz łańcuchy, kuny i t. p. narzędzia. Zamek Rychwalski miał postać czworokątną, wystawiony był na 2 piętra, z których w dolnym była sala i pokój sypialny, w górnym zaś kaplica. Ponieważ stał na gruncie płaskim, podziemia zatem utworzone w nim były przez usypanie ziemi aż pod pierwsze sklepienia, przez co utworzyło się panujące, aczkolwiek nad płaszczyznę wzgórze. Basztą wyniosła bronila wejścia do zamku, bramę w niej zbudowaną łączył most zwodzony z inną wyspą, także podobnym otoczoną kanałem, ale znacznie większą, na której się właściwy dom mieszkalny znajdował. Z całego tego zamczyska same tylko pozostały piwnice i wyniosły nad niemi kopiec. Kościół parafialny w Rychwale należy także do starożytnych zabytków i pewnie przed r. 1500 zbudowany został, gdyż wizyta Łaskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego z r. 1521 już o nim

wspomina i uposażenie opisuje. Ścianę jego boczne i część kaplańska zmienione zostały później, główna atoli szczytowa ściana pozostała nietknięta. Arkadowanie wnęków na szczycie tej ściany jest zupełnie oryginalne. Wewnątrz kościoła ten nie ma sklepienia, ołtarze z XVII dopiero pochodzą wieku, a najgłośniejszym pomnikiem starożytnym jest nagrobek Gabryela Złotkowskiego, Kasztelana Krzywińskiego, zmarłego w r. 1574. Nagrobek ten wyrobiony z ciosowego kamienia wyobraża leżącego w zbroi rycerza, pod nim zaś na płaskiej tablicy umieszczony stosowny łaciński napis, wskazujący, iż wystawił go ojcu syn Stanisław Złotkowski, Kasztelan Biechowski w r. 1597. Tenże sam Kasztelan fundował wielki ołtarz, którego wspólny wizerunek znajduje się zawieszony w tutejszym kościele. Rychwał należy teraz do Kajetana Karskiego, liczy ogólnej ludności 796 głów, ma domów 57, magistrat i 6 jarmarków do roku.”

Dalej wynika ze „Słownika Geogr. Królestwa Polskiego i i. Ziemi Słowiańskich”, że w skład dóbr tego miasta — oprócz innych włości — wchodziły: Wieś Rychwalska, Rychwalska Wola (113 mieszkańców) i Rychwalska Stara Wieś (411 mieszkańców); że były to dobra częściowo uprzymysłowane, posiadające większe pokłady torfu, cegielnię, olejarnię, młyn wodny i 3 tartaki. Oprócz starożytnego kościoła parafialnego znajdowały się w mieście: synagoga, sąd gminny III okręgu, szkoła gminna, szkoła początkowa, magistrat i t. p. W ciągu roku odbywało się 6 jarmarków. W drugiej połowie XIX w. liczył Rychwał, według dokumentów kościelnych, 1250 dusz.

Tyle wyjątki z „Encyklopedji Powsz.” i „Słownika Geogr.”.

Ruiny starożytnego zamku rychwalskiego z XV w., otoczonego fosą.

Jak wykazują natomiast dokumenty, znajdujące się w aktach dawnych Archiwum Głównego w Warszawie, z końcem XIV w. wzgl. w początkach XV w. właścicielem miasta był Jan z Rychwala. Wydał on jedyną córkę Annę za Marcina ze Sławska - Zarembe, członka bardzo możnego wówczas senatorskiego rodu Zarembov z Kalinowy, dając jej w posagu miasto Rychwał wraz z przyległościami. Tenże Marcin jest protoplastą rodu Zarembov - Rychwalskich. Pisał on się odtąd z Rychwala i Sławska, a wnuk jego Mikołaj i dalsi potomkowie pisali się Rychwalskimi. Marcin był jednym z wybitniejszych wojowników swego czasu. Walczył on w r. 1410 z własną chorągwią przeciw Krzyżakom pod Grunwaldem i chlubnie odznaczył się w tej bitwie. W r. 1437 został w imię zasług wojewodą Kaliskim. Syn jego Szymon, ożeniony z Katarzyną, córką Macieja Borka z Osieczny, Kasztelana Nakielskiego, z którą otrzymał 2.000 grzywien posagu, oraz wnuk jego Mikołaj, nie odegrali większej roli w historii; byli bardzo rozrzutni i przyczynili się w dużym stopniu do utraty majątków rodowych. Mikołaj miał dwóch synów, Wojciecha i Jana.

Wojciech Rychwalski, ożeniony z Katarzyną Przyjemską, miał 3 córki: Barbarę za Wacławem Rozdrażewskim z Gogolewa, Małgorzatę, żonę Tomasza Dziaduskiego i Zofję i v. za Stanisławem Tomickim, wojewodą Kaliskim, 2 w. za Maciejem Łąckim. Woj-

KRONIKA TOWARZYSKA

Koło Przyjaciół Harcerzy przy 1 Pozn. Drużynie Harc. im. Bolesława Chrobrego urządziła dnia 5 b. m., o godz. 20-tej, wieczorek z tańcami w sali restauracji „Rzeźnia Miejska”. Grochowe Łąki 9, na który uprzejmie zaprasza Zarząd.

Dochód na cele harcerskie. — Wstęp tylko za zaproszeniami. zg 16556/7

Koło Przyjaciół Harcerstwa przy 20-tej Pozn. Druż. Harc. im. gen. J. L. Sowińskiego urządziła w niedzielę 4 b. m. w sali restauracji przy Teatrze Wielkim wieczorek taneczny od godz. 16—24-tej, na który wszystkich Członków i Sympatyków Harcerstwa zaprasza Komitet. zg 16558/9

Towarzystwo Krawców w Poznaniu urządziła dnia 5. 11 w sali p. Bayerowej przy pl. Bernardyńskim wieczorek taneczny. Początek o godzinie 20-tej. Dużo niespodzianek na czas kryzysowy. Wstęp li tylko za zaproszeniami które jeszcze są do odebrania w nikłej ilości u p. Klupcia, zam. w Poznaniu, Strzelecka 10. zg 16561/2

Tow. Gimnast. „Sokół” Poznań-Lazarz urządziła dnia 5 listopada wielką zabawę jesienną na sali Dworu Grunwaldzkiego, ul. Grunwaldzka. Początek o godz. 20. Wszystkich druhów i sympatyków uprzejmie zaprasza Zarząd. zg 16563/4

Związek b. Czwartaków (58 p. n.) Koło Poznań urządziła w sobotę, dnia 5 listopada b. r. wieczorek taneczny w kasynie oficerskiej i świetlicy 58 p. p. Wlkp przy ulicy Bukowskiej 34. W czasie zabawy dużo urozmaiceń, która uprzyjemnia pobyt każdemu. Cały dochód przeznaczają się na urządzenie gwiazdki na bezrobotnych członków i ich rodzin. — Początek zabawy o godz. 20-tej. zg 16565/6

ciach burzliwego charakteru i niespokojnego temperamentu, zanisał się smutnie w dziejach swego rodu. Rozgromił on wspólnie z poddanymi karawinę kuniecką, idącą z Wrocławia do Torunia, zabierając towary i sztab srebrowy, jako cło przy przejściu przez jego posiadłości. Wwiązala się sprawa dyplomatyczna między królem polskim Zygmuntem a Margrąfem Brandenburskim, w wyniku której został Wojciech z polecenia Zygmunta Starożytnego przez milicję Wojewody Górki, składająca się ze 113 żołnierzy, w obronnym swym zamku w Rychwale osaczony, aresztowany i następnie przed Ratuszem w Poznaniu ścięty. (Szczegół ten znany jest z Łukaszevicza „Obrazu historyczno-statystycznego miasta Poznania” oraz z niektórych podręczników szkolnych).

Jan, brat Wojciecha, dziedzic na Rychwale, został w pojedynku ze Stanisławem Lasockim zabity. Stracił cały majątek i zostawił tylko jednego syna Andrzeja-Stanisława, którego bogate ciotki wysłały na studia zagranicę. Andrzej Stanisław po ukończeniu uniwersytetu w Bolonii, otrzymawszy stopień doktora filozofii i medycyny, został nadwornym lekarzem Stefana Batorego.

Po tragicznych przejściach i upadku rodu Zarembov - Rychwalskich, przeszło miasto Rychwał na własność Gabryela Złotkowskiego, Kasztelana Krzywińskiego i syna jego Stanisława, Kasztelana Biechowskiego. W późniejszych czasach zmieniał Rychwał często swych właścicieli, a dobra Rychwalskie zostały z czasem rozdrobnione. W r. 1928 właścicielką reszty majątności, w której znajdują się wyżej wspomniane ruiny starożytnego obronnego zamczyska, była pani Wichlińska, (nawiasem zaznaczam, że córka p. Wichlińskiej, b. studentka w Warszawie, wyszła za mąż za swego kolegę p. Niewiadomskiego, syna śp. Elżginsza), a proboszczem parafialnym w Rychwale w tymże czasie był ks. proboszcz Pluciński.

L. Z. R.

SPORT

Pięściarstwo

Zawody eliminacyjne odbędą się w sobotę, 5 bm. o godz. 20 w hali reprezentacyjnej b. PWK przy ul. Marsz. Focha, z udziałem zawodników z całego kraju celem ustawienia najsilniejszej reprezentacji na mecz międzypaństwowy Polska — Niemcy, 13 bm. w Dortmundzie. Do zawodów eliminacyjnych kapitan związkowy p. Kościelski — jak nas informuje komunikat PZB — wyznaczył następujące pary: Rogalski i Misiorny, Polus i Śmiech (Warszawa), Forlański i Jaskółkowski (Gdańsk), Sipiński i Wolniakowski, Maichrzycki i Garnarek (Łódź), Chmielewski (Łódź) i Hanske (Gdańsk), Karpiński (Warszawa) i Tomaszewski, Wocka (Śląsk) i Stibbe (Łódź). Ponadto odbędą się trzy walki nadprogramowe, w których wstąpią m. i. Romański (Sokół), Kajnar (Warta), Misiurewicz (Sokół) i Bakowski (CWS). Przedprzedaż biletów odbywa się w firmie „Camera” przy ul. Fr. Ratajczaka.

Reprezentacja Niemiec na mecz z Polską ulegnie jeszcze prawdopodobnie zmianom. Pewnem jest już dziś, że zamiast wyznaczonego w wadze lekkiej Strattmana walczyć będzie Donner (Berlin), obecny mistrz Niemiec. Zainteresowanie zawodami wzrasta. Jak informuje dyrekcja Westfalenhalle, gdzie mecz ma się odbyć, już dotychczas zamówiono przeszło 3000 biletów. Z Holandji i pogranicza organizowane są specjalne wycieczki, które przyjadą do Dortmundu autobusami. Również wycieczki specjalne organizuje na mecz młodzież polska z Westfalji i Nadrenji. (PAT).

Warszawa i Śląsk w stolicy. W niedzielę, — jak donosi PAT — o godz. 12 w cyrku Staniewskich odbędą się te międzyokręgowe zawody. Oba okręgi wystawiają najsilniejsze składy. Walczyć będą w wadze od muszej do ciężkiej: (na pierwszym miejscu Śląsk): Górecki i Małeck, Matuszczyk i Śmiech, Rudzki i Goss, Zachłód i Bakowski, Gburski i Seweryniak, Makosz i Antczak, Wystrach i Karpiński, Wocka i Mizerski.

Wedle niepotwierdzonych dotąd wiadomości z Helsinek pięciu najlepszych pięściarzy fińskich ma w najbliższym czasie przejść do obozu zawodowców. Wchodzą tu w grę: Baerlund i Sidberg (w ciężka), Saari (średnia), Ahlberg i Syrjaenen (półśrednia).

Tennis

Cochet otrzymał w roku bieżącym najwyższe odznaczenie t. zw. „Grand Prix des Amis des Sports” w wysokości 10 tys. franków.

W spotkaniu międzypaństwowym Argentyna pokonała w Buenos Aires Anglię w stosunku 3:2. Wyniki spotkań były następujące: Zappa (Ar) i Oliff (An) 4:6, 1:6, 7:5, 7:5, 6:3; Castillo (Ar) i Oliff (A) 4:6, 6:1, 6:0, 12:10; Robson i Echevaria (Ar) — Oliff i Avory (An) 9:7, 6:4, 6:3; Avory i Zapna 6:2, 6:3, 6:1; Avory i Castillo (Ar) 6:3, 6:4, 5:7, 6:8, 7:5.

Wśród zawodowców

Francuz Young Perez pokonany został w walce o tytuł mistrza świata w wadze muszej w Manchesterze przez Anglika Browna w 13 starciu przez poddanie się i utracił tem samem swój tytuł.

Marceli Thil w spotkaniu w wadze średniej pokonał Mulata Johnsona w 7 starciu przez podanie się przeciwnika.

Dziś koncert symfoniczny z W. Backhausem

Wielkiem wydarzeniem sezonu będzie dzisiejszy koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim a to ze względu na współudział słynnego pianisty, jednego z największych potentatów fortepianowych — Wilhelma Backhause, Zapowiedź występu Backhause z naszą orkiestrą wywołała niebawem zainteresowanie w kołach muzycznych, które z wielkiem napięciem wyczekują pojawienia się tego wielkiego artysty na estradzie poznańskiej, by móc podziwiać jego mistrzowską i niezrównaną grę. Wielki ten artysta odegra koncert c. moll B. ethovena, którego jest świetnym interpretatorem. Mikołaj van der Pals, znakomity kapelmistrz z Helsingforsu, dyryguje dzisiejszym koncertem. Pod jego kierownictwem wykonane zostaną Sibeliusa „Symfonia II” i Rimski - Korsakowa uwertura „Wielkanocna”.

Pozostałe bilety do nabycia w firmie A. Szrejbrowski ul. Gwarna 20, od godz. 18 w kasie Teatru Wielkiego tel. 21 - 50.

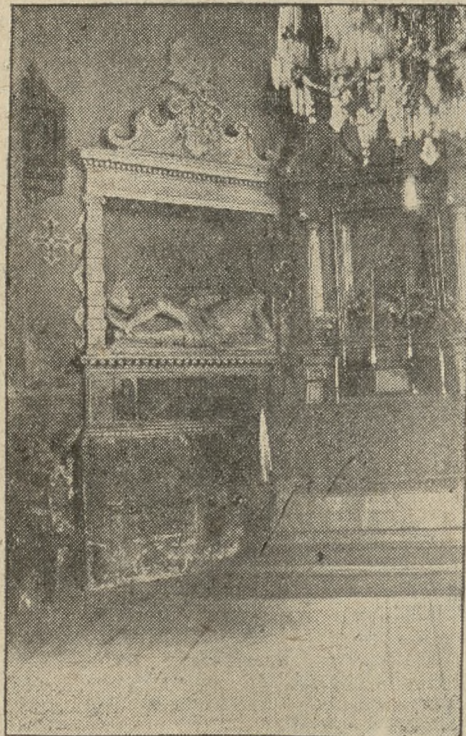
RADJO

Piątek, dnia 4 listopada 1932 r.

Warszawa (1412 m) godz. 11.40 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.10 muzyka z płyt; godz. 15.40 komunikat gospodarczy; godz. 16.00 przegląd wydawnictw periodycznych; godz. 16.15 angielski (Linguaphone); godz. 16.30 piosenki w wyk. chóru Warsa; godz. 16.40 odczyt pt. „Nowoczesna gospodarka stolicy” — wygl. prez. m. st. Warszawy inż. Stomiński; godzina 17.00 koncert ork. detej; godz. 18.00 muzyka lekka z danc. „Adria”; godz. 19.20 „Przegląd rolniczy prasy kraj. i zagranicznej z Wilna; godz. 19.30 feljeton pt. „Złotoczenia i błogosławieństwa”, wygłosi dr. St. Essmanowski; godz. 19.45 prasowy koncert radiowy; godz. 20.00 omówienie koncertu symf. dr. Alicja Simonówna; godz. 20.15 koncert symf.; wyk.: Orkiestra filharm. pod dyr. K. Witkomirskiego i A. Uniskij (fort.); godz. 22.40 wiadomości sportowe; godz. 23.00 muzyka taneczna

Poznań (335 m) godz. 11.40 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 giełda; godz. 16.40 (W); godz. 18.00 odczyt pt. „Misjonarz pionierem cywilizacji” — p. M. Miklaszewski; godz. 18.15 O umarłej faunie na ziemiach Wielkopolskich — wygl. dr. W. Rakowski; godz. 18.30 odczyt — wygl. dr. Z. Kosidowski; godz. 18.50 „Co robić z niedzielą?”; godz. 19.30 (W); godz. 22.40 sygnał czasu — komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 wieczór rozmaitości z Wiednia, 22.30 muzyka lekka; **Budapeszt** (550 m) 18.30 koncert, 19.45 słuchowisko, 22.20 muzyka cygańska; **Wiedeń** (516 m) 20.15 wieczór rozmaitości (recytacje, śpiew, koncert); **Praga** (489 m) 21.00 koncert; **Bukareszt** (394 m) 20.00 koncert symf.; **Rzym** (441 m) 20.45 „Mignon” op. Thomasa; **Londyn** (261 m) 21.00 popularny wieczór operowy.

Pomnik grobowy Gabryela Złotkowskiego, kasztelana Nakielskiego, późniejszego dziedzica Rychwala.

KAPELUSZE jesienne i zimowe DAMSKIE i MĘSKIE

NOWOŚCI
polecane
w wielkim wyborze

Reparacje tanio
i akuratale

TOMASEK Poczta 9
drg 1301

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Sport. Wędkarzy „Warta”** w Poznaniu. Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, 3 bm. o godz. 20 w lokalu p. Tomczyka, ul. Wroniecka 13.

— **Bac-kość Hallerczyzy.** Dzisiaj, 3 b. m. odbędzie się o godz. 19,30 w sali zebrań przy ul. św. Marcina 65 miesięczne zebranie plenarne placówki Poznań.

— **„Harmonja”.** W piątek, 4 bm. o godzinie 19,30 próba wspólna, komplet konieczny. W niedzielę, 6 bm. o godz. 17 zebranie towarzyskie w salce Stow. Techników, św. Marcina 21.

— **Chór im. Chopina.** Wszystkich członków czynnych prosimy o punktualne przybycie na generalną próbę w piątek, 4 bm. o godz. 20 w „Boulevard”, pl. Nowomiejski 5.

— **Tow. Uczniów Handlowych.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, 4 bm. o godz. 20 w „Ognisku” przy Al. Marcinkowskiego 26. Na porządku obrad wręczenie upominków jubileuszowych.

— **Stow. Porządku Publ. dzielnicy VI (Jeżyce-Lazarz).** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, 4 bm. o godz. 20 na sali p. Jaszyska, ul. Kraszewskiego 16.

— **Krucjata Eucharystyczna Dzievczat.** Plenarne zebranie odbędzie się w piątek, 4 bm. o godz. 17 w ognisku. Zebranie poprzedza godzina adoracja Najświętszego Sakramentu. O godz. 19,30 procesja.

— **Komitet Towarzystw dzielnicy Jeżyckiej** urzęduje w sobotę, 5 bm. o godz. 20 zabawę jesienną na sali Ogrodu Zoologicznego. Czysty zysk przeznacza się na budowę pomnika poległych powstańców na Jeżycach.

— **Tow. b. żołnierzy 1 pułku strzelców Wlkp.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 5 bm. o godz. 19,30 w świetlicy strzelnicy małokalibrowej, ul. Fr. Ratajczaka. Prosimy o liczne i punktualne przybycie. Wszelką korespondencję oraz zmiany adresów członków prosimy skierowywać do sekretarza p. W. Treumanna, Poznań, ul. Stroma 6 m. 11.

— **Tow. Zjednoczonych Malarzy, Lakierników i Pozłotników w Poznaniu.** Zebranie odbędzie się 6 bm. o godz. 14 w lokalu posiedzeń „UI”, przy ul. Ślusarskiej nr. 6. Na porządku obrad interesujący odczyt p. M. Tempłowicza.

— **Cech Murarzy.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, 6 bm. o godz. 11 w lokalu p. Wiśniewskiego, ulica Ślusarska 6.

— **Stow. Porządku Publicznego Pogotowie Narodowe Poznań — Stare Miasto.** Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę, 5 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń Chwaliszewo 37. Uprasza się szan. członków o jak najliczniejsze przybycie.

— **Koło absolwentów I szkoły wydziałowej im. Działynskich.** Zebranie plenarne odbędzie się 7 bm. o godz. 19,30.

Z życia towarzystw

Tow. Przemysłowców w Wrześni. Zebranie miesięczne Tow. Przemysłowców odbyło 28 października br. zagał prezes p. Al. Matuszewski, przy licznych udziałach członków, witając przybyłego z referatem prezesa Zw. Tow. Przemysłowców i Rzem. posła Górczaka. W obszernym przemówieniu przedstawił prelegent pożyteczną i owocną działalność Towarzystw Przemysł. w czasie niewoli, zasługi tych zrzeszeń wobec podniesienia polskiego i chrześcijańskiego handlu i przemysłu, nawoływał stan rzemieślniczy i kupiecki do łączności w organizacjach jako ośrodków wyrobienia się w dziedzinie zawodowej i kulturalno oświatowej. Dalej wspominał posła Górczaka o najważniejszych ustawach z życia rzemiosła i handlu, omówił sprawy podatkowe, jak wogóle poruszył dzisiejsze bolączki stanu średniego.

Po referacie, nagrodzonym oklaskami, wywiązała się obszerna dyskusja, przy końcu której na zapytania wyczerpująco udzielił objaśnień prelegent, któremu w końcu podziękowano za tak treściwy wykład.

Do popularnych hasel
„rób coś — kup coś”
dopisz
„LEĆ GDZIEŚ”
i podróżuj
SAMOLOTAMI.
Ruch codzienny.

zw 14 253

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Wojtyński 1,50 zł. — Andrzej Magdziarz 5 zł. — Jakubowski 3 zł. — Zebrane na akademii w Chojnicy 15,13 zł. — I. O. z prośbą o wysłuchanie 2 zł. — Teofila C. 5 zł. — Marja Ciszewska 2 zł. — Globiszowa z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł. — Marcin Gałaszczak, Junikowo, 5 zł. — St. Witkowski, Drzewekowo p. Leszno, 3 zł. — Pelagja Zachulska z wdzięczności za uzdrowienie dziecka 2 zł. — Fr. Wiczeorek, Szelejowo, 20 zł. — Br. Kałużyński, Skalmierzycze, 1,40 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1994,87 zł.

Na Komitet taniach kuchen: Rodzina Anson 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 40 zł.

Na ociemniałych żołnierzach: Rodzina Anson 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 30 zł.

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na tere-

nie P. W. K.: Pawlakowa 2 zł. — S. Szymański 1 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 246 zł.
Na rodzinę uczciwego bezrobotnego: L. I. 10 zł.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **Kazimierz N.** Nie podlegają podatkom poszczególne gry, lecz cała zabawa jako taka, t. zn. bilety wstępu na zabawę. Jeżeli do poszczególnych gier są osobne bilety wstępu, to i one podlegają podatko-

wi. Stopa jego jest uchwalana przez magistrat i radę miejską. Jeżeli nie wiemy, o jakie miasto chodzi, nie możemy powiedzieć, ile stopa ta wynosi. (aOK.)
— **P. Zofia Kamz.** Bezwzględnie ma Pani prawo do wytoczenia skargi odszkodowawczej, gdyż było to ze strony przeciwniczki wyjątkowo złośliwe działanie. Przy prawie ubogich narazie żadnych kosztów Pani nie płaci. Niech Pani wniesie o przydzielenie adwokata. (aK.)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Z wdzięczności za wskrzeszenie Ojczyzny na Pomnik Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu,

złożyli do dnia 19 października 1932 r.

209 i 3p

253)	N. N.	20.	M. S. z prośbą o pracę	1.	X. Dr. K. Kowalski	10.
	N. Kaźmierska	3.	Szczypiński	3.	Gniezno	5.
	Maciejewska	3.	St. Garstecka	10.	M. Dopirala, Niepart	5.
	M. Soltysikówna, Pozn.	5.	P. Borzeszkowski	10.	X. J. Buroń, Lipnica G.	1,20
	Marja Kozłowska, Turek	3.	L. Klemkowska, Słupia	3.	F. Giermaziak, Dobrzyca	3.
	Marja Ozerwińska, Poz.	3.	L. Maciejewska, Sieraków	5.	Fr. Gogulski, Dobrzyca	2.
	W. Ławniczak, Brześć	5.	P. J. Ryczyński	10.	Marciński, Września	5.
	Elżb. Nowaczyk, Palczyn	1.	St. Kuźnierczyk, Żnin	5.	z podz. za wysł. proś. oraz	5.
	Witkowska, Poz. Zawady	20.	z proś. o bi. dla rodziny	10.	T. Szulczyński, Pleszew	5.
	A. W. Pozn.	5.	J. Zielińska, Wągrowiec	10.	Dzieci szkoły powszechnej	3.
	Pianowski, Piątkowo	5.	Fr. Witucki, Wągrowiec	5.	Podpiewki	3.
	Sędzia T. Pozn.	5.	L. Stankowska, Krotoszyn	4.	W. Busiewicz, Kaliszanka	5.
	Radca Cichowicz, Pozn.	50.	Z. Waszkowiakowa,	5.	Dr. L. Koczorowski,	10.
	zam. nalepek	10.	Goranin	5.	Rychtal	5.
	M. Juniszakówna, Pozn.	1.	J. i H. Nikischowie	10.	Sosnowie, Maszczonek	5.
	Fam. Godzich, Pozn.	3.	Jutrosin	10.	Fr. Kubiak, Konarzewo	4.
	Tomczak	10.	Anecka, Kryśia i Stasinek	2.	Cz. Piasecki, Rawicz	5.
	Bayer Pozn.	10.	Chorzęmscy, Golebów	2.	C. Plewkowa, Poz. St. Łeka	3.
	K. Sz. z podz. za odeb. łaski	5.	St. Olejnik, Nowiczek	1.	Z. Smorąg, Czeszochowa	2.
	M. Łakomski, Poz.	5.	M. Jankowiak, Nowiczek	1.	J. Słaboszewska, Czeszoch.	5.
	T. Buchholzowa, Pozn.	50.	Fr. Król, Rzeszów	10.	M. Gasiorowska, Brzeszcze	10.
	w miejsce złota	5.	J. Bargenda, Sośnie	10.	Cz. Krowicka, Rogoźno	5.
	za posr. X. Maćkowiak a-	25.	St. Jaslar, Gorlice	5.	K. Prus, Zamość	1.
	Miejska Szkoła Handlowa	5.	St. Kurzawa, Rybnik	5.	W. Osipiński, Warszawa	5.
	Poznań	5.	Dyr. J. Jeske, Bielsko	10.	J. Nowicka i M. Gańca-	2.
	Jerzyk, Poznań	5.	Stow. Młodych Polek	5.	zówna, Zam.	2.
	M. z K. G. i A. K. o wysł.	5.	Kędzierzyn	10.	M. Brawska, Galiszki	2.
	prośb. Bogu wiad.	2.	H. Jagodzińska, Pozn.	10.	L. Wiśniewski, Żytni	5.
	K. K. Pozn.	50.	St. v. Kieł, Nieciech	3.	Sierż. K. Maensel, Żytni	5.
	Piekarnia „Ceres”, Poz.	100.	R. Forecki, Lwówek	5.	X. Pr. Łabędz, Wiazowna	5.
	M. Kasztelan, Pozn.	10.	Ur. Forecki, Lwówek	5.	K. Kozłowska, Inowrocł.	1,50
	Hilary Palatyn-Retz,	5.	K. Pawlikowski, Świecie	10.	K. Szukotowa, Janów Zol.	2.
	Damasław	5.	K. Zychowicz, Pozn.	2.	Wl. Michalik, Sieniewa	0,50
	Henryk Palatyn-Retz, Poz.	5.	J. Skoracki, Śmigiel z podz.	10.	A. Jandzio, Holawice	5.
	Jan Gasowski, Bydgoszcz	4.	za odeb. łaski z pr. o dal.	10.	Dr. A. Kobylński, Brusy	10.
	Leitgeber, Poz. z podz. M.	5.	K. Maszkowski, Pozn.	10.	Dyrekcja i Pracow. Banku	5.
	Bosk, Czesł. i N. S. J. za	5.	M. Winięcki, Pozn.	10.	Polsk Leszno: Dyr.	25.
	odeb. łaski z pr. o dal.	5.	Dr. E. Krzyżak	20.	A. Nieć	5.
	Mieczysławstwo	500.	Chełmno Vr.	5.	zast. Dyr. M. Jenner	5.
	Chłapowscy	7.	R. Liska, Wągrowiec	0,50	W. Górecki	3.
	Pacholska	5.	Z. Cieślewicz, Wapno	3.	L. Jedrzejewski	3.
	N. N. Winniki	5.	A. St. M. Ożarnyś o wysł.	3.	J. Krajewski	5.
	K. K. z podz. za odeb. łaski	5.	proś. Bogu wiad.	2.	Zd. Leo	1.
	z proś. o posadę dla syna	5.	M. Kiełczewski, Pozn.	15.	Al. Legiewski	3.
	Parafia Bożego Ciała	100.	X. Prob. Wolejko, Toron-	15.	A. Melchior	3.
	od K. W.	5.	skościach na zab. od par.	10.	J. Ras	3.
	I. Stachowski	5.	J. M. Cepowie, Krotoszyn	10.	Z. Thiem	3.
	A. W. Wroclawska	50.	Wl. Rybski, Gostyń	15.	W. Zakrzewski	1.
	L. Jakubiec, Kraków	10.	A. Rygus, Leszno	10.	Fr. Szondelmajer	56.
	Jaworzno	100.	A. Kauch, St. Obra za	7.		
	X. Infułat Kłos, Pozn.	5.	duże w czyscu			
	Stan. Jan Judycki	5.				

Konto P. K. O. 207 470 — Sekretariat św. Marcin 69.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek miesiąca u OO. Jezuitów msza św. o godz. 7-mej, na intencję wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

W środę, dnia 2 listopada, o godz. 9,30 rano, zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa, najukochańsza córka, nasza ukochana siostra, szwagierka, bratowa i ciocia, ś. p.

Anna Ludwika Adamska

przeżywszy lat 26. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 6 listopada, o godz. 3,30, z domu żałoby na cmentarz parafialny.

W ciężkim smutku pogrążona
matka z rodziną.

Rogoźno, Grudziądz, Śrem, Podgórz. ng 6 223

Dnia 1 listopada 1932 r. zmarł po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Władysław Szlągiewicz

przeżywszy lat 80. Pogrzeb odbędzie się dnia 4 b. m., o godzinie 15,15, z kostnicy cmentarnej w Jeżycach. W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

zg 16 569

Za liczne dowody współczucia, okazane nam w tak bolesnej dla nas chwili z powodu zgonu ś. p.

Jana Ludwika Tkacza

na złożone wieńce i oddanie ostatniej przysługi wszystkim Krewnym, Przyjaciółom, Znajomym oraz Kolegom Zmarłego, składa serdeczne

Bóg zapłać!

zg 16 550

rodzina.

W środę, 2 listopada 1932 r., o godz. 11,35, zasnął w Bogu, opatrzona św. Sakramentami, nasza najdroższa matula, siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

z Wodniakowskich

Rozalja Gorgolewska

Nabożeństwo żałobne odprawi się w sobotę, 5. bm., o godz. 9 we Farze w Ostrzeszowie i tamże pogrzeb. Msza św. żałobna w Poznaniu odbędzie się w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu w poniedziałek, 7. bm., o godz. 7.

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci i rodzina.

dg 16 11

Poznań, ul. Skryta 15, Ostrzeszów, Ostrów, Jarocin.

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Cerebrum” Towarowa 25. Tel. 3180.

W sobotę, dnia 5 listopada 1932 r., w piątą bolesną rocznicę śmierci syna naszego, ś. p.

Franciszka Nitschego

studenta medycyny

odbędzie się

msza św. żałobna

w kościele Serca Jezusowego św. Florjana na Jeżycach o godz. 8 rano, o czym donoszą

zg 16 532

rodzice.

Za liczne wieńce, oraz dowody współczucia, okazane nam w tak bolesnej dla nas chwili, i oddanie ostatniej przysługi kochanemu mężowi i ojcu, ś. p.

Teodorowi Krügerowi

składamy na tej drodze Przewielebnemu Duchowieństwu, Towarzystwom, Krewnym i Znajomym serdeczne

Bóg zapłać!

zg 16 553

Żona i dzieci.

Potrzebny od zaraz

sekretarz notarialny i adwokacki

biegły, trzeźwy i uczciwy. Oferty z podaniem pretensji i referencji Kurjer Poznański zg 16 551

Miód

pszczelny, czysty, kuracyjny pod gwarancją, lipcowy, aromatyczny, pierwszej jakości wraz z blaszanką i opłatą pocztową wysyła za zaliczką 5 kg 9,50 zł, 10 kg 18 zł, wysyła kolejową 20 kg 34 zł, 30 kg 45 zł franko

Pasieka Słowiańska,
Brzeżany — Tarnopol.
zg 16 552

Willa w Jarocinie
nowa, piętrowa, 8 ubikacji, ogród 14.000, wpłaty 12.000, Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2
zd 42 943

Restauracja — Sniadalnica

(dawn. A. Jasiak)

właściciel A. ZIELIŃSKI,

Poznań, ulica Seweryna Mielżyńskiego 5, tel. 21-61

Śniadania, Obiady, Kolacje

najtaniej i najsmaczniej. zg 16 555

Wieczory

stają się chłodne...
a zatem czas pomysleć
o szklance

dobrej herbaty

pełnem uznaniem smakosza
cieszyć się

HERBATA
Nº 40

— pięknego
aromatu

i wielkiej wydatności!

Paczka 10 dkg zł 2,15

IMPORT HERBATY

St. Milachowski Poznań
UL. FR. RATAJCZAKA 40

Zawiadamiamy

Szanowną Klientelę, że z dniem 4 listopada br. otwieramy filię naszą przy ul. Kramarskiej 17, I. pod firmą

„Fémína“

wytw. artykułów higienicznych oraz pasów pooperacyjnych i gorsetów. — Zakład nasz zaopatrzony w najnowsze żurnale krajowe i zagraniczne da możność zadowolenia najwybredniejszej klienteli. Zatem prosimy w tej nowej placówce o dalsze łaskawe poparcie.

zg 16 554

A. Janyga i Ska.

PIECE

kuchnie westfalskie, rury, kolana, płyty z kragami, kuchniki naftowo-gazowe, żelazka elektryczne, gazowe i okowicane, wagi i ciężarki

tanio

A. KOSZEWSKI
Poznań, St. Rynek 61.
Pg 6 395-447

Drukarnia Polska
Sp. Akc.
Oddział
Bydgoszcz
Jagiellońska 10

Mieszkanie
7-8 pokoi

centrum miasta, nadające się również na kancelarię adwokacką, poszukuje od zaraz względnie 1. 1. 33. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 16 545

Wielka licytacja

Kompl. jadalnia, męski pokój, kanapa, dywan, obrazy, szafa, nocne stoliki, umywalnia, fotele, radio 6 lamp., odbędzie się u spedytora Krueger, Górną Wilda 83, dnia 4 listopada 1932 r. o godzinie 14-tej, na rzecz poszkodowanego. Sprzedawca będzie komornik sądowy p. Bielowski.
zg 16 560

STANISŁAW JAROSZ

Przysięgły Rewizor Ksiąg
na obwód Izby Przemysłowo-Handlowej i Sądu
Apelacyjnego w Poznaniu
Poznań, ul. Kręta 7 - Tel. 58-25

Księgowość abonamentowa łącznie z bilansem rocznym miesięcznie 60,— do 100,— zł

Informacje w sprawach księgowości bezpłatnie.
zg 16 547

PIECE — OKUCIA BUDOWLANE

teraz najtaniej. Piece przenośne iryjskie kwintowe już od zł 6,80. Kuchenki od zł 9,80. Kuchnie westfalskie. Części piecownicze i drut garncarski. Narzędzia, metale gwoździe hurtownie i detalicznie. Pg 6389-43,130

„PRZEWODNIK“ Św. Marcin 30 — Tel. 15-71
Magazyny wszelkich towarów żelaznych i technicznych.

L. cz. 2. K. 12/31. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Nekielce i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Nekielka tom III, wykaz 66, na imię Józefa Dzikiego i żony jego Anny z Majdaków w Lesznie, zostanie dnia 24 maja 1933 r., o godz. 11 przed południem, wystawiona w drodze egzekucji na przetarg w niższej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 9. Nieruchomość wymieniona stanowi gospodarstwo rolne obszaru 14,43,37 ha. o czystym dochodzie gruntowym 29,07 tal. i wartości użytkowej budynków 75,— mk. Pobiedziska, dnia 18 września 1932 roku. Sąd Grodzki. ng 6 106

W rejestrze handlowym A podpisanego Sądu zapisano pod nr. 218, firma Adam Binkowski w Gostyniu, że zamienienie firmy na spółkę komandytową cofnięto. Gostyń, 27 października 1932 r. Sąd Grodzki. ng 6 105

L. cz. 2. K. 4/32. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Uzarzewie i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Uzarzewo tom I, wykaz 8, na imię Selmy z domu Simon i Wilhelma Janderów jako współwłaścicieli na podstawie ogólnej małżeńskiej wspólności majątkowej, zostanie dnia 26 maja 1933 r., o godz. 11 przed południem, wystawiona w drodze egzekucji na przetarg w niższej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 9. Nieruchomość wymieniona stanowi gospodarstwo rolne obszaru 23,15,12 ha. o czystym dochodzie gruntowym 45,18 tal. i wartości użytkowej budynków 105,— mk. Pobiedziska, dnia 6 września 1932 roku. Sąd Grodzki.

UCHWAŁA. W sprawie postępowania układowego, wdrożonego na wniosek firmy Hafeza, Spółki z ogr. odp. w Poznaniu, Gen. Chłapowskiego 23/24, zwołuje się w myśl art. 49 i nast. — rozporządzenia o zapobieganiu upadłości z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. Ustaw R. P. Nr. 27 poz. 244) ogólne zgromadzenie wierzycieli na dzień 17 listopada 1932 godz. 11 przed Sądem Grodzkim w Poznaniu, ul. Młyńska nr. 1a, pokój nr. 29, celem przyjęcia układu zapobiegawczego. Poznań, 25 października 1932 r. Sąd Grodzki. ng 6 107

L. cz. 2. K. 2/32. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Nekielce i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Nekielka tom I, wykaz 26, na imię rolnika Piotra Studenta w Nekielce, zostanie dnia 19 maja 1933 r., o godz. 11 przed południem, wystawiona w drodze egzekucji na przetarg w niższej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 9. Nieruchomość wymieniona stanowi gospodarstwo rolne o powierzchni 20,66,90 ha. o czystym dochodzie gruntowym 45,43 tal. i wartości użytkowej budynków 75,— mk. Pobiedziska, dnia 30 września 1932 r. Sąd Grodzki. ng 6 108

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 4 b. m., o godz. 10 przed południem, sprzedawcą będą najwięcej dającym za gotówkę w firmie Express, ul. Małe Garbary 5:

większą ilość rozmaitych czapek i kilkadziesiąt metrów materiałów.

ng 6 140

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.
Dawid, komornik sąd. Śniadeckich 26.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE

Losy

I. klasy, najszybsze, polecane kolekturą Kiedziory. Poznań, Siemka 5/6, narożnik Nowej. zg 32 065

Dom

ogrodem Poznań, cena 8 000. Jaskiewicz, Fredry 6. zg 43 342

Introligatorska prasa stojąca (Krause), maszyna do cięcia papieru (Krause) kasa rejestrująca „National“ jako zbędne sprzedam Oferty do „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11 pod 44.34. Pg 6 654-44.34

Urządzenie

składowe, styl zakopiański za bezcen. Dąbrowskiego 12/16, telefon 67-08. zg 43 136/7

Meble

z powodu likwidacji, całkowita wyprzedaż, ceny bardzo niskie. — Magazyn mebli, Woźna 12. rg 3 965/6

Maszynę

damską, Singera, dobra tanio sprzedam. Szewska 11 parter lewo. zg 43 378

Trykotaże

bielizna „Nirwana“ jedwabna, pończochy, skarpetki tanio. Maria Grabowska, Wielkie Garbary 39 (dawniej Masztalarska). Pr 6 387-57.382

Jadalnia

kompletna witrażna, zegarem tanio Wierzbiciele 46 mieszkanie 20. zg 43 415

Sympialnia

nowoczesna kompletna łóżkami 580, Stolarska Kwiatowa 6. zg 43 414

Puszczykówo

parcele budowlane obok dworca tanio sprzedam. Ratajczaka 38, mieszkanie 2. zg 43 453

Wózek

dziecięcy dobrze utrzymany sprzedam. Polna 8, parter. zg 43 455

Piec

szamotowy — żelazny Dauerbrand patentowy. Przecznicza 3. m. 3. zg 43 462

Angielkę

westfalską sprzedam. Górczyńska 52. zg 43 469

Sziucer

mauzer z lunetą, jarminka rasowe. go sprzedam, przyjmuję wyżyły w trefnie. Oferty wrzucam pod nr. 340 Antonin poste restante. zg 43 425

Sheping 350 m/m hub Szpuntówka dwustronna

Sztanca do dziur w dobrym stanie okazynie tanio sprzedam. „Montan“, Ostrów Wilkop. Raskowska 23. zg 622

Piecyk gazowy

kaloryfer, Rynek Śródecki 12, parter. zg 43 390

Futra

damskie, karakulowe, średnia figura, męskie, kolnierze karakulowe okazynie tanio sprzedam. Lokal Publ. Licytacji, Wroniecka 4. Pg 6 652-44.35

Bardzo tanio

sprzedaż 4 szafy żelazne. Lokal Publ. Licytacji Wroniecka 4. Pg 6 653-44.37

Jadalnia

bogato rzeźbiona, bardzo tanio. Stolarska, Bukowska 9. zg 43 374

Pianino

dobrze utrzymane sprzedam za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zg 43 397.

Charta

sprzedaż tanio. Plac Nowomiejski 9, m. 13. zg 43 329

Gdańska szafa

sekretna angielski barok, kanapka Reclamer, rozmaite fotele, stoliki do gry, perskie dywaniki na sprzedaż. Skarbowa 4, parter miesz. 8. zg 43 314

Sprzedam

skład cukierków, śródmieście, nadający się na każdą branżę. Oferty Kurjer Poznański zg 43 311.

Dogi

niemieckie 7 tygodni stare na sprzedaż. Wielkie Garbary 42, w podwórzu, obejrzeć można pomiędzy 2—5 godz. rg 3 995

Willa

piec i pokoja, 2 1/2 morgi ziem., 2 oranżerie, 10 minut od Starego Rynku, dobrem położeniu sprzedam. Oferty Kurjer Poznański rg 3 991.

Sympialnię

dab z róża okazynie sprzeda Stolarska, Górna Wilda 93. zg 43 370

Śniegowce

kalosze, damskie, dziecięce, duży wybór okazynie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pg 6 656-44.43

Gabinet męski

nowy maszynowy bardzo ładny, solidna praca, okazynie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pg 6 657-44.42

Sympialnia używana

debową, dobre wykonanie, okazynie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pg 6 658-44.41

Jadalnia mahoniowa

nowoczesna, nowa pierwszorzędna wykonanie, okazynie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pg 6 659-44.40

Fuzja

bezkurkowa (sauerka) 16 sprzedam. Skład owoców Wrocławska 40. rg 4004

250

morgowy małątek sprzedam lub zamienie na kamienie prywatne 5 km. od miasta, blisko młyn, woda, łaka, drzewo opałowe przy szosie. Oferty Kurjer Poznański zg 40 907

Skład

rzeźnicki bardzo korzystnie zaraz w centrum. Oferty Kurjer Poznański zg 43 431

Gramofon

półszafkowy tanio. Słowackiego 48, m. 6. zg 43 437

Pianino

1.500. Długa 16, m. 1. zg 43 447

Maszynę

dobrze szyta tanio sprzedam. Szamarzewskiego 32, m. 4. zg 43 187

Odkurzacz

elektryczny tanio. Adres wskazać Kurjer Poznański zg 43 446.

Platformę

osie patentowe lekkie, zamienie na koks, węgiel. Oferty Kurjer Poznański zg 43 438.

Antykwarycznie

na najkorzystniej. Kupno — Sprzedaż Marcinkowskiego 28. Pg 4 748-40.54

„Antyki“

meble używane, wielki wybór, ceny najniższe. Flasiński, Woźna 9. Pg 5 077-57.364

Futra

i skóry kupisz zawsze najtaniej tylko firmie Dobrowolski, Marcina 1. zg 42 471

„Erskine“

limuzyna okazynie Staszica 23, mieszkanie 5. zg 42 563

Meble

własnej wytwórni, z pierwszorzędnych materiałów, kupuje się tanio i dobrze Magazyn Mebli. Fr. Andrzejewski, Poznań — Wrocławska 4, przy Starym Rynku. Pg 6 567-44.1

Pianino

dobrze utrzymane bardzo tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 42 737

Skład bławatów

w powiększonym powiatowym mieście w najlepszym położeniu z 4 pokojowym mieszkaniem na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego zg 42 738

Meble W. Paetz

Wrocławska 15 Poznań, telefon 19-04. Przyjmuje zamówienia. — Upominki inkrustowane na gwiazdki. zg 42 749

Parcela budowlana

3.531 m² kl. III b, zabudowy, przy ul. Szamarzewskiego 49, katastralnie na 2 parcele podzielone, okazynie tanio na sprzedaż. Inf. Gruszczyński, Przemysłowa 22, tel. 73—61. zg 42 831

W. Groszkiewicz

Stary Rynek 50, telefon 22-55 hurt. detal. Koldry w wielkim wyborze po cenach niższych, wataowane ręczna praca od 12, jedwab adamaszek na białej wacie, 26, jedwab, pr. adamaszek na białej wacie 46,50, jedwab, adamaszek na wełnie (chem. czyszcz.) 47,50, jedwab, prima na wełnie (chem. czyszcz.) 63,50, puchowe w każdej cenie pięknie wykonane firany tiulowe ang. 3 częściowe już od 8,50. Pg 5 058-41.2

Skład cukierków

sprzedaż na prowincji. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zg 43 347

Radjolabor

Skarbowa 7, tel. 41-10 Budowa, naprawa nowoczesnych radiodiodników. — Niskie ceny! zg 43 343

Wózek

dziecięcy, dobry 90 zł sprzedam. Kozłowska, Wszystkich Świętych 3. zg 43 359

Walizy kolorowe

okragie 1,75; torebki damskie parasole laski, teki, paski, portmonetki, maniacury walizy. Ceny kryzysowe 50% niższe — Własne pracownie. W. Oczyszczenia Szkoła 11, naprzeciw Szpitala. Pg 5 075-43.47

Piec

kaflowe i żelazne rury i kolana, armatury do pieców piekarniki, sprężarki kuchenne w wielkim wyborze po cenach korzystnych. M. Matuszewski i Ska skład żelaza św. Marcin 27 telefon 40-45. zg 1 523

2 konie

robocze, sprzedam. „Zdrój“, ul. Wierzbiciele 18. zg 43 195

Bemar

okazywały 7 kociolków 3 dzbanki, niklowy, Restauracja Pasaż, Fr. Ratajczaka 15. zg 43 203

Piec żelazny

szamotowy dekoracyjny oszczędnościowy, ogrzewa dużą ubikację okazynie. Restauracja Pasaż, ul. Fr. Ratajczaka 15. zg 43 204

Encyklopedje

Larousse sprzedam. Kwiatowa 10, m. 9. zg 43 140

Kolonjalka

z magłem bez mieszkania przy ruchliwej ulicy na sprzedaż. — Adres Kurjer Poznański zg 43 147

Kolejka

Toruń—Czarnowo sprzeda 2 parowozów zaraz do użytku normalnotorowe, 3 osiowe, budowane 1909 r. serii T3, wagi netto 21 tonn, pojemność 5 tonn wody, 3 tonn węgla. Informacje Oddział Ruchu P. K. P. Toruń. zg 43 116

Parcele

przy Ławicy przedłużenie Dąbrowskiego parceleja zatwierdzona. Szydłowska 11, tel. 59-10. zg 43 106

Pokój

męski pierwszorzędny tanio sprzedam. Piotra Wawrzyniaka 12, mieszkanie 15. zg 43 099

Futro

męskie, niska, tegę, Adres w Kurjerze Poznański zg 43 191

Dom

z składem wolnym sprzedam Wrocławska 7, gospodarz. zg 43 236

Wilk

jasny 10 miesięcy sprzedam. Ratajczaka 29 mieszkanie 5. zg 43 238

Skład

kolonialny z mieszkaniem sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zg 43 173.

Aparat

Roentgena nowoczesny dla dermatologa 220 volt, prąd staty, okazynie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 43 105

Radjoapar

Marconiowy, 4 lampkowy, prąd zmienny i głośnik nowy okazynie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 43 119

Dobrze

zaproponowany skład bekonów, wyrobów sprzedam tanio za gotówkę, powód zmiana rodzinna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 43 134

Maszyną

„Singer“, damska, Półwiejska 23, m. 10. zg 43 220

Pathe Baby

komplet 200,— zł sprzedam. Bilska, Reya 3, m. 15. zg 43 153

Skrzypce

puddo 40,—, Górna Wilda 93, m. 16. zg 43 168

Magiel

(Schammla) sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zg 43 172.

Okazja

Sprzedam jasno debowa sypialkę kompletną bardzo korzystnie. Hotel National, św. Marcin 30. zg 43 247

Parcele

oddam do wyboru za wymianę nowych mebli. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 43 244

Teren budowlany

przy głównej ulicy, częściowo i maszynie zabudowany, obecny dochód roczny brutto 4 080 zł korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zg 43 303

Jadalka

orzechową dobrym stanie. Żydowska 4, Kiełczewski. zg 43 307

40

mórg ziemi parafelacyjnej pod Poznaniem sprzedam lub zamienie na inny majątek. Oferty Kurjer Poznański zg 43 180.

Matejki 60

m. 1, dwuosobowy, wszelkimi wygodami, także obiadem lub całkowitem utrzymaniem zaraz. zg 43 296

Kolonjalka

towarem mieszkaniem, cena 1.500. Rutkowski, Grobla 29. zg 43 277

Futro

damskie, dobrym stanie tanio. — Patrona Jackowskiego 29, m. 8. zg 43 271

Parcele

5 000 zł
pożyczki poszukuje. Gwarancja I hipoteka na majątku ziemskim 500 morg. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 43 306

Wspólnika (czki)
do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa z kapitału 5 000 — Oferty Kurjer Poznański zdg 43 411

Uczciwa
krytycznym położeniu proszę o pożyczkę 500 na 3 miesiące. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 411

Na majątek ziemski
900 ha. dobrej ziemi poszukuje na 2 lata 15 000 zł na hipotekę zaraz po dolarowych listach. Procent zapłać z góry. Oferty należy składać do "Par" Poznań Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 44-44 Pz 6655 44-44

8 DO WYNAJĘCIA

6 pokojowe
blisko Parku Wilsona I. piętro. słoneczne dobre. centralne ogrzewanie komfort odpowiadające zarządkowi. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 736

Mieszkanie
tanie do wynajęcia w willi z ogrodem. Grodzka 8. telefon 73-54. zdg 43 058

Dwupokojowe mieszkanie
kuchnia wszelkie wygody, czynsz niewygórowany, samotnym lub bezdzietnym wynajmie. Koszodarsz. Aleja Szelągowska 7. zdg 39 601

Dwupokojowe
komfortowe. Słoneczne 10. zdg 43 207

Pięciopokojowe
słoneczne okolica Kaponiery. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 43 190

Wynajem
dwupokojowe kuchnie, parter okna nisko komorne roczne 700 zł naprzód Oferty Kurjer Poznański zdg 43 121

Czteropokojowe
komfortowe, słoneczne zaraz wolne Solacz. Mazowiecka 60. zdg 43 304

2
pokoje kuchnia łazienka balkon wzrost od gospodarza rok z góry. przy Józefa Chocińskiego 7. zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 302

Dwupokojowe
duże słoneczne, kuchnia, komora, czynsz 50. kosztu renowacji. Grunwaldzka 31. I m. 2. zdg 43 264

Mosina
Willi 4 dwupokojowe w ogrodzie. S. Kuchci. Poznań. Mielżyńskiego 22. zdg 43 301

Mieszkanie
3 pokoje kompletnie umeblowane 1800 wtem pół roku dzierżawa. następnie 65 — Oferty Kurjer Poznański zdg 43 290

2 mieszkania
po 2 pokoje z kuchnią zaraz wynajem. Poznań Główna. Smolna 12 b Stankowski zdg 43 434 35

3 pokoje
kuchnia, balkon, łazienka w Puszczykowskiej blisko dworca. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 266

Sucha
budowlana Łazarz mieszkania dwu. trzy. cztery. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 452

Pokój
kuchnia z meblami sprzedam. — Przemysłowa 43 Starawska. zdg 43 454

Pięciopokojowe
z meblami, śródmieście odstanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 328

Mieszkanie
3 pokojowe, frontowe II. piętro. śródmieście. łazienka, utrzymywane umeblowane zaraz do przejęcia, także egzystencja dla wypuszczających. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 369

Próżny
pokój bezdzietnemu. Dąbrówka nr. 12 m. 24 (Wilda). zdg 42 681

4
pokoje hol. najnowszy komfort. miesięczna dzierżawa. Soltysink. Prusa 18. zdg 43 420

200
wolnych mieszkań. do wynajęcia. Pośrednicy bezpłatnie. "Centrala" Wierzbicze 27. parter. zdg 43 443

8 pokojowe
mieszkanie komfortowe. centralne ogrzewanie. II piętro. do wynajęcia zaraz od gospodarza. Wiedomość u stróża Wronieckiego 12. zdg 43 449

9 SZUKA MIESZK.

Pokoju
umeblowanego z utrzymaniem — elektryczność poszukuje urzędnika w Zgłoszenia warunkami Kurjer Poznański zdg 43 0

Apartament
4-6 pokojowy śródmieście od gospodarza dzierżawa naprzód lub odstanie poszukuje pierwszorzędny lokator. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 212

Mieszkanie
z ogródkiem, 3 lub 3 duże pokoje. łazienka, pokój dla służącej. przy tramwaju poszukiwane. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 43 419

Mieszkania
15-3 pokojowe komfortowe. słoneczne, możliwość centralnego ogrzewania nie wyżej 2 piętra poszukuje wyższy urzędnik państwowy pewny platnik. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 43 115

4-5
komfortem słoneczne najwyższe II piętro poszukuje wprost od gospodarza czynsz z góry. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 238

Małżeństwo
młode poszukuje umeblowanego pokoju z kuchnią lub próżnego na Jeżykach Oferty Kurjer Poznański zdg 43 230

Restauracje
z mieszkaniem sprzedam śpiężnie. Cena 2 000. Strzałkowski. Ostrówek 10. zdg 43 155

Urzędnik
banku państwowego 2-3 pokoje z komfortem za mies. dzierż. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 174

Na biuro
4 mieszkania poszukuje Główna firma handlowa ubikacji 3 pokojowych z komfortem w centrum miasta z meblami lub bez. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 43 242

Poszukuje
dwie panie z emeryturą w celu odnajęcia większego mieszkania wspólnymi siłami. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 266

Sześciopokojowego
mieszkania, od 1.1.33, lub zaraz poszukuje lekarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 294

Dwupokojowego
z kuchnią szuka młode niemieckie małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 286

Urzędnik
poszukuje pokoju kuchnia lub duży pokój za miesięcznym czynszem. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 276

Dwóch
pokoi kuchnia poszukuje, czynsz 45 zł od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdg 3 971/2

Dwa
lub trzypokojowego poszukuje państwo urzędnicze. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 420

Mieszkania
4 pokojowe Jeżyce poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 43 361

6-4
pokoi komfortowych od grudnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 427

Trzypokojowe
wygodami, czynsz z góry poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 43 381

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Plac Wolności
dwupokojowe III piętro front. komfort zamienię za źródła gospodarza na 2-3 pokojowe okolicy Łazarz-Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 111

Zamienię
duży pokój z kuchnią na 2 pokoje kuchnia, okolica obojędna. Gąsiorowskich 2. miesz. 15. zdg 43 163

Zamienię
2 pokoje kuchnia na pokój z kuchnią, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 269

Zamienię
4-pokojowe narożnik Mostowej na takie Jeżyce Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 43 360

11 POKOJE UMEBL.

1 lub 2 panów
przyjme na pokój umeblowany blisko dworca i poczt. Ulica Gąsiorowskich 10 II p. m. 8. zdg 43 396

Niekrepujący
klatki schodowej zaraz. Półwiejska 9 b. mieszkanie 4. zdg 42 877

Natychmiast
ładny pokój 2 osobowy z dobrym utrzymaniem. Mickiewicza 36. m. 11. zdg 42 868

Grunwaldzka
17. I. słoneczny elektryczność. 2-3 osobowy utrzymaniem obiad bez. zdg 42 721

Pokoik
skromny od podwórza. — Matusek. Działwiskich 11 m. 19. zdg 42 537

Ogrodowa
12. m. 3. Pokoje utrzymanie. zdg 42 874

Księżu
lub solidnemu panu wynajme pokój elegancki, słoneczny z światłem elektrycznym na I. piętrze. Wysoka 11 I. mieszkanie 27. zdg 43 208

Pokój
małżeństwu względnie dwóm panom. Kreta 23 m. 4. zdg 43 211

Pokój
dla 2 lub 3 panów. Grunwaldzka 17. mieszkanie 4. zdg 43 112

Dwuosobowy
Podgórska 13. m. 9. zdg 43 282

Przyjme
pana na pokój. Szmarzewskiego 27. mieszkanie 20. zdg 43 102

Pokój
umeblowany dla małżeństwa. — Szyperska 15 m. 9. zdg 43 237

Pokój
zaraz. Łąkowa 7 I. m. 6. zdg 43 235

Czysty
frontowy inteligentny oddam. — Skarbowska 8 m. 11. zdg 43 233

Niekrepujący
Zamkowa 5 m. 9. zdg 43 221

Pokój
umeblowany z utrzymaniem kuchni. Niegolewskich 10 m. 8. zdg 43 218

Pokój
małżeństwu 30. — lub 2 panienki. Langner. Chwałiszewo 63. zdg 43 043

Dobrze
umeblowany pokój dla dwóch panów lub pań na stanowisku zaraz wynajme Hoffmann Wrocławska 33/34. III. lewo. zdg 43 129

Pokoik
Kochanowskiego 23 m. 8. zdg 43 156

Pokój
jednosobowy centralne ogrzewanie od 15 Śniadeckich 24 m. 10. zdg 43 157

Wspólny
dla panny lub starszej pani. Marcina 15. m. 18. zdg 43 159

Pokój
jeden — dwuosobowy Kreta 24 m. 10. zdg 43 164

Wrocławska
38 m. 34. zdg 43 170

Kantaka
4 lewe schody II. zdg 43 310

Mickiewicza
5. m. 3. ładny dwuosobowy. zdg 43 368

Słowackiego
34. I lewo pokoik. zdg 43 436

Pokój
Długa 8 m. 11. zdg 43 450

Pokój
Śniadeckich 17. m. 11. zdg 43 262

Pokoik
klatki elektryczność bez pościeli. Aleje Marcinkowskiego 19 m. 9. zdg 43 259

Pokój
solidnemu panu pańcence. Mostowa 29. mieszkanie 3. zdg 43 257

Pokoik
panienki lub pana utrzymaniem lub bez. Strzelcka 2. m. 5. zdg 43 249

Pokój
niekrepujący osobne wejście. — światło elektryczne zaraz tania. Plac Bernardyński nr. 4. mieszkanie 5 II piętro. zdg 43 245

Dwuosobowy
frontowy balkonowy. Rybak 20a m. 4. zdg 43 303

Elegancki
z obiadem bez. Al. Marcinkowskiego 3 a. 9. zdg 43 268

Dwuosobowy
Góma Wilda 102. miesz. 11. zdg 43 265

Słowackiego
38 m. 9. zdg 43 186

Pokój
dobrze umeblowany. słoneczny. Skarbowska 4 m. 11. zdg 43 336

Mały
zaraz. Słowackiego 33. m. 17. zdg 43 335

Jedno-
dwuosobowy. Mickiewicza 1. m. 4. zdg 43 334

Pokój
osobnym wejściem na 2 osoby zaraz Waly Królowej Jadwigi 5 a. mieszkanie 7. zdg 43 295

Dwuosobowy
lub wspólnika. Ratajczaka 11 a. miesz. 98. wejście 6. zdg 43 292

Pokój
duży na biuro. Wysoka 11. m. 20. zdg 43 272

Niekrepujący
Kreta 6 m. 8. zdg 43 417

Pokój
zabinec frontowy, jasny, bardzo obszerny, odizolowany elektrycznością, pianno, niekrepujący, ce wejście. Plac Nowomiejski 6 a m. 25. zdg 43 373

Pokój
elektryczność Jeżycka 41. m. 2. zdg 43 375

Dwuosobowy
dobrze umeblowany. Kraszewskiego 5 m. 5. zdg 43 376

Pokój
z utrzymaniem oddam. Mickiewicza 21/25 m. 10. zdg 43 335

Ciepły
czysty, utrzymaniem. bez. Wielkie Garbary 4-8. zdg 43 393

Mostowa
4 m. 9. zdg 43 394

Pokój
pani, pańcentom, osobne wejście zaraz lub 15 Św. Wojciech 21. miesz. 24. zdg 43 322

Panom
dwadzieścia pięć — obiady. Wrocławska 13 m. 11. zdg 43 320

Pokój
Starzycza 19. m. 10. zdg 43 319

Jackowskiego
30 mieszkanie 9 parter. panu. zdg 43 312

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
zaraz, zupełnie niekrepującego lub klatki schodowej nie wyżej II. piętra. śródmieście poszukuje nauczycielka roboty ręcznych. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 43 150.

Pani
inteligentna, niekrepującego pokoju z utrzymaniem kuchni do zł. 30. — Oferty Kurjer Poznański zdg 43 171

Pokoju
dużego komfortowego poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 43 179.

Na biuro
pokoju śródmieście poszukuje. — Oferty z ceną Kurjer Pozn. zdg 43 289

Starsza
pani poszukuje skromnego pokoju okolicy Starego Rynku. Oferty Kurjer Pozn. zdg 43 358

Próżno
pokoju poszukuje małżeństwo. — Oferty Kurjer Poznański zdg 43 416

Na biuro
pokój umeblowany w centrum zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 43 472

Pokój
umeblowany, elegancki, całkowicie utrzymanie, najchętniej śródmieście zaraz. Zgłoszenia podaniem cen. "Par" Aleje Marcinkowskiego 11 pod 44.39. Pz 6 588-44.39

Pan
skromnego, własna pościel zaraz 25. Kurjer Poznański zdg 43 333.

Pokoju
estetycznego, niekrepującego, najchętniej z klatki schodowej. ewentualnie doradzić wydzierżawianego poszukuje zamieszkawcy. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 43 317

Urzędnicza
poszukuje pokoju słonecznego, częściowo umeblowanego centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 3 997.

Pokoju
światłem elektrycznym, używaniem komory poszukuje małżeństwo z 3 dziećmi. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 43 371

Poszukuje
pokoju średniego frontowego — śródmieście do 80 zł włącznie światłem, herbata. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 43 362

Pokoju
umeblowanego z utrzymaniem — elektryczność poszukuje urzędnika państwowego Zgłoszenia warunkami Kurjer Poznański zdg 43 030.

Mały
pokoi Jeżyce 15-20. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 439

13 LOKALE

Pokój
pusty zaraz. Św. Marcin 60. m. 8 podwórze parter. zdg 43 234

Warsztaty - składnice
warsztat 10x8 m z ubikacją biurową, warsztat 6x6 m z 2 pok. na biuro Staimie lub składnice 15x5 m od zaraz do wynajęcia. ul. Przemysłowa 27. zdg 43 267

Adwokat
poszukuje zaraz 2 pokoi na biurko nie wyżej I. piętra. centrum. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 43 315.

Ubikacji
małej na warsztat elektrotech. poszukuje w okolicy Marsz. Focha a Parku Wilsona zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 441.

Kupię
lub zadzierżawie skład pelasa w mieście powiatowym gdzie jest gimnazjum Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 42 945

Dzierżawa
2 000 morg wspaniałe budynki, inwentarz komunikacja ziemia penna do oddania. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 43 223

Skład
rzeźnicki wydzierżawie. Przemysłowa 43. Starawska. zdg 43 457

16. OSOBISTE

Chiromant Ryszard Morawski - Kalwini
Poznań Hotel Monopol pokój 10. Pozostaje tylko na krótki czas: oddania naukowo zgodnie rzeczywistości o czym zaświadczyć mogą poważne osobistości sfer naukowych literackich publicystycznych — nietylko wydarzenia jego przeszłości ale przepowiada przyszłość odpowiadając najszybciej myśli zamary ze znakomitych wyników udziela wskazówek najrozmaitszych kwestjach życiowych. Dyskretnie niekrepujące przyjęcia od 9 do 21. zdg 39 136

Świadków
wypadku samochodowego dnia 26 listopada 1929 r. w godz. 20-21. narożnik Św. Marcina i Al. Marcinkowskiego. prosi urzędnika siofio o adresy, który ma z tego powodu rozprawę sądową Józef Schölchen Zbaszyń 17 Stycznia 72. zdg 42 707

Janusz
Wszystko w porządku. Cemu nie piszesz — czemu? Czesia. zdg 43 110

22 ROZMAITE

Dziś
od godziny 10 przed południem Podzardie Kaszanki bulaczanki własnego wyrobu Franciszek Piłkiński. Piekarnia - Jadłodziemia. Wrocławska 13. zdg 45 868

Płaszcz
damskie futra wszelkiego rodzaju fasonowo sumienne — fachuwo wykonuje na miarę St. Szymański, Św. Marcin 22. zdg 41 522

Obrazy i oprawa Witold Leworski
tylko Wrocławska 36. największy wybór, najniższe ceny. Pz 5073-43.104

Śmieć się
z choroby! Kregarstwo usua przyczynę wszelkich chorób częstokroć nieuleczalnych a nawet porywnych śmierci. Bez medycyny i leków operacji diagnozy i t. p. usua przyczynę główna jaka jest uciek dotyczącego nerwu, chorób serca głowy twarzy oczu uszu płuc żołądka watroby kiesz rak nóg skóry gruźlicy był reumatyzmu, artreizmu, grypy i t. d. Badz kregarzem! śmieć się z choroby Kup książkę "Sztuka kregarstwa" za 3 zł z przysyłką Adres: Ks. Pawłowski Podmichale p. Kalusz. — P. K. O. 133 089. zdg 38 654

W którym
miejście powiatowym można objąć lub złożyć skład szkla, porcelany i sprzętów kuchennych? Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdg 42 541

Prawidłowa
księgowość uproszczona dostosowana do wymazań nowo wprowadzonego Kodeksu karnego oraz ustaw podatkowych. Każdy sam może prowadzić bez pomocy księgowego. Cena dziennika wystarczającego na cały rok wraz z podręcznikiem zł. 15. — przesyłka zł. 16. — za talczaniem zł. 17. — Zamówienia urzazem się nadsyłać: M. Pacożyński Grudziadz. Wybickiego 31 P. K. O. 203.079. zdg 41 330

1.45
pończochy jedwabne do prania la jedwab 2.25 zoty Bemberg od 2.50 pończocha jedwabna niedoścignionej trwałości od 3.90 pończochy mao-ro od 45 gr. jedwabny flor od 95 gr. la pończocha z gwóźdź od 1.90 fil d'ecosse od 2.90 poczwórny fil d'ecosse od 12. Dzierżenie nr 3 od 60 gr. 10 nr. od 80 gr. skarpety meskie od gr. deseniove od 75 gr. polera po znaczenie zniżonych cenach w wielkim wyborze specjalny magazyn pończoch i fabryka bielizny J. Schubert Poznań ul. Wrocławska 3. Ceny niskie towary trwałe. Pw 4 178-37.14

Adwokat
rutynowany cywilista, obejme zastępowo za wynagrodzeniem miesiecznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 200

Polerowanie
wszelkich mebli załatwiam rzetelnie bardzo tania. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 201

Krawcowa
na suknie przeróbki bielizny oraz dziecięce 3.50 wyjazdami na wieś Oferty Kurjer Poznański zdg 43 205

Bridge
sympatycznych partnerów poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 213

Filet
wszelkich haftów ręcznych robot wiozcowych, abażurów malowania na tkaninach wyuczam. — Miesięcznie 6. — Sosniński. Półwiejska 10. mieszkanie 23. zdg 43 149

Dla lekar

24 NAUKA

Tanganilla

Wytworna
nowość sezonu

Tanganilla

Przebój
karnawałuTanganillę oryginalną
uczy

Ola Antoszevska

Zielona 3. Pg 6051-44.22

Szkola Tańca

Mikołajczak — Kłedecka
Pocztowa 29 kurs 10 zł
Pg 5 052-41.7

Ulgowy Kurs Tańców

rozpoczynamy 5-go. Średziński, ul.
Strzelecka 3. zdg 43 935

Matematyk

ukończonymi studiami udzieli
lekcyj ze wszystkich przedmio-
tów w zakresie gimnazjum w Po-
znaniu lub na wsi Przygotuje do
matury. Długoleśna praktyka.
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdg 41 669

Angielskiej

konwersacji za pokój udzieli za-
awansowanym akademików. Oferty
Kurjer Poznański zdg 43 145

Francuskiego

niemieckiego, konwersacji, gram-
matyki udzieli. Prowadząca
francuska, niemiecka, krajowa.
Pomoc w referatach francuskich,
niemieckich. Tłumaczenia Niego-
lewskich 10. m. 8 lub Woźna 18,
m. 9. zdg 43 217

Kursy Tańców

Szczurkowy

Pocztowa 23, parter
Zgłoszenia każdego czasu,
zdg 43 092

Student

udzieli uczniom szkół wyśio-
wych średnich pomocy w odra-
bianiu lekcji szkolnych 50 groszy
godzina. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 41 804/5

Tańce

Baletmistrz Szczurek

Dom Rzemieślniczy

ulica Ratajczaka. Zgłoszenia po-
czątkujące każdego czasu,
zdg 43 161

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Niedoj-
rzały owoc”.
Piątek, 4. 11. — „Niedoj-
rzały owoc”.Teatr Wielki (Opera): Dziś
z powodu próby generalnej
teatr nieczynny.Piątek, 4. 11. — „Dolly”,
premiera.Sobota, 5. 11. — „Quo Vadis”.
Niedziela, 6. 11. po połud-
niu: „Bajadera”.Teatr Nowy: Dziś „Hanusia”.
Piątek, 4. 11. — „Plac Pa-
ryski 13”.Sobota, 5. 11. — „Plac Pa-
ryski 13”.Niedziela, 6. 11. — „Plac Pa-
ryski 13”.Komedja Muzyczna: Dziś —
„...Pod białym koniem”, —
premiera.Piątek, 4. 11. — „Pod bia-
łym koniem”.Sobota, 5. 11. — „Pod bia-
łym koniem”.Niedziela, 6. 11. — „Pod
białym koniem”.Teatr Narodowy: Niedziela,
6. 11. Godz. 15: „Dziady”.
Niedziela, 6. 11. Godz. 17.30:
„Dziady”.Kina Apollo i Metropolis
to rekord taniości
i dobrych programów.

dg 1519

DZISIAJ W KINIE

Apollo i Metropolis: „Kochaj
mnie dziś”.Aurora: „Wojennym Szla-
kiem” i „Mali Bokserzy”.

Corso: „Rasputin”.

Colosseum: „Dziecko ulicy”,
„Dar Pomorza”.

Muza: „Rok 1914”.

Orzeł: „Śladem Przestępcy”.

Odeon: „Quo Vadis”.

Rox: „Krzy serca”.

Renaissance: „Maradu”.

Słońce: „Pieśń Nocy”.

Sfinks: „Wygnańcy — Rok
1905”.

Tęcza: „Dzika Orchideja”.

Wilsona: „Marokko”.

Kursy

kroju i szycia metoda łatwa. —
Szpotaniska. Marcin 18.
zdg 43 183

Student

udziela korepetycji. Oferty Ku-
rjer Pozn. zdg 43 279

Korepetytor

rutynowany, student udziela sku-
tecznych lekcji w zakresie gimna-
zjum. Adres wskaże Kurjer Po-
znański zdg 43 348

Książkowości

stenografii, korespondencji, ma-
szyny kurs rozpoczynamy 7. —
Wyszczonym staramy się o po-
sady. Postęp pl. Sapieżyński 2 a.
zdg 42 931/2

Kursy

książkowości stenografii pisanie
maszyną rachunkową, korespon-
dencji, przed — popołudniowe i
wieczorne. Kromczyńska. Ogodo-
wa 16. 11. zdg 43 459

Kto

udzieli pomocy wieczorem nie-
mieckiego francuskiego fortepia-
nu okolicy Starego Rynku. Oferty
Kurjer Poznański zdg 43 128

25 MUZYKA

Lekcyj

gry na fortepianie udzieli dyplomo-
wana nauczycielka muzyki. —
Aleje Marcinkowskiego 1. III. p.
Dom Król. Jadwigi. zdg 42 741

Lekcyj

gry na fortepianie udzielam grun-
townie i sumiennie również forte-
pian wolny do ćwiczeń. Wysoka
11. I. mieszkanie 27. zdg 43 209

Kupie

pianino gotówka. Cena. Oferty
Kurjer Poznański zdg 43 127

Udziałem

lekcyj fortepianu dzieciom 6 zł
miesięcznie. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 43 055

Trio solistów

akordeon, saksofony, alt-sopran,
wiolonczela jazzband wolni. Bro-
niewski Inowrocław. ul. Łuczna 18.
zdg 43 421

26 ROZRYWKA

Wypożyczalnia

książek Największy wybór. —
Wszystkie ostatnie nowości.
Dziela starszych autorów. Lek-
tura szkolna. Abonament tylko
1/4 zł miesięcznie. Katalog bez-
płatnie. Gwarna 20. zdg 42 408

Kino Corso

Rasputin. zdg 43 288

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

Książkowa

bilansistka biegła kasjerka. ma-
szynista. znajająca wszelkie prace
biurowe. język polski, niemiecki.
poszukuje posady natychmiast.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 41 585

Kierowniczką filij

z kancją poszukuje posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 199

Żelazniak

samodzielny lat 24 pracował w
Poznaniu i na G. Śląsku. Referen-
cje i świadectwa. I a poszu-
kuje posady za skromnym wynag-
rodzeniem. miejscowość obojetna.
Łaskawe oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 42 720

Panna

muzykalna, znająca wszelkie ro-
bótki, oraz odulacje. szuka po-
sady do dzieci (miejscowość obojetna).
Oferty Kurjer Poznański
zdg 42 846

Ogrodnik

kawaler, lat 28, obeznany w
swym zawodzie, poszukuje zaraz
lub później samodzielnej posady.
najchętniej w przedsiębiorstwie
handl. lub majatku. Łaskawe
zgłoszenia Wł. Lewandowski.
Małe Radowska, poczta Zielon.
pow. Wąbrzeźno, ng 5 863

Pokoju

obsługa, praniem, prasowaniem.
szuka posady. Oferty do Kurje-
ra Poznańskiego zdg 43 051

Panienka

z dłuższą praktyką poszukuje po-
sady do niemieckiego miejscow-
ność obojetna. Oferty Kurjer
Poznański zdg 43 197

Panienka

z średnim wykształceniem z mu-
zyką poszukuje posady do dzieci.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 196

Inteligentna

panna, lat 25 z bardzo dobrego
domu, znająca szycie i haftowa-
nie poszukuje posady do pomocy
pami lub do dzieci w majatku lub
w mieście; wzamian za utrzyma-
nie i skromne wynagrodzenie. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 199

Wdowa

poszukuje posady albo prania.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 141

Française

cherche demi place. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 43 206

Prasowaczka

poszukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański zdg 43 216

Sekretarz

adwokacko - notarialny
młodszy samodzielny piszący ma-
szyną poszukuje posady. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 43 142

Rutynowana

książkowa - bilansistka
zakłada reguluje księgi handlowe
zestawia bilanse poszukuje po-
sady lub przyjmie prace godzinowo.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 146

Wiolonczelista

(jazzband)
szuka posady. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 43 108

Młoda

dziewczyna umie cośkolwiek goto-
wać szuka posady. Oferty Kurjer
Poznański zdg 43 107

Gospodyni

poszukuje posady na majatek za-
raz lub później. Dobre świadec-
twa i polecenia. Oferty Kurjer
Poznański zdg 43 103

Żelazniak

młodszy z dobrym świadectwem
poszukuje posady. Miejscowość
obojetna Łaskawe zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego zdg 43 100

Młodzieniec

początkujący biurowy, biegły ste-
nograf maszynista który pracow-
wał u komornika sądowego przy-
jmuje posadę bezpłatnie celem
praktyki. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 43 094

Posługaczka

z gotowaniem praniem, przed lub
po południu szuka posady. Oferty
Kurjer Poznański zdg 43 093

Fryzjerka

dobra siła poszukuje posady od
zaraz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 089

Panna

która pracowała przy bufecie,
znająca doskonale gospodarstwo
domowe i prace biurowe poszuki-
je posady zaraz lub 15. Oferty
Kurjer Poznański zdg 43 194

Dziewczyna

do prac domowych szuka posady
zaraz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 231Parasole damskie i męskie
3,50, 4,75, 6,—
Własna pracownia
W. Czyst. Szkolna 11
Pg 5 073-43.43

Służąca

do wszystkiego z gotowaniem, do-
bre świadectwa i zaraz posu-
kuje posady. Oferty Kurjer
Poznański zdg 43 227

Dziewczyna

poszukuje posady do wszystkiego
lub za pokojową. Oferty Kurjer
Poznański zdg 43 148

Agrotechnik

kawaler, lat 24 z praktyką rolną
poszukuje posady w majatku —
wzgl. inst. rolniczej. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 43 130

Za

utrzymanie szuka pracy starsza
osoba. Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 135

Służąca

do wszystkiego z gotowaniem i
praniem szuka posady. Oferty
Kurjer Poznański zdg 43 138

Dziewczyna

wiejska szuka posady do wszy-
stkiego. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 43 139

Praczką

szuka prania. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 43 160

Ekspedjentka

rzeźniczką dzielna szuka posady
od zaraz. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 43 165

Posługaczka

dobrymi poleceniami poszukuje
pracy. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 43 177

Posługi

poszukuje. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 43 178

Służąca

z gotowaniem do wszelkich prac
domowych poszukuje posady za-
raz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 263

Sierota

poszukuje całodzienniej pracy. —
Skromne wymagania. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 43 258

Dziewczyna

z lepszego rodziny, która zna ro-
towanie z dobrymi świadectwa-
mi poszukuje posady. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 43 318

Biedny inteligent

od roku bez pracy z chorą żoną
i dzieckiem, prosi serca litosliwe
o jakiegokolwiek zajęciu lub datki,
które skierować prosi do ekipe-
dyj. Kurjera Poznańskiego
zdg 43 476

Krawcowa

samodzielna dobrym krojem szu-
ka pracy. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 43 248

Sierota

lat 22, szuka posady z gotowa-
niem do prac domowych 15. 11.
Miejscowość obojetna. Oferty
Kurjer Poznański zdg 43 243

Biegła

asystentka polsko-niemiecka szu-
ka posady. Łaskawe oferty Ku-
rjer Poznański zdg 43 241

Dziewczyna

samodzielna bardzo dobrze pole-
cona poszukuje posady zaraz. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 309

Dziewczyna

do wszystkiego poszukuje posady
od zaraz, małe wynagrodzenie.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 305

Kasjerka

z kancją poszukuje posady. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 43 355

Praczką

uczuwa szuka prania. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański
zdg 43 338

Uczeń

znający język niemiecki szuka
posady w składzie kolonialnym
około ogojeta. Oferty Kurjer
Poznański zdg 43 143/4

Ekspedjenta

(ki) do interesu z gotówka po-
szukuje. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 43 412/13.

Krawcowa

poszukuje posady 2,50 dziennie.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 398

Długoleśni

rutynowany mistrz stolarski po-
szukuje posady jako kierownik.
Zgłoszenia K. Tulisza Puszczy-
kowo Pocztowa 6. zdg 43 403

Służąca

uczuwa z 7 miesięcznym dzie-
ckiem poszukuje posady za małym
wynagrodzeniem. Oferty Kurjer
Poznański zdg 43 367

Dziewczyna

prowincja lat 20 dobrym polece-
niem uczuwa poszukuje posady
do wszelkich prac domowych co-
kolwiek gotowanie, umie praso-
wać sztywną bieliznę. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 43 456

Ślusarz - maszynista

obeznany z wszelkimi maszynami
parowymi poszukuje posady
maszynisty, palacza w młynie lub
t. p. Zna się również na prowa-
dzeniu młocarni i bukownika pa-
rowego. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 43 422

Biuralistka

początkująca poszukuje posady.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 330

Uczeń

syna dobrej rodziny lat 16 od-
dam naukę cukiernika, piekarsza.
Łaskawe zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 43 326

Leśnik

zawod. z praktyką 15-letnią, lat
35 szuka zaraz posady. Dobre
świadectwa, poważne referencje
energiczny, trzeźwy obeznany z
administracją leśną, łowiectwem
i t. p. Przyjmuje również inną po-
sade. Oferty upr. do Kurjera
Poznańskiego zdg 43 323.

Gospoia

wiejska, czysta, dobrze rotnie,
najchętniej do 2 osób za małym
wynagrodzeniem. Oferty Kurjer
Poznański rg 4 006

Krawcowa

poszukuje pracy poza domem.
2.— zł dziennie. Oferty Kurjer
Poznański rg 4 008

Gospodyn

kucharka, zna dobrze swój za-
wód, poszukuje posady w mie-
ście lub na wsi zaraz lub 15.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 448

Praczką

uczuwa czysta szuka prania —
bardzo tanio. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 43 255

Młodsza

dziewczyna szuka posady dla
dzieci i wszelkich prac domo-
wych od zaraz. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdg 43 181

Kucharka

uczuwa, pierwszorzędną, świa-
dectwa poszukuje samodzielnej
posady do wszystkiego w len-
szym domu od zaraz lub 15. 11.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 43 184

Poszukuje

posady, praniem, prasowaniem,
szyciem, gotowaniem. Oferty
Kurjer Poznański zdg 43 332

Panienka

z dobrej rodziny z ukończoną
nauką, szycia poszukuje posady
do dzieci z szyciem, posiada do-
bre świadectwa. Zgłoszenia Ku-
rjer Pozn. zdg 43 283

Sekretarz adwokacki

dobrze obeznany w sprawach pro-
cesowych i notarialnych posu-
kuje posady od 1 stycznia 1933 r.
lub od zaraz Oferty proszę/skła-
dać Kurjer Pozn. zdg 43 282

Posługi

raz — dwa razy w tygodniu z
praniem poszukuje Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 42 777

Freblanka

wzorowa dobra wychowawczyni,
kilkuletnia praktyka czysta aku-
ratna milej powierzchowności —
epokojna przyjmie posadę mie-
ście lub wyjazd, wiek przedszkol-
ny. Oferty warunki Kurjer Pozn.
zdg 42 786

Dziewczyna

samodzielna z dobrym gotowa-
niem dobrymi świadectwami po-
szukuje posady do wszelkich prac
domowych. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 42 790

Dziewczyna

uczuwa szuka posady do lekkich
prac domowych za małym wy-
nagrodzeniem. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 42 752

Szukam

pracy do reki u krawcowej za
małym wynag